

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai
lygyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre
6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadósért felelős: Rubinek Gyula az OMGE igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEL

Felhívás.

A gazdaközönség önkéntes adakozása lehetővé tette, hogy az OMGE. köztelek-utcai székházának sebesült katonáink ápolása céljára felajánlott helyiségeit megfelelően berendezzük.

Negyven teljesen felszerelt ágyat helyeztünk el székházunk nagy gyűléstermében, a „Köztelek“ szerkesztősége és az üzemi osztály helyiségeiben, ahol október hó dereka óta nagyszámu sebesült tisztet és önkéntest ápolunk.

A fennmaradt s a további adakozásból begyűlő összeget a körtermünk fenntartásával járó költségek fedezésére, valamint a hadbavonultak meleg ruhával való ellátására kívánjuk fordítani.

Erre a célra tovább folytatjuk a gyűjtést és ismételt felkérjük gazdatársainkat, hogy adományaikkal egyesületünk humánus vállalkozását támogatni sziveskedjenek.

Az OMGE. nevében
Bujanovics Sándor
elnök.

Adományok a „Köztelek“ hadi-kórháza fenntartására.

Utóbbi nyugtázásunk óta befolyt adomány:

Kabdebó Károly	50— K.
Karmazsin Károly	50— „
Vermes Márton	40— „
Fleischmann Rezső	10— „
Kovács István	2— „
Fördös József	6— „

Összesen ... 158— K.

Összes gyűjtésünk a mai napig 9899 korona 22 fillér.

A műszaki bizottság ülése.

(1915. évi január hó 22-én.)

Jelen voltak Bolla Mihály elnöke alatt: Bak Emil, Bánki Elemér, Blantz Jenő, Hartmann Nánán, Hennig István, Jeszenszky Pál, Koppély Géza, Köpésdy Elemér, Károly Rezső dr., Loevo Alfréd, Melegh Béla, Nick Ede, Ország Róbert, Polgár József, Propper Samu, Ráthonyi Reusz Andor dr., Ráthonyi Reusz Henrik, ifj. Sporzon Pál, Szabó Ferenc és Vass Zsigmond, az egyesületi tisztikar részéről Rubinek Gyula igazgató, Szilassy Zoltán és Mutschenbacher Emil dr. titkárok, Reichenbach Béla segédtitkár és Krolopp Hugó titkár mint előadó.

1. Az aratási munkálatok elvégzésének biztosítása.

Bolla Mihály bizottsági elnök megnyitván a gyűlést, jelzi, hogy a napirenden milyen fontos tárgyak szerepelnek, épp ezért nagy örömmel veszi, hogy a szakosztály gyűlése iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánult meg. Felkéri előadót a napirendre kitűzött ügyek ismertetésére.

Krolopp Hugó előadó-titkár szerint a háboru következtében a mezőgazdasági üzemben lényeges változások állottak elő és a gazdák olyan feladatok előtt állanak, melyek megoldása szerfelett nehéz, melyeket azonban meg kell oldani, mert az országos érdeket képeznek.

Ezen feladatok közül kétségkívül a legfontosabbak:

1. Az aratási munkálatok idejében való elvégzése.
2. A talajmivelő munkák idejébeni elvégzésével az új termelés biztosítása.

Az aratási munkálatok idejében való elvégzése az egész országban sok gondot okoz a gazdáknak, mert a tömeges behívások annyira megváltoztatták a mezőgazdasági munkásviszonyokat, hogy az aratás, úgy mint rendes időben az idén még akkor sem lesz elvégezhető, ha a háboru esetleg a tavasz folyamán véget érne, mert ha a fegyverszünet be is állana, addig, míg a békekötés és leszerelés bekövetkezik

hónapok telnek el, úgy hogy hadbavonult aratómunkaerőkre a gazda az idén alig számíthat.

Mint számbavehető munkatényező tehát a rendes aratómunkások közül csak a még vagy már nem hadköteles férfiak, a katonai szolgálatra alkalmatlan férfiak és a női munkások maradnak.

Kétségtelen, hogy ez a munkaerő még mindig elég tekintélyes, de semmiesetre sem elegendő, igénybevétele pedig előreláthatólag sok nehézséggel fog járni, egyrészt, mert sok lesz közöttük a gyenge, részben gyakorlatlan munkaerő, másrészt pedig azért, mert majd igyekeznek a gazda szorult helyzetét kihasználni, ami abból is látszik, hogy sok vidéken már most vonakodnak aratási és eséplési szerződéseket kötni.

Ezen kézimunkaerőtartalékon kívül még meg kell emlékeznünk a hadbavonult cselédek női tagjairól és a hadifoglyokról.

Ami a hadbavonult cselédség női tagjait illeti, azokra számítani egyáltalában nem lehet, mert azokat a lakás és fél konvenció, valamint az állami támogatás élvezete olyan helyzetbe juttatta, hogy szükségét semmiben sem szenvednek és országszerte ugyszólván mindenütt már most sem akarnak dolgozni, az aratási munkálatoknál pedig annál kevésbé fognak részt venni, mert akkor nemcsak a házi és családi teendők elvégzésével fogják távolmaradásukat indokolni, hanem minduntalan arra is fognak hivatkozni, hogy a konvenciók földjeiket kell megművelniük.

Hogy a hadifoglyok számszerűleg minő munkaerőt képviselhetnek, azt ma még nem tudjuk. Egyesületünk a kormány útján igyekezni fog tájékozást szerezni aziránt, hogy az egyes fogolytáborokban hány mezőgazdasági és különösen aratási munkálatokban jártas hadifogoly van és az eredményt a gazdaközönség tudomására fogja hozni.

Ezen tudakozódás numerikus eredményére való tekintet nélkül a hadifoglyok munkájától lényegesebb eredményt nem igen várhatunk, mert mint kényszer munkaerő már csekély értékkel bír, emellett pedig, különösen az oroszok már eddig is több helyen szerfelett lustáknak

Mezőgazdák
Zuhatag
Kútja

SERLEGES
rendszer
cső és gummi
nélkül

Minden eddigi
rendszert
fölülmul!

Minthogy az amerikai gépek behozatala a háborus viszonyok folytán teljesen bizonytalan, szerezzé be mindenki szükségletét a még raktáron levő készletből. Rendelje meg tehát már most az

ADRIANCE fűkaszálókat és aratógépeket,

valamint

DEERE-féle tárcsásboronákat és tengeriültetőket.

Magyarországi vezérképviselőt:

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29.

bizonyultak és a gazdának nincs rá módja és hatalma, hogy az ilyen lomha munkaerőt fokozottabb tevékenységre serkentse. Hozzájárul még mindehhez az is, hogy igénybevételük korlátozott, mert esakis nagyobb csoportban és a fogolytábor bizonyos körzetén belül vehetők igénybe.

a) *Az állam birtokában lévő aratógépek forgalomba hozatala.*

Mindezeket a körülményeket mérlegelve, a gazdák az idén fokozott mértékben lesznek kénytelenek az aratásnál a kézi munkaerőt a gépmunkával helyettesíteni.

Felmerül már most az a kérdés, hogy a bel-földön van-e annyi aratógép, amennyi a gazdák ideit, bizonyára fokozott szükségletének kielégítésére szolgálhat?

A gépgyárosok és gépkereskedők becslése szerint mintegy 2000 darab aratógép van raktáron, amelyek közül a kéveket egyenként az eddigi 1150 K. ár helyett egyöntetű megállapodás szerint 1200 K. árban fognak eladni.

Mindenekelőtt tudnunk kell, hogy az utolsó két évben hány darab aratógép kelt el a bel-földön, miért is a helyzet tisztázása céljából a földművelésügyi miniszterhez egy sürgős felterjesztést fogunk intézni s abban arra fogjuk kérni a földművelésügyi minisztert, legyen szives a legsürgősebben a belföldi gépgyárosok és gépkereskedők aratógépkészletének és az 1913/14. évi aratógép-eladások pontos számadatait összegyűjteni.

Ezen adatgyűjtés eredményére való tekintet nélkül feltétlenül igénybeveendőnek tartjuk a földművelésügyi miniszter ajánlatát, aki késznek nyilatkozott becsárban átengedni a gazdáknak azt a néhány száz darab aratógépet, melyet a földművelésügyi kormány néhány év előtt azért szerzett be, mert akkor aratósztrájk fenyegetett.

Oly célból, hogy ezek az aratógépek igénybevehetők legyenek, a földművelésügyi minisztert arra fogjuk kérni, állapítsa meg használhatóságukat és becsültesse meg értéküket állami szakemberekkel és bizza meg a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét ezen gépek elárúsításával.

b) *Új aratógépek behozatala.*

Ha mármint a gépgyárosok és gépkereskedőknél lévő aratógépkészletek az állami tulajdonokban lévő aratógépkészletekkel együttesen nem fedezik a belföldi normális szükségletet, kétségkívül különleges intézkedésekre van szükség, nevezetesen lehetővé kell tenni az amerikai aratógép-behozatalát, amely most a háború miatt teljesen szünetel.

Ez már nehéz kérdés, mert a háborús állapot miatt a tengeren való közlekedés szerfelett kockázatosá vált és éppen ezért a hajófuvarozási díj és biztosítási díj nagyon megdrágult, a most beszerzett gépek tehát feltétlenül drágábbak lennének és a gépkereskedők minden kedvezmény vagy támogatás nélkül nem mernének ilyen időben aratógépeket beszerezni, mert ha a drágább aratógépeket az ideit szezonban nem tudnák eladni, jövőre, amikor remélhetőleg már normális állapotok lesznek és normális áron elég gép lesz kapható, senkisémmé venné meg a drágább aratógépeket, a gépkeres-

kedők tehát befektetett tőkéjük egy részét elveszíteneik.

Tehát mindenesetre olyan helyzetet kell teremteni, hogyha arra szükség van, egyrészt a gépkereskedők minden rizikó nélkül hozathassanak Amerikából aratógépeket, másrészt, hogy a gazdák még ezeket a gépeket is a mostani árban kaphassák.

A megoldásra kétféle mód lehet célravezető. Az első mód az aratógépek vámjának felüggesztése lenne. Az aratógépek váma tudvalevőleg 100 kg.-onként 24 korona, miután pedig egy gép súlya 750—800 kg., a vámtörles gépenként 180—190 koronát jelent és ebből az összegből alkalmasint fedezetet találna a drágább hajófuvarozási díj és ellensúlyoztatnék a szállítással járó kockázat. Ilyenformán a háború tartama alatt beszerzendő aratógépek úgy most, mint a jövőben, már amennyiben annyi gép szerezhetnék be, hogy az az idén el nem kelne, a mai normális áron lennének eladhatók anélkül, hogy a gépkereskedő ezen az üzleten veszítene.

Meg kell jegyezni, hogy egyesületünk a vámvédelem áttörésének sohasem volt barátja, de eltekintve ettől, rá kell mutatnom ezen eljárás hátrányára, amely abból áll, hogy a vámbezüntetések mindig huzamosabb tárgyalásokkal járnak, már pedig most gyors intézkedésre van szükség, mert Amerikában a mezőgazdasági gépipar redukált erővel dolgozik, importőrjeinknek ezért mielőbb kellene a megrendeléseket eszközölni, aminek viszont utját állja az a körülmény, hogy nem használhatják a kábelt s a hosszadalmas és ma már nem is egészen megbízható levélváltásra vannak utalva.

Ha tehát a vámtörési eljárás több időt vesz igénybe és a gépkereskedők csak huzamosabb idő után léphetnek érintkezésbe az amerikai gépgyárosokkal, könnyen megtörténhet, hogy a behozandó vámentes aratógépek nem fognak idejében megérkezni.

Eppen azért célszerűbbnek látszik, ha a vámtörés helyett a kormányt arra kérjük, hogy amennyiben a már jelzett adatgyűjtés nyomán előrelátható, hogy az aratási munkálatok elvégzésére újabb aratógépek behozatalára szükség van, az ekként behozandó meghatározott számú aratógépek minden darabja után 200 korona államségélyt adjon a gépkereskedőknek azzal a kikötéssel, hogy ezeket a gépeket a normális 1200 koronás árban kötelesek forgalomba bocsátani. Felfogásunk szerint a kormány ezt annnyival is inkább megteheti, mert az aratógépgyártás egészen jelentéktelen, ugyanis túlnyomórészt pénzügyi vámmal jellegettel bír, tehát ugyszólván mindegy, állami finansziális szempontból, akár ideiglenesen töröltetik a vám, akár pedig ehelyett a gépkereskedőknek a vám nagyságának megfelelő államségélyt adják.

c) *Kévekető zsinégekészletéről való gondoskodás.*

Ezzel egyidejűleg manila-kéveketőfonalat is lehetne importálni, amire igen nagy szükség van, mert ebből a cikkből a belföldön előállított mennyiséget is figyelembevéve, a gépgyárosok becslése szerint alig 100 vagon készlet van, holott a normális szükséglet körülbelül 260—280 vagonra tehető.

Ha a manila-kötőzsinégek hiányon nem lennének segítve, az idén az a furcsa helyzet állana elő, hogy számos kéveketőaratógéppel a gazda zsinégek nélkül lenne kénytelen dolgozni, amiképp munkával jár és különösen érettebb gabonánál szerfelett hátrányos.

Ezen állapot bekövetkezése csakis a kormány beavatkozásával olyképpen kerülhető el, hogy a kormány rákényszeríti a hazai kenderipart arra, hogy a kéveketőanyagból május hónapig mintegy 300 vagonra való készítsenek és azt a rendes árban bocsássák forgalomba. A hazai kenderipar ezt a szükségletet feltétlenül el tudja látni, mert az általa előállított zsinégekben igen kevés a manilla-fonál és főleg kenderfonalból áll. Miután azonban a hazai kenderipar sürgős természetű hadseregfelszerelési tárgyak (hátizsákok, sátorponyvák, vászonvödörök stb.) készítésével van elfoglalva, az aratógép-fonalgártással bizonyára csak akkor fog foglalkozni, ha erre rákényszerítik, ezért szükséges a földművelésügyi miniszter erélyes beavatkozása.

Végül az aratási munkálatok biztosítása érdekében a földművelésügyi minisztertől kérnünk kell azt is, hogy annyi bevonult szerelő ideiglenes felmentését eszközölje ki, amennyi szerelő a rendes szokás szerint szükséges ahhoz, hogy az újonnan vásárolt gépeket, ha a gazdaságba megérkeztek, összeállítsa és kezelésükre a gazdasági személyzetet betanítsa.

Előadó-titkár az elmondottak értelmében határozati javaslatot terjeszt a szakosztály elé.

Jeszenszky Pál a M. M. Sz. vezérigazgatója szerint a megerőltetett kérdés rendkívül komoly és megérdemli, hogy az OMGE a legnagyobb körültekintéssel foglalkozzék vele. A helyzet az, hogy a gazdaközönség érzi a nehézségeket, melyek az aratási munkálatok elvégzése körül elő fognak fordulni, épp ezért az érdeklődés — kézierő hiányában — az aratógépek iránt igen nagy és ez a körülmény okozza, hogy az aratógépek forgalomba hozatalával foglalkozó gyárak és cégek már előzőleg megbeszéltek azokat a szempontokat, melyek a a szükségletű gépek beszerzése ügyében okvetlenül megoldandók. A gyárosok és cégek értekezletén kb. ugyanazon szempontok merültek fel, melyeket előadó-titkár körvonalozott. Szó szerint az országban kb. 4500—4600 drb gépre van szükség s a gyárosok megállapították, hogy ezen szükségletű mennyiséggel szemben kb. csak 2400 a forgalomba hozható gép. A tényleges szükséglet tehát majdnem 2000 darabbal csekélyebb, mint annak lennie szabad volna. Valószínű és feltehető, hogy a szükséglet a gépek iránt a rendesnél nagyobb lesz, a kérdés tehát az, hogy a szükségletet miként lehet majd kielégíteni. Szó szerint teljesen osztja előadó elöterjesztését, mely szerint a földművelésügyi kormány még áldozatok révén is igyekezzék biztosítani az amerikai gép-behozatalát. Ezen áldozatkészség mellett azonban a gépek magasabb ára és a behozattal járó számos más költségöbblet miatt a gyárak és a forgalomba hozó cégek kénytelenek lesznek a gépek árát felemelni, noha azon az állásponton vannak, hogy a helyzetet nem használják ki és még a raktáron lévő régi készletek árát sem emelik. Már most, ha a földművelésügyi miniszter magára vállalja is az

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI SCHMIDT

szabadalmazott

mérnök doktor hırneves
fűstosó-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál!

KEMNA J. Budapest, V., Vilmos-császár-ut 51.
Sürgőnyoim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.

esetleges vámviszterítést, mégis bizonyos szuperplusz terheli a gyárosokat és cégeket, ami az időközben felmerült költségeket tekintve kb. 280—300 koronára fog rugni. Miután a vám 180—200 K., gépenként 100 K. pluszszal kell a gyárosoknak számolniuk, amit vagy áthárítanak a vevőközönségre, vagy maguk viselik. Ami a kévekött manilazsinegeket illeti, megállapítható, hogy ebből a készlet alig valami. Behozatalra sem lehet számítani s így több mint valószínű, hogy a szükségletet nem lehet majd fedezni. Kérdéses, hogy a kormánynak mennyiben lesz módja a bajon segíteni. Egyedüli eszköz jelenleg csak az volna, ha Németországgal megállapodva, ennek a feleslegét sikerülne a magyar gazdaközönségnek juttatni. Mindenestre a gazdaközönség érdekében álló kívánság, hogy a kormány ezt a kérdést valamiképpen megoldani igyekezzék. Nagyon fontos az aratógépek üzembehelyezésénél a megfelelő szerelőszerelvény biztosítása. Mindenki, ki gépet vásárol, megkívánja, hogy alkalmazottait a gép kezelésére betanítsák, épp ezért nagyon kívánatos, hogy sürgősen felterjesztés intéztesse a kormányhoz, hogy mindazon szerelők, kiket a gyárosok és cégek név és személy szerint be fognak jelenteni, azok felmentése iránt a hadügyi kormánynál a szükséges lépések megtétesse. Nagyon kívánatos volna, ha ezen kérdésben az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a gyárosok karöltve idejekorán tennék meg a szükséges intézkedéseket, mert a kérdés igen súlyos és sürgősen megoldandó. (Általános helyeslés.)

Ország Róbert a határozati javaslat első pontjához azt a módosítást teszi, hogy ne a földművelésügyi minisztérium igénybevételével irassák össze a raktáron lévő aratógépeket, hanem maga az OMGE. szerezze össze rövid uton az adatokat a gépgyárosoktól és a gépkereskedőktől. A gépek szubvencionálását illetőleg szívesen hozzájárul a határozati javaslat-hoz, noha elvi ellensége az állam irányu megterhelhetőségének. A kérdéssel kapcsolatban azonban pontosan meg kellene állapítani azt az időpontot, hogy meddig vehető igénybe a szubvenció, nehogy a tájékozatlanok károsodjanak. Ami a manilla-zsinegeket illeti, szőle szerint manillát azért nem lehet behozni, mert azt az angolok hadi dugárának jelentették ki, amiből szerintük hajókötelek lehet készíteni. Ezért lehetlenség Németországból is manillát behozni, mert oda a nyersanyag nem kerül be, a meglévő készletekre pedig szükségük van. Egyedüli reményesség az Északamerikai Egyesült Államok határozott fellépése Angliával szemben, ami a gyapot szabad forgalmának biztosítása mellett talán lehetővé fogja tenni a manilla behozatalt is. A hazai kender felhasználása eddig megoldható nem volt, mert a hazai kenderanyag nem alkalmas arra, hogy belőle kéveköttfonalat készítsenek. Ami a szerelők felmentését illeti, a kérdés a legsürgősebben megoldandó, mert a gyárosok az idén a megrendelt gépeket korábban küldik le a gazdaságokba, hol előbb felszerelik, kipróbálják s csak azután adják át a rendelőknek.

Koppély Géza szerint a kéveköttfonálnak beszerzését illetőleg soronkívül kellene ebben az ügyben intézkedni. A külügyi kormány erőlyesen vegye kezébe az ügyet s ha másként nem lehet, olyan alakban hozza be a manillát, hogy ne lehessen hadi dugárának mondani s ezáltal lehetővé válják hazai feldolgozása.

Propper Samu szerint rendkívül fontos, hogy megismertessék a gazdakönséggel a marokrakó-gépek használhatóságát is. Ezen gépek használata mellett nem lesz szükségünk annyira kéveköttőre, mint amennyiről a gyűlésen beszéltek

s mivel úgy nálunk, mint Németországban is, a marokrakó-gépekből elegendő készletek vannak, nem fog nehézséget okozni a gazdaközönség igényeinek kielégítése. Javasolja, hogy a „Köztelek” útján világosítsák fel a gazdaközönséget a marokrakó-aratógépek használhatóságáról.

Nick Ede szerint a nagyobb gépgyárosok és gépkereskedőcégek vidéki raktáraiban be kellene mutatni az aratógépeket munkaközben s módot kellene adni a tájékozatlan gazdaközönségnek, hogy a gép kezeléséről meggyőződést szerezzen. Ha a gyárosok ezt megtennék, okvetlenül nagy hasznára volnának a gazdaközönségnek, amely most lesz leginkább rászorulva a gépmunka igénybevételére.

Blantz Jenő szerint a mai nehéz körülmények között mindent fel kell karolni. Mindenféle gépet kell foglalkoztatni, mert csak így lesz lehetséges az aratás idején felmerülő tömémentelen munkát elvégezni. A határozati javaslatot örömmel üdvözlö s ha csak valamivel is előmozdítja a gazdaközönség ügyeit, rendkívül hálás lesz érte.

Bak Emil sürgeti, hogy a kormány már most szabadságot adjon a hadbavonult szerelőknek, mert nemcsak a most behozandó gépeket kell üzembe helyezni, hanem a régi gépeket is helyre kell hozni. Minden cég írja össze hadbavonult szerelőit, elsősorban a népfelkelői szolgálatot teljesítőket szabadságolását sürgessék, mert ezek nélkül olyan munkatorlódás lesz, amelyen nem lehet segíteni.

Károly Rezső szerint a földművelésügyi miniszter nem „kényserítheti” a hazai kenderfeldolgozó ipart, hogy kéveköttfonalat készítsen, különben is valami különleges eljárást kellene feltalálni, hogy a hazai kender alkalmassá váljék a manilakéveköttfonál pótlására. Szőle tudomása szerint Németországnak van ugyan elég nagy manilakészlete, azonban ott nemcsak kéveköttőnek használják, hanem hajóköteleket is készítenek belőle. Már történtek illetékes helyről puhatolódások Németországban, hogy hajlandók volnának-e manillát adni magyarországi cégeknek a magyar kender fejében. Németországnak jelenleg a kenderre nagy szüksége volna s a cseréből előny származna a magyar mezőgazdaságra. Az OMGE. jól tenné, ha a kérdést illetékes helyen szorgalmazná.

Ország Róbert ajánlja, hogy forduljon az OMGE. közvetlenül a három legnagyobb magyarországi kendergyárhoz és kérjen tőlük felvilágosítást, hogy mennyi kender lennének hajlandók rendelkezésre bocsátani. Szőle véleménye szerint szabad kender nem lesz, mert felhasználják zsákok és hevederek készítésére, sőt utóbb már Svájcban is hoztak be ilyen kenderhevedert.

Krolopp Hugó előadó-titkár szerint nem volna célszerű, hogy a szakosztály a kenderkészletekről maguknál az érdekelt nagyvállalatoknál puhatolódna, mert talán ezeknek nem áll érdekükben, hogy Németországnak adják le a kender. Magáéva teszi Károly Rezső javaslatát, mely szerint a kormány útján tétessenek lépések az általa jelzett irányban. Hozzájárul a határozati javaslat oly irányu módosításához, hogy ne a földművelésügyi miniszter, hanem az OMGE. irassa össze a raktáron lévő aratógépeket s a határozati javaslat 3. pontjára vonatkozólag Jesezensky Pál javaslata alapján oly irányu módosítást javasol, hogy az egyesület megfelelő számú amerikai aratógép behozatala után a kormánytól gépenként 300 korona államsegélyt kérjen. (Helyeslés.) Javasolja, hogy a határozati javaslat 5. pontja Károly Rezső felszólalása értelmében megváltoztassák és a 6. pont módosuljon annyiban, hogy a hadbavonult szerelők felmentése ügyében az OMGE. sürgősen fel

fogja szólítani a gépgyárakat kívánalmak előterjesztésére s az egyesület záros határidőn belül a földművelésügyi miniszter útján lépéseket fog tenni a hadbavonult szerelők felmentése érdekében.

Elnök felhívja a jelenlevő gyárosok figyelmét arra, hogy igényeiket lehetőleg február 1-ig tudassák az OMGE.-vel. Előadó-titkár pedig bejelenti még, hogy a marokrakó aratógépek használhatóságát a „Köztelek” hasábjain Sporzon Pál fogja ismertetni. (Általános helyeslés.)

Ezután a bizottság egyhanguan magáéva tette a következő módosított határozati javaslatot:

Határozati javaslat.

Oly célból, hogy a háborns állapot dacára az aratási munkák idejében elvégezhető legyenek, a műszaki bizottság szükségesnek tartja, hogy az OMGE:

1. sürgős körirathat a gépgyárosoktól és gépkereskedőktől február hó 1-ig pontos adatokat szerezzen be afelől, hogy hány darab milyen rendszerű aratógép van raktáron, hogy a vámkülföldről minden különleges intézkedés nélkül május hó végéig hány darab aratógépet hozhatnak be, hogy 1913. és 1914-ben hány darab és milyen rendszerű aratógépet adtak el és hogy az aratógépek összeállítására és azoknak a gazdaságokban munkába való állítására a bevonult szerelők közül névszerinti megemlítés mellett május-augusztus hónapokra hány egyén felmentése szükséges.

2. Az OMGE. hálás köszönettel fogadja a földművelésügyi miniszter által a gazdák részére felajánlott állami tulajdonban lévő aratógépek átengedését s arra kéri a földművelésügyi minisztert, hogy ezen gépek használhatóságát és becserát szakközvegeivel megállapíttassa és eladásukkal a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét bizza meg.

3. Amennyiben az 1. pont alatt felemlített adatgyűjtésből arra lehet következtetni, hogy a hazai gépgyárosok és gépkereskedők raktáraiban lévő aratógépekészletek a vámkülföldről minden különleges intézkedés nélkül behozható aratógépekkel, valamint a kormány által forgalomba bocsátandó aratógépekkel együtt sem lesznek elegendők, a gazdák ide, bizonyára fokozott keresletének fedezésére, az OMGE. intézen egy felterjesztést a földművelésügyi miniszterhez, melyben kéri, biztosítson azoknak a gépgyárosoknak és gépkereskedőknek, akik a háborns állapot tartama alatt Amerikából hoztatnak aratógépeket, az előrelátható szükséglet fedezésére szolgáló, bizonyos számú aratógép után gépenként 300 korona államsegélyt, hogy ezzel a behozatallal járó kockázat, valamint a drágább hajófuvarozás és biztosítási díj fedezetet nyerjen és a gazdák az ekként behozott aratógépeket normális árban kaphassák.

4. Felkérendő a földművelésügyi miniszter, hogy a német kormánnyal lehetőleg olyan megállapodásra jusson, melynek alapján Magyarországból exportálandó kender ellenében Németországból megfelelő mennyiségű manilakéveköttő-zsineg behozható legyen.

5. A földművelésügyi miniszter arra kérendő, hogy az 1. pontban említett összeírás alapján az aratógépek összeállításához és munkába állításához szükséges bevonult szerelők május-augusztus hónapokra terjedő felmentését ki-essközölje.

2. A talajművelő munkák idejében való elvégzése.

Krolopp Hugó előadó-titkár szerint, amidőn azokat a módokat és eszközöket keressük, melyek segélyével a gazdák a háborns idők

HIZOTT SERTESEKET

levágásra való hussertéseket és szurott sertéseket a legelőnyösebben értékesíti:

KÖKENYESSY & LÖWINGER

SERTÉSBIZOMÁNYI CÉG
WIEN, ST.-MARK.

Sürgőnycim: Kökenyessy Wien, St.-Marx.
TELEFON 76-48

Szállítás és eladás módzatai felől bárkinek díjmentesen megbízható és gyors felvilágosítással szolgál.

dacára a talajművelő munkákat idejében elvégezhetik, törekvésünk odairányul, hogy azok a gazdák, akik a háborus állapot következtében olyan helyzetbe kerültek, hogy a szántási munkákat nem teljesíthetik, lehetőleg olyan helyzetbe kerüljenek, hogy földjük szántatlan és vetetlen ne maradjon, mert az új termésre nemcsak nekik, de az országnak is szüksége van.

A segítő akciót tehát elsősorban olyan gazdáknak kell kiterjeszteni, akik a katonai rekvirálás, vagy esetleg az ellenség ideig-óráig tartó hódításai következtében nemcsak lóállományukat, hanem igásokörállományukat is elvesztették és ezért miután az igaerőt most szinte lehetetlen új beszerzésekkel pótolni, teljesen képtelenek lesznek földjeiket megszántani.

Ha a háboru gyorsan véget érne és a leszerelés is mielőbb megtörténhetne, ezeken a gazdákon a legegyszerűbben úgy lehetne segíteni, hogy elsősorban közöttük osztatnának szét a háboruból visszatérő, feleslegessé vált lovak. Miután azonban az a körülmény, hogy a háboru ilyen gyorsan befejeződjék, szerfelett bizonytalan, azzal számítani nem lehet, ezért már most azon kell lennünk, hogy az ilyen többé-kevésbé kipuhtott gazdaságokban az igásmunkaerő idejében a gépmunkával legyen helyettesíthető, hogy ezek a gazdák igásállatok elégtelensége, vagy azok teljes hiánya dacára géperővel dolgozhassanak.

A segítés mérvének a baj nagyságához kell alkalmazkodnia és ezért a legsürgősebben arra kell kérnünk a földművelésügyi minisztert, hogy szakközveivel a községi jegyzők meghallgatása után pontosan állapítsa meg, melyek azok a vidékek, amelyek csak gépmunka igénybevételével lesznek képesek a szántásokat elvégezni és ott milyen fekvésű (dombos, hullámos) és nagyságu földterület felszántásáról kellene gondoskodni.

Ugyanakkor a kiküldendő közegeknek a gazdák előtt a helyszínen fel kellene vetni azt a kérdést, hajlandók volnának-e a nagyobb birtokosok egyenként, a kisebb birtokosok pedig társulva, egyetemleges felelősség mellett szántógépeket állandó használatra, részletfizetésre vásárolni, feltéve, hogy az államnak módjában áll részükre ilyen gépeket idejében beszerezni és megfelelő intézkedésekkel a gépkezelő személyzetet és ha benzintraktorról van szó, a benzint is biztosítani. Természetesen különösen a kisgazdákat még arról is tájékoztatni kellene, hogy egy-egy gőz- vagy benzintraktorról naponta hány hold szántás végezhető.

Oly célból, hogy ezek a jelentések gyorsan beérkezzenek, az illető vidék gazdasági felügyelőjén kívül ebben a munkában igénybe kellene venni a vármegyei gazdasági egyesületet és segítségül még külön állami szakembereket, szaktanárokat stb. kiküldeni.

Amíg ez az adatgyűjtés folyik, felkérendő a földművelésügyi miniszter, hogy a hazai gépgyárosokat és gépkereskedőket kérdezze meg, hogy milyen rendszerű szántógépekből mennyi van raktáron és ha arra szükség van, záros határidőn belül külföldről, nevezetesen Németországból, mert hiszen az amerikai behozatái

az ilyen hosszabb időt igénylő előkészítő munkálat miatt már alig vehető figyelembe, mennyit tudnak szállítani; amennyiben pedig benzintraktorokról van szó, a kereskedő vagy gyárosoknak garantálniuk kell, hogy a gép eladása esetén annak szállításával egyidejűleg félévre szóló benzinkészletet is küldenek.

Ha már most mindezek a jelentések beérkeztek, tisztázódní fog a helyzet, a földművelésügyi miniszter tudni fogja, hogy hány gépre számíthat, szakközvegei révén megtudhatja, hogy ezekből a gépekből, melyek veendő figyelembe, a vidéki jelentésekből pedig tudomására jut, hogy hány gépre lenne szükség. A lehetőség határain belül következhetne azután a segélyakció, melyre vonatkozólag a következőket javasoljuk.

A földművelésügyi miniszter, amennyire az a rendelkezésre álló szántógépkészletekből kitelik, a szükségletnek megfelelő számot foglaljon le a segélyezésre szoruló gazdák részére olyformán, hogy a magángazdák vagy a gépbeszerzés végett társult kisbirtokosok a gépbeszerzési árának csak $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{5}$ részét legyenek kénytelenek a gépszállító cégnek kifizetni, a vételár többi részét hitelezze az állam, a gazdák pedig tegye lehetővé, hogy ezt a vételárhátralékot kamatmentesen 3—5 év alatt visszafizethessék. Addig, míg ez megtörtént, az ekként kiadott szántógépre az állam tulajdonjogát fenntartja és biztosítja.

A segélyezendő gazdákkal előzetesen közöltessék, hogy minő szántógépek kaphatók ilyen feltételek mellett és amennyire azt a körülmények engedik, oda kellene törekedni, hogy a gazdák lehetőleg olyan gépet kapjanak, aminőt kiválasztottak.

Oly célból, hogy az ekként kiadott szántógép szakszerű vezetésben és kiszolgálásban részesülhessen, felkérendő a földművelésügyi miniszter, hogy elegendő szakavatott hadbavonult szántógépvezető felmentéséről gondoskodjék.

Az eddig említett intézkedések elegendők lennének mindazoknál a szántógépeknél, melyek hazánkban található fűtőanyagból állítják elő a hajtóerőt. De már sokkal súlyosabb és komplikáltabb a helyzet a benzintraktoroknál, mert a hazai nem valami tekintélyes benzinkészletekkel lefoglalta a hadvezetőség s a benzintraktorok ma hajtóerő, vagyis benzinnélküli állanak, mert a galíciai petróleumforrások még az ellenség kezében vannak, Románia pedig a benzint, valamint a nyersolajat, melyből benzin készíthető, kivitelit tilalom alá helyezte.

Hogy ez az állapot akár Románia, akár Galícia felől meddig tarthat, azt nem tudjuk s ezért hangsúlyoztuk, hogy benzintraktorok eladásánál a gépkereskedőknek legalább egy félévi benzinszükséglet átengedéséről kell gondoskodni.

Ezzel látszólag a gépkereskedőket lehetetlen feladat elé állították, mely feladat azonban valójában mégis megoldható, mert ha addig, míg a gépvásárlás megtörténik a galíciai petróleumforrások birtokunkba visszakerülnek, a gépkereskedőknek könnyű lesz benzint biztosítani. Ha pedig ez az eset nem következne be, ha haderőnk addig nem tudná a boriszlawi

nyersolajforrásokat, melyek a *Stry és Sambor* közötti vonalon fekszenek, elfoglalni, akkor a gépkereskedők mint magáncégek Romániában okkal-móddal még mindig szerezhetnek benzint, amire azonban az állam képtelen.

Ebben az esetben természetesen szerfelett drága lesz az így beszerzett benzin és szerfelett költséges lesz az ilyen benzint használó gépszántás, de erre a körülményre ilyen rendkívül viszonyok között nem szabad tekinteni, mert mégis csak az a legfontosabb, hogy szántatlan föld ne maradjon.

A nyersolajmotoroknál sokkal könnyebb a helyzet, mert mindazok a motorok, melyek nyersolajfűtésre vannak berendezve voltaképpen nem a természetes nyersolajat, hanem az úgynevezett Diesel-hajtó-olajat használják, amely már gyári termék, nehezebb fajsúlyu, mint a petróleum és 880—880 fajsúly mellett adómentes, amennyiben pedig fajsúly 880 fölé emelkedik, az adómentességet külön kell kérni. Ennek az olajnak, melyet az üzleti világban közönségesen csak nyersolajnak neveznek, magas a forrponja és csak erősebb behatással explodál.

Ez az olaj 12 koronás vám mellett Romániából ma is akadálytalanul behozható, miután azonban a galíciai források ideiglenes hiánya miatt ma kizárólag romániai importra vagyunk utalva, ezen olaj normális 10 koronás ára felemelkedett 40—45 koronára.

A benzinkérdés megoldásának előtanulmányozásánál azzal a gondolattal is foglalkoztunk, nem lehetne-e a most oly nehezen beszerezhető benzint más anyaggal pótolni és bár tudjuk, hogy Németországban a benzines bányalámpákban a benzint 70% magasfoku szesz, 28% benzol és 2% nitrobenzolból álló keverékkel igen eredményesen helyettesítették, a benzin helyettesítésének kérdését mégis el kellett ejtenünk, mert az ilyen kérdés tanulmányozása sok időt és hosszabb ideig tartó kísérletezést igényel, az nálunk csak a szeszadórendszer megváltoztatásával volna esetleg elérhető, már pedig mindezt nincsen idő, mert gyors segítségre van szükség.

Felmerül most az a kérdés, hogyha a földművelésügyi miniszter javaslatunkat elfogadja, miként fog arról gondoskodni, hogy a gépek addig is, míg az állam tulajdonát képezik, megfelelő kezelésben részesüljenek? A válasz erre csak az lehet, hogy ezeket a gépeket időről-időre állami szakközvegekkel ellenőriztetni kell és amennyiben az ellenőrző állami szakközveg arról győződnek meg, hogy a gép rossz kezében van, az államnak a gépet az ilyen kezektől magához kell vennie.

Ettől az akciótól még egyébként azt is remélhetjük, hogy a gépszántás a kényszerítő körülmények behatása alatt némileg szélesebb körben fog elterjedni. Az elmondottak értelmében javaslatot tesz a szakosztálynak.

Ország Róbert nagyon helyesnek tartja a szántógépek összeírását. Németországban ezt már megtették. A gépek szubvencionálása a mai háborus időkben nagyon helyes, egyedül csak azt kívánja azonban, hogy a gépek ne klasszifikáltassanak. Ha az OMGE. annyira szíven hordja a gazdák érdekeit, úgy inkább

Beigazolandó,

hogy mily feltétlen bizalommal vagyunk a hazai viszonyoknak megfelelően tökéletesített 1914-es modellű

hajlandók vagyunk komoly vételszándéku gazdaságoknak Caterpillar motoros szántógépszállítókat hosszabb időtartamu próbaszántásra szállítani.

A galántai nemzetközi versenyen a CATERPILLAR érte el a legkedvezőbb szántási eredményt: a legrövidebb idő és a legcsökélyebb benzinfogyasztás mellett.

Holt CATERPILLAR Company Vezérképviselője, Budapest, V. ker., Hold-utca 15. szám.

**CATERPILLAR SZÁNTÓ-
GÉPÜNK**

abszolút üzembiztossága és minden talajra alkalmas volta iránt,

kutassa ki a hasznavehetetlen gépeket s ezekről mondja ki, hogy nem szubvencionálandók, egyébként mindenki, aki 1915-ben szerez be gépet, kapja meg a kölcsönt. Ami a benzin beszerzését illeti, meglehet a reményünk rá, hogy a hiányon rövidesen segíteni lehet.

Propper Samu a segítő akciót elsősorban a kisemberekre óhajtja kiterjeszteni.

Rubinek Gyula igazgató felvilágosításul megjegyzi, hogy a földművelésügyi miniszteriumban nagyarányú segítő akció készül oly célból, hogy a háború folytán bajba jutott gazdákon minden tekintetben segítve legyen. E célból értekezlet volt, melyen örömmel állapították meg azt is, hogy a tavaszi szántások szépen előrehaladtak, kivéve az ellenséges betöréstől feldúlt vidékeket. Másutt alig van valami baj a tavaszi vetésekkel. Legfontosabb feladata a mai értekezletnek tehát, hogy megállapítsa azokat az eszközöket, amelyekkel a gazdaközönségen segíteni lehet. Szólok célszerűnek tartanám, hogy a kincstár ne csak a szántógépekre, de az aratógépekre is adjon kölcsönöket, mert egy-egy nagyobb gazdaságban 10—20 ilyen gépre lesz szükség, ami jelentékeny anyagi kiadást okoz. A bizottságnak most csak a kölcsön kérdését kell tárgyalni. A hadikölcsön pénztárból, sajnos, csak az iparosok kapnak pénzt, a gazdák nehéz helyzetével azonban nem számolnak. Erre a körülményre kell felhívni a földművelésügyi miniszter figyelmét, felkérve őt, hogy a gazdák és a gyárosok bevonásával a kölcsön kérdését oldja meg. (Helyeslés.)

Bánki Elemér azokról a kísérletekről tesz említést, melyeket a szántógépek benzollal való üzembhelyezése körül végeztek s figyelmébe idézi a bizottságnak azokat a kísérleteket is, melyek megmutatták, hogy a spiritusszal miként lehet ezeket a gazdasági gépeket üzemben tartani.

Sporzon Pál beszámol a bizottságnak azon jelentéséről, melyet a földművelésügyi kormányhoz intézett, melyben nagyjában rámutatott azokra a kérdésekre, melyeket jelenleg tárgyalnak. Csak azon területek felszántásáról kell gondoskodni, melyen kenyérlisztet adó gabonát termelnek, ami mellett teljesen eltörlődik a cukorrépa- stb. területek géppel való felszántásának kérdése. Figyelemmel kell lenni azonban e mellett arra is, hogy milyen géppel, milyen területen, mennyi munkát tudunk elvégezni s a beszerzendő szántógépeket a gépek természetének legmegfelelőbb helyeken kell üzembbe helyezni. Figyelmeztet szólok a galántai talajmivelő-gépversenyről, mely megmutatta, hogy rossz talajmivelőgépek nincsen s megtanított arra is, hogy minden egyes talajmivelőgéppel lehet eredményt elérni, ha megfelelő körülmények között használjuk. Számadatokkal bizonyítja felszólaló, hogyha 60 gépet sikerülne behozni, ugy ezekkel jó időjárású viszonyok között 60.000 holdat lehet felszántani, amely területen viszont legalább is 36 millió kg. kenyérlisztet lehet kitermelni. Emlékeztetbe idézi a gazdaközönségnek az annak idején elég szép eredménnyel működő, de később megszűnt bérszántó

társaságot, mely tisztán csak azért bukott meg, mert a különböző vidékek természetére való tekintet nélkül csakis egyfajta gépeket alkalmazott. Ezen tapasztalatok semmiesetre sem alkalmasak arra, hogy a bérszántó társaság eszméjét örökre eltemessék s a mai nehéz viszonyok egyenesen megkövetelik ilyen bérszántó társaság megalakítását. A társulat a kormányfennhatósága alatt állana. Központi javító-műhelyt és ennek megfelelő gárdát tartana fenn s a gazdákra egyedül csak annyi teher hárulna, hogy a felszántandó területért a bért kifizetnék, ezenkívül semmi más gondjuk nem volna.

Koppely Géza figyelmébe idézi a bizottságnak, hogy a Kőszegi-féle gépeket Németországban már annyira tökéletesítették, hogy ott elég szép eredménnyel használják. Felveti a kérdést, nem volna-e lehetséges a nálunk lévő régi tökéletlen készleteket átjavítani.

Sporzon Pál szerint a resicai gyár komolyan foglalkozik azzal, hogy új típusú Kőszegi-féle gépek gyártását megkezdje. Ha itt tényleg buzditást fognak látni arra, hogy a kormány bevezeti a bérszántás eszméjét, bizonyára neki fognak látni a munkának s rövidesen innen is számíthat a gazdaközönség gépekre.

Rubinek Gyula nem helyteleníti a *Sporzon* Pál által felvetett eszmét, azonban ezzel kapcsolatban nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a gazdaközönség nagyobb része gépet be akar szerezni. Fenntartja az előadó által indítványozott eszmét, hogy a gépbeszerzést állami segítséggel mindenkinek lehetővé kell tenni.

Blantz Jenő megjegyzése után *Krolopp* Hugó összefoglalván, a vita anyagát tekintettel a *Rubinek* Gyula igazgató által adott felvilágosításokra, a következő módosított határozati javaslatot mutatja be, amit a bizottság egyhanguan magáévá tesz.

Határozati javaslat.

Oly célból, hogy a gazdák a háborús állapot dacára a talajművelő munkákat gépmunka segítségével lehetőleg elvégezhessék, szükségesnek tartja a műszaki bizottság, hogy az OMGE.

1. a gépgyárosoktól és gépkereskedőktől sürgős köriratban tájékoztatást kérjen afelől, hogy hány és milyen rendszerű eladó szántógépkészlet felett rendelkeznek és hogy névszerinti megnevezés mellett hány bevonult szerelő felmentése szükséges ahhoz, hogy ezen gépek munkába állíthatók és kezelésükre a gazdasági személynét kitanítható legyen.

Az ekként beszerzett adatokat közölje az OMGE. a földművelésügyi miniszterrel és kérje meg, hogy

a) szakközvegeivel állapíttassa meg, hogy melyik szántógép milyen területre való és tegye lehetővé, hogy ezeket a szántógépeket azok a gazdák, akik egyébként az őszi szántásokat elvégezni nem tudják, a vételár $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{3}$ -ének lefizetése mellett beszerezhessék, amennyiben pedig elemező jellegű gazda nem akadna, hasznosítsa

a földművelésügyi miniszter a szántógépeket a bérszántóvállalatban;

b) felkérendő a földművelésügyi miniszter, hogy az 1. pontban említett összeírás alapján a bevonult szerelők felmentéséről gondoskodjék.

Elnök végül köszönetet mondván előadónak tartalmas előadásáért, az ülést lelkes éljenzés között bezárja.

Az igazgatóválasztmány gyűlése.

(1915. évi január hó 25.)

Jelen voltak: *Bujanovics* Sándor elnöklete alatt *Osztrólczy* Miklós alelnök, *Armos* Jenő, *Balogh* Elemér, *Beliczey* Géza, *Bernát* István, *Bernáth* Béla, *Blaskovics* Ferenc, *Bolla* Mihály, *Bujanovics* Gyula, *Darányi* Béla, *Darányi* Gyula, *Darányi* Ignác, *Desseuffy* Aurél gróf, *Desseuffy* Emil gróf, *Elek* Henrik, *Eber* Ernő dr., *Emödy* József, *Etter* Gyula, *Fodor* Jenő, *Gaál* Gaston, *Gaál* Jenő dr., *György* Endre, *Jeszzenszky* Pál, *Jókay* Géza, *Keglevich* Gábor gróf, *Koppely* Géza, *Kosinszky* Viktor, *Krajsik* Jenő, *Lukovics* Aladár, *Langfelder* Ede, *Láng* József, *Meskó* Pál, rudinai *Molnár* István, *Nick* Ede, *Propper* Samu, *Reusz* Henrik, *Sághy* Gyula, *Sándorházy* Lajos, *Somssich* Andor, *Somssich* László gróf, *Szilágyi* Gyula dr., *Szent-Ivány* Árpád, *Szomjas* Lajos dr., *Wekerle* Sándor dr., *Zaleski* Jenő, *Zichy* Tivadar gróf igazgatóválasztmányi, illetve végrehajtóbizottsági tagok.

Az OMGE. tiszttakarából: *Rubinek* Gyula igazgató, *Szilassy* Zoltán szövetségi titkár, *Krolopp* Hugó ipari és keresk. szakoszt. titkár, *Mutschenbacher* Emil dr. titkár és *Reichenbach* Béla segédtitkár.

Távolmaradásukat kimentették: *Bartóky* József dr., *Czobor* Béla, *Elek* Ernő, *Levatic* László, *Máday* Izidor, *Merey* Gyula, *Piller* Kálmán, *Zselénski* Róbert gróf.

1. Jegyzőkönyvhitelesítők kiküldése.

Elnök üdvözölvén a választmány tagjait, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Gaál* Jenő dr. és *Zaleski* Jenő igazgatóválasztmányi tagokat kéri fel.

2. A múlt gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bemutatja a legutóbbi igazgatóválasztmányi gyűlés jegyzőkönyvét, amely megjelent a „Köztelek”-ben és szabályszerűen hitelesítve van.

Tudomásul szolgál.

3. Megemlékezés Rodiczky Jenő dr. és Kosutány Tamás dr. igazgatóválasztmányi tagokról.

Elnök napirendre való áttérés előtt megemlékszik az egész gazdatársadalmat igen érzékenyen érintő azon súlyos veszteségről, amely a legutóbbi választmányi gyűlés óta az egyesületet és az egész magyar gazdatársadalmat érte. Az első csapás *Rodiczky* Jenő dr. halálával szakadt a gazdatársadalomra. A megboldogult mint gazdasági szakú, mint gazdasági akadémiai tanár és igazgató, majd később a földművelésügyi miniszterium gazdasági tanácsadója, valamint a Gyapju

Takarmánykamrák, malmok meghajtására, kastélyok, tanyák villamos világítására, szivattyúk és cséplőgépek hajtására. A ipartelemek számára a legmegbízhatóbb és legtökéletesebb üzemgép a

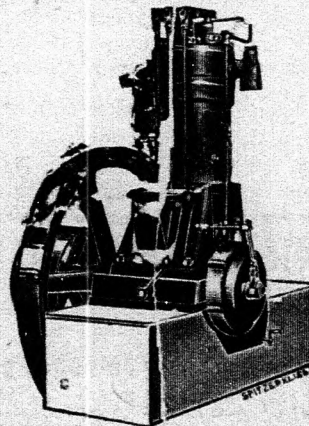
BRONS MOTOR

a legújabb Diesel-rendszerű maganyomású nyersolajmotor. 4 HP-től kezdve minden nagyságban készült.

Prager Maschinenbau A.-G. (vornals Ruston, Bromovsky u. Ringhoffer)

bronsmotorgyárának gyártmánya!

FARAGÓ ANDOR OKL. GÉPÉSZMÉRŐK
MŰSZAKI IRODÁJA
BUDAPEST, V. KERULET, VÉCSEY-UTCZA 2. SZÁM.
TELEFON 130-70.

Leggyözelebb szerkezet.
Nincs előmelegítő lámpa.
Nincs gyújtógyertya, sem gyújtócső.
Nincs villamos gyújtó.
Nincs vízbefecskendezés.
Nincs légszivattyú.
Nincs nyersolajszivattyú.
Nincs füst- és koromképződés.
Nincs hatósági ellenőrzés.
Nincs robbanás vagy tűzveszély.
Nincs elpiszkolódás.
Nincs üzemzavar.
Legolcsóbb üzem.
Legkevesebb fogyasztás.
Mindig pillanatban indul.
Mindig üzembiztos.
Bárki kezelheti.

minősítő Intézet igazgatója sokoldalú működésével hervadhatatlan érdemeket szerzett a szakismeretek fejlesztése terén. A másik csapás **Kosutány Tamás dr.** halálával érte a magyar gazdaközönseget. **Kosutány dr.**, mint gazdasági akadémiai tanár, majd az Országos Chemiai Intézet igazgatója hervadhatatlan érdemeket szerzett különösen a magyar buza sikértartalmának megállapításával. Bejelenti, hogy a két illusztris választmányi tag elhunytja alkalmával az egyesület részvétét fejezte ki hozzátartozóiknál, temetésükön küldöttségileg vett részt és sirjukra koszorút helyeztet. Javasolja, hogy haláluk feletti részvétének az egyesület jegyzőkönyvében adjon kifejezést. (Általános helyeslés.)

Igazgatóválasztmány az elnök előterjesztését magáévá teszi és elhatározza, hogy **Rodiczky Jenő dr.** és **Kosutány Tamás dr.** érdemeit jegyzőkönyvileg örökíti meg.

4. Tagsági ügyek.

a) Új tagok felvétele.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy az 1914. évi december hó 7-én tartott igazgatóválasztmányi gyűlés óta új tagokul jelentkeztek a következők: **Évdijsok 1915. január 1-től: Bánky Elemér, Bányász László dr., Baráth Gergely, Eggenhofer Gyula, Ehrenfeld Jenő, Szerhényi Geisz Jenő, Halász Gyula, Hodos Vilmos, Klein Menyhért és Albert, Koperniczky Ferenc, Lavatka Gyula, Pissk és Nágel, Rezner Tibor, Ómoroviczai Ungar Béla, Szántó István, Székács Jenő dr., kishidközi és nagyketősi gazdaság, Hilvert Henrik, összesen 20-an.** Előadó-titkár a tanács javaslata alapján indítványozza a jelentkezett új tagok felvételét.

A választmány az előterjesztés értelmében határoz és a jelentkezett évdijs tagokat 1915. évi január 1-től kezdődő érvénnyel a tagok sorába iktatja.

b) Kilépi és elhunyt tagok törlése.

Titkár törlésre ajánlja a következő tagokat: elhunytak az alapítók sorából **Rodiczky Jenő dr.**, az évdijsok sorából **Akontz János dr.**, **Burger Henrik**, **Farkasovszky Endre**, **Horthy Szabolcs dr.**, **ifj. Ivánka László**, **Kálady Ferenc**, **Klein Miksa**, **Kosutány Tamás dr.**, **Kubinyi Márton**, **Milch Gyula**, **Nemes Nándor gróf**, **Oppenheim Emil**, **ifj. Pataky László**, **Pellet Sándor**, **Rózsahegy Ferenc**, **ifj. Rösler Károly**, **Seligmann Kelemen**, **Székács Mihály** és **Székely Mihály**. Előadó-titkár bejelenti, hogy az elhunyt tagok egy része a haretéren hősi halált halt. Javasolja az igazgatóválasztmányának, hogy a felsoroltak az egyesület részvétének jegyzőkönyvbe iktatásával töröltesse a tagok sorából.

Az igazgatóválasztmány ily értelemben határoz és végül titkár javaslatára törli **Plavenszky Inre** és **Tóth János** évdijs tagokat valamint a kilépésüket alapszabályszerű kötelezettségük lejártával bejelentett **Bleuer Kálmán**, **Iszlay Gábor**, **M. kir. szabadalmi hivatal**, **Nerei Ödön** és **Wiehland Andor** évdijs tagokat.

Előadó-titkár ezek alapján bejelenti, hogy az alapító tagok száma 383, az évdijsoké pedig 5428. Az egyesületi taglétszám összesen 5811.

c) Taggyűjtési mozgalom.

Rubinek Gyula igazgató figyelmébe idézi a választmányának, hogy minden évben, midőn az évkönyv szétküldetett, mellékeltek hozzá több tagsági nyilatkozatot is. Ez a folyó évben elmaradt, mert az évkönyvet nem adták ki. Nehogy a folytonosságban hiány támadjon s

mivel az egyesület a mai nehéz időkben leginkább rá van szorulva a gazdatársadalom támogatására, az elnök ur ömeltósága a „Köztelek” egyik legutóbbi számához több belépési nyilatkozatot csatolt buzdító felhívás kapcsán. Igazgató kéri a megjelenteket, hogy a lap mellékleteként szétküldött nyilatkozatot használják fel s a maguk részéről is karolják fel az egyesület taggyűjtési mozgalomát. (Helyeslés.)

Elnök a taggyűjtést a tagok ismételt jóindulatába ajánlva, határozatlag kimondja, hogy a választmány a taggyűjtési mozgalomát helyesleg veszi tudomásul.

5. Jelentés a közgyűlési választások elfogadásáról.

Titkár bejelenti a választmányának, hogy az évi rendes közgyűlés alkalmából 21 választmányi tagot és 5 számvizsgálóbizottsági tagot választottak. Ezek közül a választás elfogadását eddigelé 13 választmányi és 4 számvizsgálóbizottsági tag közölte az egyesülettel. Nem nyilatkozott még 8 választmányi tag és 1 számvizsgálóbizottsági tag, mindazonáltal remélhető, hogy a választást ők is elfogadják.

Tudomásul szolgál.

6. Az egyesületi tanács javaslatai:

a) **A Magyar Szakirók Országos Egyesületének átirata a szaklapok postai szállítási díjmentessége tárgyában.**

Mutschenbacher Emil dr. titkár a választmány emlékeztetőbe idézi, hogy a legutóbbi igazgatóválasztmányi gyűlésen szóba került a szaklapok díjmentes postai szállításának ügye. A Magyar Szakirók Országos Egyesülete ezek után lépéseket tett a kereskedelmi kormányhoz, hogy a szaklapok is részesüljenek a napilapoknak juttatott azon kedvezményben, hogy mentessenek fel a postai szállítás költségei alól. A kereskedelmi miniszter a szaklapok kérelmét elutasította, ami ellen a Magyar Szakirók Országos Egyesületének kezdeményezésére a szaklapok, így a „Köztelek” és a „Magyar Földműves” is egyforma jogfenntartó nyilatkozattal éltek, melyben, tekintettel az állam mai nehéz helyzetére, kijelentik, hogy a postai szállítás költségeit leróják ugyan s a kincstárral szemben visszereseti jogukat felfüggesztik, azonban jogot formálnak arra, hogy az egyenlő elbánás elvéből kifolyólag a háboru után a most lerótt postai szállítási költségeket a kormány a szaklapoknak visszatérítse. Helyesleg tudomásul szolgál.

b) **A vallás- és közoktatásügyi miniszter köszönő leírata.**

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy a „Köztelek” lapban a háboru kitörése óta gyűjtés folyik az OMGE. hadikórház költségeire és a hadsegélyezés egyéb céljaira. Az egyesület tisztviselői a gyűjtésből vásárolt pamutból több meleg katonai ruhát kötöttek, melyet az egyesület a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz küldött be. A miniszter az egyesület jótékony adományáért meleghangú leírattal mond köszönetet, nyugtázzán 442 drb hősapka, 191 pár csuklómelegítő, 14 pár térdmelegítő, 82 drb hasmelegítő, 5 drb téli ing és 5 pár harisnya átvételét.

Tudomásul szolgál.

c) **A Németországhoz való gazdasági közeledés ügye.**

Rubinek Gyula igazgató beszámol róla, hogy még a háborut megelőzőleg mozgalom indult

meg Németországban, hogy egy gazdasági közeledés előkészítése szempontjából hangulat keltsék Ausztria és Magyarország gazdasági köreiből. Ez a kezdeményezés akkor ugylátszott, hogy teljesen izolálva áll Németországban. A hadiállapot óta azonban csodálatos változás állt be s Németország legirányadóbb körei foglalkoznak a kérdéssel, hogy Ausztriával és Magyarországgal nemcsak politikai, de gazdasági szövetség is létesíthessék. A politikai téren bevált fényes szövetséget gazdasági téren is akarják vinni, mert látják, hogy a politikai szövetség csak akkor igazán erős, ha gazdasági téren is szoros barátságos viszony van a három állam között s ha a lelkekben élő közeledés vágya gyakorlati alkalmazást is talál. Magyarország részéről rég történtek lépések ebben az irányban, épp ezért igen örvendetes, hogy hosszú szünet után most Németország ragadja meg a kezdeményezést. Hogy milyen arányban történjen a közeledés s hogy mi lesz ennek eredménye s hogy milyen mérvben angazsálja magát ezzel szemben a magyar gazdaközönseget, azzal most korai volna foglalkozni, azonban a kérdés napirendre került, úgy hogy az elnökség kénytelen volt az ügyet megvitatni. A Bund der Landwirte ugyanis egy meghívót küldött, melyben felkér, hogy mivel Németországban a közgazdasági testületek élénken foglalkoznak a gazdasági közeledés kérdésével s mivel az ügyben nekik is állást kell foglalniok és a magyar gazdaközönseget illetékes köreiből meghallgatása nélkül ezen kérdésben nyilatkozni nem akarnak, a magyar gazdaközönseget kiküldöttel velük közös bizalmas értekezleten foglaljanak állást ez ügyben. A meghívás elől elzárkózni teljesen lehetetlen, egyrészt udvariassági szempontból, másrészt pedig azon egyszerű oknál fogva, mert éppen az OMGE. volt az, mely a közep európai vámanio kérdését éveken keresztül szőnyegen tartotta. Igazgató kéri a választmány hozzájárulását azon elnöki megállapodáshoz, amely szerint az OMGE. a meghívást elfogadja és megbizsa **Osztróuczky Miklós** alelnököt, **Rubinek Gyula** igazgatót és **Mutschenbacher Emil dr.** titkárt, hogy a Bund der Landwirtevel tartandó közös értekezleten vegyenek részt. A kiküldöttek természetesen csak ad referendum fogják venni az ott elhangzottakat és csak a főbb elvi kérdések tárgyalásában vehetnek részt. Az értekezlet február 2-án lesz Prágában.

Blaskovics Ferenc megjegyzéseire **Rubinek Gyula** igazgató felvilágosítást megjegyzi, hogy a tárgyalandó kérdések már elő vannak készítve, természetesen azonban teljesen bizalmas uton. Az ügy részleteit nyilvánosságra csak akkor fogják hozni, ha megállapodás történik.

A választmány igazgató előterjesztéseit egyhangulag magáévá teszi és megbizsa **Osztróuczky Miklós** alelnököt, **Rubinek Gyula** igazgatót és **Mutschenbacher Emil dr.** titkárt, hogy a február hó 2-án Prágában tartandó előértekezleten az OMGE. képviselőiben vegyenek részt.

d) **Jelentés a Köztelek-hadikórház javára folyó gyűjtésről.**

Rubinek Gyula igazgató jelentést tesz a Köztelek-hadikórház és a hadbavonultak részére megindított gyűjtés eredményéről. Eszerint 1915. január 23-ig befolyt 9741 korona 22 fillér jótékony adomány. Ebből kifizettek flanel és pamut 1029 korona 80 fillért, felszerelésekre és egyebekre pedig 3172 korona 84 fillért, összesen kifizettetett 4207 korona 64 fillér, úgy hogy rendelkezésre áll 5533 korona 58 fillér.

Tudomásul szolgál.

MAGYAR ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

tatai, tokodi, dorogi
akna-, darabos és
cséplési

tatai
tojás- és téglá-

felsőgallai és miskolc-
diósgyőri
darabos és
épitkezési

felsőgallai
M. A. K. ... véd-
jegyű portland-

szenet. brikettet. meszet. cementet.

BORSODI SZÉNBÁNYÁK RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA
BUDAPEST, V., ZOLTÁN-UTCA 2-4. SZ.

SZALLIT:

Királdi
Sajószentpéteri
Sajókazal
Rudolftelepi és
Kazincsi

akna-, cséplési és darabos

SZENET

e) *Ruhland-siremlékbizottság köszönő átirata.*

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy a Bund der Landwirte közadakozásból siremléket állított Ruhland Gusztávnak. E gyűjtéshez az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is hozzájárult 100 márka adományával s most, hogy a siremléket felállították, a Bund der Landwirte elküldte a siremlék fényképét, egyúttal köszönetet is mond az OMGE-nek adományáért. A fényképet megfelelő ismertetés keretében közölte a Köztelek.

Tudomásul szolgál.

f) *Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület kérelme.*

Titkár bejelenti, hogy az Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület, mely évenként március 1-én erdélyi jellegű magyar fajta szarvasmarhávárt és bikadíjazást szokott rendezni, mint minden évben, úgy az idén is azzal a kérelemmel fordult az egyesülethez, hogy a díjazás céljaira a szokásos pénzjutalmat engedélyezze neki. Az egyesületi tanács tekintettel arra, hogy a földművelésügyi kormány sem tartja időszerűnek most állatdíjazások tartását s tekintettel arra, hogy a földművelésügyi kormány sem adományoz ilyen célokra díjakat, azzal a javaslattal lép a választmány elé, hogy ez elvi álláspontból kifolyólag az OMGE. se engedélyezzen a mai súlyos anyagi viszonyok között semmiféle kiállítás díjat s a folyó évre ezt a kérelmező egyesületnek is tagadja meg.

Az igazgatóválasztmány ily értelemben határoz.

Elnök az OMGE. választmányi gyűlését ezzel berekeszti, bejelentvén, hogy 5 perc múlva következik a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége végrehajtóbizottságának gyűlése.

A GEOSz. végrehajtóbizottságának gyűlése.

(1915. január 25.)

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi gyűlését követő szünet után a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtóbizottsága gyűlésezett ugyancsak *Bujanovics* Sándor elnök elnöklésével.

Elnök: Üdvözölvén a GEOSz. végrehajtóbizottságnak I. gyűlésére egybesereglett gazdákat, a gyűlést megnyitja.

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri *Szent-Ivány* Árpád és *Nick* Ede végrehajtóbizottsági tagokat.

2. A legutóbbi gyűlés jegyzőkönyvének bemutatása.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bemutatja a legutóbbi gyűlés jegyzőkönyvét, mely hitelesített s mely egész terjedelmében megjelent a „Köztelek”-ben.

Tudomásul szolgál.

3. A rézgálicszükséglet biztosítása.

Napirend előtt *Jeszenszky* Pál, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének vezérigazgatója kért szót, hogy a magyar mezőgazdaság és magyar szőlőkultúra érdekében egy olyan jelenségre hívja fel a figyelmet, mely a legteljesebb mértékben meg-

érdemi, hogy a gazdaközönség foglalkozzék vele. Szóla szerint nagy bajok fenyegetik a szőlőkultúrát, mert a szükséges rézgálicmennyiség nem fog a szőlőbirtokosok rendelkezésére állani. A monarchiának rézgálicszükséglete kb. 1800 vagon; Németországból van rendes körülmények között behozatalunk, ez a behozatal azonban teljesen lehetetlen, mivel Németország kiviteli tilalmat léptetett életbe. Békés időkben lehetséges volt Németországból rézgálicot behozni, annival is inkább, mert ott a rajnai vidékeken nagy mennyiségben használták az angol rézgálicot, mely lehetővé tette a feleslegek kivitelét. A háborús állapotok következtében az angol rézgálic behozatala Németországba megszülvén, jelenleg a helyzet az, hogy Magyarországon és egyáltalán az Osztrák-Magyar monarchia szükségletével szemben 630—650 vagon rézgálic van. A szükséglet ezer vagonnal is több a meglévő készletnél. A kereskedelem, különösen pedig a gazdatársadalom szervei, így elsősorban a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete is igyekezett biztosítani nemesak tagjai, de más gazdak részére is mintegy 65—70 vagon rézgálicot. Sajnos, ez hiába történt, mert a hadvezetőség mindenütt lefoglalta azt. Illetékes helyen megvan ugyan a hajlandóság ezen lefoglalt mennyiség szabaddá tételére, de az osztrák kormánynak az a szándéka, hogy a meglévő 650 vagon rézgálic tekintet nélkül arra, hogy Magyarországból mennyi köttetett le, egyforma arányban osztassék el a két állam között. Ezzel szemben tény, hogy a 650 vagon rézgálic túlnyomó része a magyar szőlőművelés részére köttetett le. Feltétlenül szükséges, hogy az OMGE. sürgősen vessen közbe minden tekintélyt a földművelésügyi kormánynál, hogy a rekvirált rézgálic tényleg szabaddá tétessék, másrészt pedig biztosítsák Magyarországon szőlőtermelésének a magyar kereskedelem által lefoglalt mennyiség. (Általános helyeslés.) Ezek után *Jeszenszky* Pál a következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

Javasolom, hogy a végrehajtóbizottság nem felterjesztés, hanem küldöttség útján sürgősen eljárni sziveskedjék a földművelésügyi miniszter úrnál, hogy haladéktalanul járjon közbe a hadügyi kormánynál annak érdekében, hogy az Osztrák-Magyar monarchiában termelt és rendelkezésre álló, de már rekvirált rézgálicot ismét szabaddá tegye, még pedig olyképpen, hogy az *Osterreichischer Verein für chemische und metallurgische Produktion*-nál magyar termelők és kereskedők, főleg a gazdatársadalom szervei által megrendelt rézgálic teljes mennyiségben részükre biztosítsák, illetve már most rendelkezésükre bocsátassák.

Szóla erősen hangsúlyozza, hogy a rézgálic „már most” rendelkezésre bocsátassék, mert nagyon kétséges az őszi szállítás zavartalansága a mai nehéz forgalmi viszonyok között, amelyek következtében a lekötött rézgálicot soron kívül a vasuti vonalak felszabadulása esetén azonnal a gazdákhöz óhajtják juttatni. (Hosszantartó helyeslés.)

Bernáth Béla: A legmelegebben támogatja az indítványt, mert a rézgálicszükséglet biztosítása nélkül hazai szőlőgazdaságunk teljes pusztulás elé fog jutni. Sürgős és erélyes intézkedésre van szükség a szőlőgazdák megmentésére. (Helyeslés.)

Koppély Géza pártoló hozzászólása után *Gaál* Gaston a rézkényszerűségi fedezésére hívja fel a figyelmet. A határozati javaslat oly irányú módosítását kéri, hogy a gazdatársadalom szervei által megrendelt rézkényszer is teljes mennyiségben biztosítsák részükre. *Sághy* Gyula az esetleges németországi felesleg behozatalát sürgeti. (Helyeslés.)

Zichy Tivadar gróf főleg azon vidékek rézgálicszükségletének biztosítására hívja fel a végrehajtóbizottság figyelmét, amely vidékek az ország bizonyos részeiben a vasuti szállítás elől teljesen el vannak zárva. Ezek a vidékek szenvednek leginkább a háború miatti, rézgálicszükségletüknek kielégítése végett bizonyos tartalék fenntartására volna szükség.

Rudinai Molnár István szerint Franciaországban igen érdekes kísérleteket folytattak a rézgálicszurrogátumokkal. Javasolja, intezzen feliratot az OMGE. a földművelésügyi kormányhoz, hogy illetékes helyről ezen kísérletek eredményét tudassák a magyar gazdaközönséggel, s egyúttal sürgős lépések megtételét kívánja a rézgálicpótlószerek behozatala szempontjából.

Elnök, több felszólaló nem lévén, határozatilag kimondja, hogy a végrehajtóbizottság magáévá teszi *Jeszenszky* Pál határozati javaslatát, mindazon pótlásokkal, melyeket a felszólalók indítványoztak. Egyúttal bejelenti, hogy a határozati javaslatot másnap déli 1 órakor küldöttség fogja átadni a földművelésügyi miniszternek. (Helyeslés.)

3. Szövetségi tagsági ügyek.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár bejelenti, hogy a Beregvármegyei Gazdasági Egyesület azzal a kérelemmel fordult a végrehajtóbizottsághoz, hogy 700 koronányi tagdíjhátralékából, tekintettel a vármegyét ért súlyos elemi csapásokra és egyéb bajokra, 350 koronát töröljön. Előadótitkár a tanács javaslata alapján 300 korona törlését hozza javaslatba.

A végrehajtóbizottság előadótitkár javaslatát magáévá teszi s ilyen értelemben fog előterjesztést tenni a legközelebbi szövetségi nagygyűlésnek.

4. Jelentés a cukorrépa termesztők országos értekezletéről.

Rubinek Gyula igazgató bejelenti, a Jász-nagykunszolnokmegyei Gazdasági Egyesület javaslataira folyó hó 10-én országos értekezletre hívta össze az OMGE. a cukorrépa termelőket. Az értekezletet a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete székházában igen élénk érdeklődés mellett tartották meg s az értekezleten a következő irányelvek domborultak ki. Mindenekelőtt az értekezlet hangsúlyozni kívánta, hogy midőn a rendkívüli állapotokra való tekintettel a cukorrépa-termelés kérdését tárgyalni óhajtja, ezzel nem bizonyos ellentétes álláspontot foglal el a gyárrakkal szemben, hanem csak a kényszerhelyzet nyomása alatt cselekszik, amelyet a kézierő, valamint az igéserő elvonása idézett elő. Ennek hangoztatása mellett az értekezlet azon álláspontnak is adott kifejezést, hogy kölesönös érdekük a gyáraknak s gazdáknak és a köznek is, hogy a cukorrépa területet a folyó évben redukáltassák. A gyáraknak semmi hasznuk sem lehet abból, ha a termelésre lekötött területen a cukorrépa termelését forszírozzák, midőn a gazda

HEUCKE A.

GŐZEKEGYÁR.

Budapesti műszaki irodája:
V., CSÁKY-UTCA 45/47. SZÁM.
TELEFON: 106—08. SZÁM.

H

Saját pénzének ellensége,
ha mást használ, mint

Heucke-féle gőzekét tulhevítővel!

ugysem tudja ígéretét beváltani. Bekövetkezhetik, hogy a gyáros kiadja a termelési előleget, később azonban nem hajthatja be, mert nem lesz termés, a gazda pedig, ki a munkaerő hiányában nem volt képes a répakultúrát ellátni, elesik attól, hogy a répatermelő területet más fontosabb terménnyel — árpával, zabbal vagy burgonyával — vesse be. Ami a cukorkészleteket illeti, oly nagymennyiségű készleteink vannak, melyek, hogyha egy évig senki sem termel cukorrépat, nemcsak teljes szükségletünk fedezésére alkalmasak, de a kivitelre is jelentékeny kvantumok maradnak fenn. Ebből a szempontból indult ki az értekezlet, midőn azon határozott álláspontot foglalta el, hogy a kormányhoz fordul egy szükségrendelet kiadása érdekében, amely a következő alapelveket mondaná ki: Ugy a gyáros, mint a termelő jogosult a cukorrépatermő területet 50%-kal redukálni. Csakis ennyivel, mert figyelemmel kellett lenni arra, hogy a gyárak csak bizonyos mennyiségű répa mellett tarthatják fenn üzemüket. Egészen másként áll a helyzet azokra nézve, kik hadbavonultak, mert ha ezeknek nincs meg a kellően szakképzett vezetőszemélyzetük, a kényes répakultúrát folytatni nem képesek. Ezeknek meg kell engedni, hogy 50%-nál nagyobb méretű, sőt 100%-os redukiót is kérhessenek. E kérdések eldöntését teljesen független bíróságra kell bízni, ha a gazdák és gyárosok között barátságos megegyezés nem jönne létre, noha a gazdaközönség reméli, hogy a gyárosok körében a kérdés barátságos megoldására megvan a hajlam. Másik fontos kérdés volt az értekezleten az előleg kérdése. Mindenki tudja, hogy kétféle előleg van, az egyik a hosszú előleg, mely forgótőke jellegével bír s mely a gazdaságból ki nem vonható s évről-évre törlesztetik a répaárából. A hosszú előlegek törlesztését azon esetben, ha a termelés elmarad, vagy csak részben foganatosítatik, úgy a gyárak nem követelhetik. Az előlegek másik csoportjába tartoznak az ugynevezett művelési előlegek, ezen előlegeket teljes összegükben viszont a gazdák nem követelhetik, ha a megállapítottnál kisebb területen termelnek répat. E két méltányos állásfoglalás elől a gazdaközönség nem zárkozhatik el, remélhetőleg a gyárosok sem, sőt az értekezlet ahhoz is hozzájárult s azon kedvezményt is nyújtja a gyáraknak, hogy mindazoknál a gazdáknál, kik termelésüket redukálják, a fennálló szerződések egy évvel meghosszabbíthatnak, hogy a hosszú előlegek törlesztésére meglegyen a gyáraknak a biztosíték. A művelési előlegek visszatartása miatt ezzel szemben a legtöbb gazdaságban anyagi zavarok állnának be. Az országos értekezlet azon az állásponton van tehát, hogy a hadisegélypénztár adjon előleget a gazdáknak a gyárak helyett. Ezen előlegek a gyárak által lesznek a termés beszállításakor levonandók és a gyárak fizetnek vissza a hadisegélypénztár által nyújtott előleget. Ezek az irányelvek vezették szót az országos értekezlet felhatalmazása alapján készített határozati javaslat megfogalmazásakor, melyet

azon bejelentéssel ajánl elfogadásra, hogy a földművelésügyi miniszter a vele előzőleg rövid uton közölt javaslat alapján az előmunkálatokat megkezdte és a kormány a tervezet értelmében a tárgyalást megindította. Szó szerint nem lesz időszertlenül, ha az elnök ur öméltsága a földművelésügyi miniszter előtt holnap megjelenő küldöttség élén a cukorrépatermelő gazdák javaslatára is felhívna a figyelmet. (Általános helyeslés.) Igazgató ezek után a következő határozati javaslatot nyújtja be:

Mondja ki az igazgatóválasztmány, egyis mint a GEOSz. végrehajtóbizottsága, hogy miután a cukorrépatermelő gazdák szerződéses kötelezettségüknek a folyó évben a hadiállapot okozta munkáskéhiány miatt teljes mértékben megfelelni nem tudnak, szükségét látja annak, hogy a kormánynál a kivételes törvényben nyert felhatalmazására való hivatkozással a cukorgyár és a cukorrépatermelők közötti jogviszony ideiglenes szabályozása céljából egy rendelet kiadását szorgalmazza, amely az alábbiakra vonatkozólag intézkednék.

1. Ugy a cukorrépatermelő, mint a cukorgyáros egyes vagy összes termelőivel szemben jogosult a folyó évre szerződésileg lekötött répatermő területet legfeljebb 50%-ra lecsökkenteni minden kárpótias kötelezettsége nélkül.

2. Azok a gazdaságok, ahol a gazdaság vezetője (birtokos, bérlő, gazdatiszt) hadbavonult, a cukorrépa termelését nagyobb mérvben is csökkenthetik, illetve arra indokolt esetben egyáltalában nem kötelezhetők, ha a kormányrendelet alapján megalakítandó külön bíróság a bevetni köteles terület 50 százalékánál nagyobb esőkentesítéséhez, vagy egyáltalán a termelés felfüggesztéséhez hozzájárul.

3. Mindazon cukorrépatermelők szerződésai, akik a szerződésileg kötelezett területnél kisebb területen termelnek a folyó évben cukorrépat, érvényükben egy évvel meghosszabbíthatnak.

4. A cukorgyárak részéről az egyes gazdaságok a nekik nyújtott hosszú lejáratú kölcsönök törlesztésére csak abban az arányban kötelezhetők, amely arányban áll az általuk tényleg cukorrépa árából bevetett terület a szerződésileg kötelezett területhez.

5. A műveltetési előlegek viszont a cukorgyárak részéről csak abban az arányban nyújthatók, amely arányban felel meg az egyes gazdaság szerződési kötelezettségének a terület tekintetében.

6. Kivánatosnak és szükségesnek tartja a köz érdekében, hogy amennyiben az egyes gazdaságok üzemüket csakis a műveltetési előlegek teljes egészében való kiszolgáltatása mellett tudnák fenntartani, hogy a cukorgyárak által nem előlegezhető összegek az ő utjukon a hadikölcsönpénztár által előlegeztessenek azzal a kötelezettséggel, hogy a cukorgyárak ezen előlegeket a gazdaság által beszolgáltatott cukorrépa árából levonni és a hadikölcsönpénztárba beszolgáltatni fogják.

Blaskovics Ferenc a határozati javaslatot elfogadja, de figyelmeztet arra, hogy lehet más

olyan körülmény is, mely — különösen a hadviselés által érintett területeken — az 50%-nál nagyobb redukiót indokolja. A határozati javaslat oly irányu módosítását kéri, hogy a hadműveletek által érintett területek cukorrépatermelő gazdáinak módjában álljon a helyi körülmények folytán 50%-nál magasabb redukiót is igénybe venni.

Rubinek Gyula igazgató, miután a javaslat nem áll ellentétben az országos értekezleten elhangzott kívánalmakkal, a határozati javaslat kiegészítéséhez hozzájárul.

Elnök, a tárgyhöz senki sem kívánván hozzászólni, kimondja határozatilag, hogy a végrehajtóbizottság a benyújtott határozati javaslatot Blaskovics Ferenc pótlásával magáévá teszi.

Rubinek Gyula igazgató ezzel kapcsolatban bejelenti, hogy a nyerscukorárjegyzés tekintetében a kormánynyal a tárgyalások befejeződtek. Holnap megjelenik a rendelet, mely az árjegyzőbizottság megalakulásáról intézkedik s a bizottság szerdán d. u. 4 órakor ülésezik.

Tudomásul szolgál.

5. Javaslat a rizsvám felfüggesztése tárgyában.

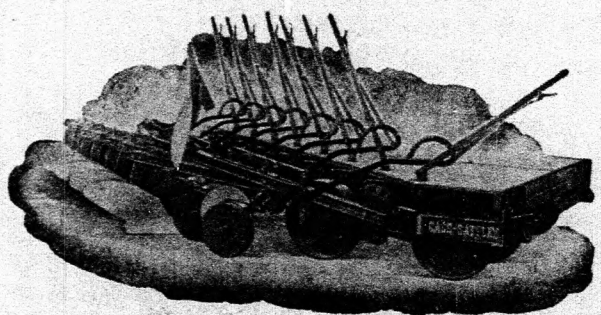
Mutschenbacher Emil dr. titkár tekintettel azon körülményre, hogy a kormány a vámtarifa VI. főcsoportjának valamennyi vámtételét felfüggesztette és csupán a fogyasztás, valamint a közéleti szempontjából igen fontos egyetlen terménynek, a rizsnek vámjára nézve tett kivételt, holott ebből leginkább lehet számítani behozatalra, az egyesületi tanács nevében a fennforgó fontos körülmények mérlegelésével azt a javaslatot terjeszti elő, kéressék fel a földművelésügyi kormányt a rizsvám felfüggesztésére ugyanaddig az időpontig, míg a gabonavámok felfüggesztése érvényben marad. (Helyeslés.) Olaszországból a rizsbehozatal lehetséges s a közéleti szempontjából igen fontos volna a rizsbehozatal előmozdítása. (Általános helyeslés.)

Elnök határozatilag kimondja, hogy a végrehajtóbizottság a tanács javaslatát magáévá teszi és felhatalmazza az elnökséget, hogy a rizsvám ideiglenes felfüggesztése érdekében felterjesztést intézzen a kormányhoz.

7. Földművelésügyi miniszter leirata az ország loányágának katonai célokra való vásárlása ügyében.

Mutschenbacher Emil dr. titkár a végrehajtóbizottság figyelmébe idézi, hogy a bizottság legutóbbi ülésén Falussy Árpád és Elek Henrik fejszóaltak a hadban sérült lovak gazdák közt való kiosztása körül felmerült panaszok ügyében, amidőn Bartóky József államtitkár kormányintézkedéseket helyeztet kiállításba a felmerült kívánalmak kielégítésére. A kormány tényleg intézkedett is oly irányban, hogy a hadban sérült lovak közül a tenyésztési célokra alkalmas, valamint a vemhes kancákat, ugyszintén a feljavítás után mezőgazdasági munkára fogható használati lovakat a vármegeyi gazdasági egyesü-

CASE

GŐZ- ÉS BENZIN-SZÁNTÓGÉPEK

gazdaságos és megbízható üzemükkel mindenütt kitűntek.

A jelenlegi munkás- és ighiány közepette rendkívüli szolgálatot tesznek a gazdának.

Azonnal szállíthatók a régi normális árban. Bővebbet

HAHN ARTHUR ÉS TÁRSAI
BUDAPEST, VIII. KERULET, ÜLLŐI-UT 52/B. SZÁM.

letek, illetve lótenyésztési bizottságok útján megszabott mérsékelt áron a gazdaságok, illetve tenyésztők között fogják kiosztani, ahonnan katonai célokra a tenyészlóanyag és igaerő a legnagyobb mértékben vonatott el. Másik kívánsága volt a gazdaközönségnek, hogy a katonai lóvásárlások alkalmából a felesleges közvetítők zárassanak ki. E tekintetben természetesen a közvetítők teljes kizárására a kormánynak módja nincs, azonban a földművelésügyi miniszter leirt az OMGE-hez s leiratában közli, hogy valamennyi törvényhatóságot figyelmeztette, hogy a katonai lóavató bizottságok csak igazolványokkal ellátott kereskedőktől vásárolhatnak s melyben figyelmezteti a gazdaközönséget arra, hogy a katonai hatóságoknak közvetlenül adják el lovaikat. Kéri a miniszteri leirat tudomásulvételét.

Rubinek Gyula igazgató figyelmeztet arra, hogy valami nagy reményt nem szabad táplálni a háborúból visszaerkezett lóanyaggal szemben, mert takonykór ütött ki közöttük. Így aztán fennakadt az egész kiosztás egyelőre. Csak későbbre remélhető a kormány akciójának sikere, mivel egyelőre ez a fertőzött lóanyag zár alatt van és a kiosztást legnagyobb óvatossággal kell eszközölni.

Gaál Gaston a következő indítványt ajánlja elfogadásra:

Miután a 14. t.-c. azon részének végrehajtása körül, hogy a besorozandó lovakra vonatkozólag mikor van becsünek helye és mikor nincs, a közigazgatási hatóságok nincsenek tisztában, s egész vármegyékben törvényellenesen járnak el, a m. kir. nm. földművelési miniszter ur útján felkérendő a m. kir. nm. belügyminiszter, hogy általános rendelettel utasítsa a közigazgatási hatóságokat a törvény betartásával egyöntetű eljárásra.

Rubinek Gyula szerint e kérdést már több ízben tárgyalták. Az OMGE. mindenesetre fel fogja hívni a földművelésügyi miniszter figyelmét az észlelt visszasságokra, azonban nagyon ajánlatos, hogyha a választmány tagjai bárhol törvényellenes eljárással találkozának, a vármegyék útján kérjék a jogorvoslatot. Az a baj minden panasznál, hogy nem terjesztenek tüzetes adatokat az egyesület elé.

Sághy Gyula kívánatosnak tartja, hogy a földművelésügyi miniszter a felhozott visszasságok tárgyában adjon ki szigorú rendeletet. Ily magyarázó szükségrendelet kibocsátása által megszüntethetők volnának a bajok.

György Endre szerint minden bajnak az az oka, hogy az 1914. évi L. t.-c. nem ment még át a gyakorlatba. Nem visszaélések, de helytelen törvénytárgyak folytán előállott kellemetlenségekről lehet csak szó. Ha a gazdák minden egyes sérelmes esetben panaszt emelnek, ezeket a bajokat orvosolni is fogják.

Gaál Gaston ismételt felszólalásában utal arra, hogy midőn ő a katonai lószorozások ügyében interpellálni akart Somogy megye törvényhatósági gyűlésén és az egyes visszaélésekre rá akart mutatni, a vármegye főszolgabírái értekezletre gyűltek össze és az interpellációt megelőzendő, az egész vármegye főszolgabírói kara, egynek kivételével kimondotta, hogy visszaélések nem történtek, szóval mindannyian a törvénytelen

álláspontra helyezkedtek. Ebből is megállapítható, hogy a közigazgatási hatóságoktól nem lehet semmit sem várni, hanem a kormánynak kell az ügyet erőlyesen megoldani világos, rendelteti uton való törvénytárgyarázattal.

Szentivány Árpád a katonai lószorozásoknál a legnagyobb hibát abban látja, hogy nem a tenyésztőktől, hanem a kupecektől veszik a lovat. Ismételt fel kell hívni a katonai hatóságokat, hogy a lehetőséghez képest közvetlenül a gazdaközönségtől szerezzék be szükségleteiket és mellőzzék a kupeceket.

Etter Gyula azt panasolja, hogy Esztergom vármegye egyetlen járásában eddigelé majdnem két és fél ezred lószükségletét sorozták, ami nagyon erősen érezteti hatását a vármegye lótenyésztésére. Kéri a végrehajtó-bizottságot, hogy amennyiben a földművelésügyi miniszternél tervbevevett tisztelgés során szóba kerülnek a gyűlésen elhangzott panaszok, kérjen intézkedést az egyesület oly irányban, hogy a menetzászlóaljok vonatsapatahoz szükséges lovakat ne egy vármegyéből szerezzék be a katonai hatóságok.

Elnök kimondja határozatilag, hogy az egyesület az elhangzott panaszok értelmében szóbeli előterjesztést fog tenni a kormánynál, a bemutatott miniszteri leiratot pedig tudomásul veszi. (Általános helyeslés.)

S. Lószorozások és a fogatok és a fogatos jároművek megváltásának ügye.

Mutschenbacher Emil dr. titkár hozzáfűzi beszámolóját Etter Gyula javaslatához, jelezvén, hogy teljesen annak értelmében az intézkedés az egyesület részéről már megtörtént. A kívánalom teljesen méltányos és az ország lótenyésztési érdekeinek is megfelelő. Az OMGE. már január hónap elején a lószorozások alkalmából felmerült panaszokból kifolyólag kérte a földművelésügyi minisztert, hogy egész befolyását vessen latba oly irányban, hogy azokban a vármegyékben és járásokban, ahol már ismételt folytak a hadsereg céljaira lószorozások, vagy éppen, ahol már német és török szövetséges társaink részére is nagyobb arányú katonai lóvásárlások történtek, újabb lószorozások el ne rendeltesse, hanem a hadsereg szükségleteinek fedezésére mellőzhetetlen lóanyag inkább oly vidékekről rekviráltassék, ahol a mezőgazdasági lóállomány eddig hasonló arányban meg nem apasztatott. Különösen arra kérte az OMGE. a minisztert, hogy a tenyészkanaknak oly vidékekről való besorozását, ahol már ismételt történt katonai lószorozás, a lótenyésztés nagy érdekére való tekintettel akadályozza meg. Ami a másik kérdést illeti, a fogatok és a fogatos jároművek megváltásának ügyében is terjedelmes felterjesztést intézett az egyesület a kormánynak s midőn a felterjesztés elment, akkor jött meg az Aradmegyei G. E. és a Délvidéki Földművelők G. E.-nek hasonló irányban tett felterjesztésének másolata pártolás céljából. Arra kéri az OMGE. memorandumának e pontra vonatkozó részében a földművelési kormányt, hogy a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg hasson oda, hogy a fogatok és fogatos jároművek szolgáltatásával gazdaközönségünkre nehezedő teher lehetőleg arányosan és a helyi gazda-

sági viszonyok gondos figyelembe vételével osztassék meg az egyes gazdálkodók között, hogy a folyó évi halaszthatatlan munkálatok zavartalanul foganatosíthatók legyenek. Az OMGE. memorandumában kifejtett második kérdés oda-irányul, hogy ahol a fogatok és fogatos jároművek lefoglalása már megtörtént s így a mezőgazdasági munkától a szükséges igaerő megvonatott, ott legalább a lefoglalt fogatok és fogatos jároművek eddigi bérének, illetve váltásdíjának sürgős kiutalása iránt történjen — az egész országra nézve egyöntetű módon — haladéktalanul intézkedés, mert a tavaszi munkálatok ideje rohamosan közeleg s ha a fogatok nélkül maradt gazdák idején pénzhez nem jutnak, hogy elvont igaerejüket pótolják, e körülménynek az ország ideai terméseredménye súlyos kárát látta.

Harmadik kérelme volt az egyesületnek, hogy az 1914. évi L. t.-c. 16. §-a méltányosan magyarítsassék. A hivatkozott törvényszakasz második bekezdése ugyanis úgy intézkedik, hogy ha az 1912. évi LXVIII. t.-c. 10., 11. vagy 12. §-ai alapján igényelt jároműnek vagy állatnak végleges átengedését utólag követelik, a használatért járó térítéseket a végleges átengedésért fizetendő összegbe be kell tudni. Az OMGE. felterjesztése szerint az idézett törvényszakasz csak oly illetékes magyarázata szüntetheti meg az e rendelkezés folytán támadható súlyos aránytalanságokat, amely a kérdéses használati bérek fizetésének kötelezettségét a hivatkozott törvény életbelépte előtti időre, tehát 1914. december 31-ig feltétlenül megállapítja, a törvény életbeléptetési időpontra nézve viszont minden fogat megváltását írja elő s a váltásdíjba, amennyiben a tényleges megváltás csak utóbb történne, a törvény életbeléptetési időpontjáig járó használati bérösszeget tudja csupán be. (Élénk helyeslés.) Kéri a történet intézkedés jóváhagyó tudomásulvételét.

Darányi Béla szerint Pest vármegyében sehol sem fizették még ki az elvitt fogatok váltásdíját.

Szentivány Árpád a gömörmezei állapotokra hívja fel a figyelmet, honnan minden fogatot és lovakról nincs senkinek egy sor írása. Megtörtént, hogy ahonnan elindították a lovakat, ott egy főhadnagy volt a becsüs és 150—200 koronát állapított meg a lovakra. A vármegyében a kigazdák igaerő hiányában nem tudják a vetési munkálatokat elvégezni, kéri tehát az elnököt, hívja fel a gömörmezei állapotokra a földművelésügyi miniszter figyelmét. (Helyeslés.)

Blaskovics Ferenc köszönetet mond az OMGE. fáradozásaiért, melyet a szőnyegen levő kérdés érdekében kifejtett. Szólt az tapasztalata, hogy a hatóságok részéről a gazdák kívánalmaival szemben a jóakarát megvan és el lehet mondani, hogy a katonai hatóságoknál is megvan a jóindulat, csak az a baj, hogy a törvényben még senkinek ismeri ki magát. A megnyugtató megoldás szempontjából az volna a leghelyesebb, ha úgy a hadügyminiszter, mint a belügyminiszter részéről pontos utasítás menne ki, hogy az elrekvirált fogatok megváltandók. Szükség van erre a rendeletre már a múltban elrekvirált fogatok megváltása szempontjából is,

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb

eredeti „Kalmár“-rostát

sziveskedjék árjegyzéket kőrni, amelylyel több oldalu anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMÁR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely

Vozórképviselet: A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRDGYNÖKSÉGE, BUDAPEST, V., VÁGZI-KORUT 32.

mert azokról beszámolni ma senkinek képes. Midőn rekviráltattak, két példányban lett az összeíró kiállítva. Az egyik a főszolgabirónál van, a másikat pedig a csapattiszt vette át. Ezen csapattisztek közül igen sok vagy elesett, vagy megsebesült, vagy hadifogságba esett és így a megőrzésükre bizott rekviráló jegyzékek is elvesztek. Ezzel szemben, ahol ezen jegyzékeket beszolgáltatták, ott az esedékes bérösszeget már többnyire folyosították. Látható ebből, hogy a katonai hatóságoknak a legtöbb esetben nem áll rendelkezésükre az összeíróiv, tehát a belügyminiszter állapotjék meg a hadügyminiszterrel, hogy a közigazgatási hatóságnál lévő összeíróivok alapján váltassanak meg az elvitt fogatokat.

Elnök megállapítja, hogy a végrehajtóbizottság helyeslően veszi tudomásul a lószorozások, valamint a fogatos járóművek ügyében az egyesület részéről tett lépéseket s egyúttal jelzi, hogy úgy az igazgató, mint maga is, kik legtöbbet érintkeznek a földművelésügyi miniszterrel, meggyőződtek róla, hogy a miniszter az összes bajokat ismeri, mindenesetre azonban ismételtlen fel fogják hívni figyelmét a gyűlésen elhangzott kívánalmakra, addig is azonban azt a felvilágosítást adhatja, hogy sem a földművelésügyi miniszter, sem a hadügyminiszter nem támaszt nehézségeket a kérdésben, pénz is van bőven, csak az intézkedő közegek tájékoztatatlansága okoz bajokat.

Sághy Gyula sürgeti, hogy tegyék kötelezővé a katonai közegeknek, hogy az elrekvirált fogatokról elismervényt adjanak a gazdáknak.

Elnök biztosítja a végrehajtóbizottságot, hogy az egyesület részéről minden sürgetés meg fog történni. Határozatilag kimondja egyúttal, hogy a történt eddigi lépéseket a végrehajtóbizottság jóváhagyólag veszi tudomásul.

9. Földművelésügyi miniszter leírata kedvezményes árú korpának a gazdák részére való biztosítása tárgyában.

Rubinek Gyula igazgató utalván a földművelésügyi kormány azon intézkedésére, mely szerint a malmok korpatermelésük 60%-át kötelesek a gazdák rendelkezésére bocsátani, bejelenti, hogy sok panasz érkezett az egyesülethez a gazdaközönség részéről, hogy ilyen korpát nem kapnak. Ennek egyik oka, hogy a malmok nem dolgoznak. Őrlési anyag ma is, de másrészt könnyen feltehető az is, hogy kitérnek a miniszter rendelkezéseinek teljesítése elől. A földművelésügyi kormány erre új rendeletet adott ki, amely felhatalmazást tartalmaz arra, hogy a malmokban levő korpát egy koronával olcsóbban foglalja le a megállapított árnál. Talán ezen rendelkezéseknek lesz valamilyen eredménye, feltéve, hogy a malmok üzemüket folytatni képesek lesznek. E tekintetben minden kilátás megvan arra, hogy a malmok üzemében fennakadás nem fog történni, mert hogy az országban megindult a rekvirálás, a rekvirált készletek elegendő garanciát nyújtanak arra, hogy a szükséglet fedezve lesz. Kezére fog járni a gazdaközönségnek az is, ha a kukorica őrlése nagyobb arányban fog megindulni. Igazgató mindazonáltal arra kéri a

gazdaközönséget, hogyha panaszok vannak, jelöljék meg, hogy melyik malomból nem adtak nekik korpát. Így a miniszternek módjában lesz a vizsgálatot elrendelni s esetleg a korpát lefoglalni. Az OMGE. a bejelentett panaszokat rövid uton át fogja adni a földművelésügyi miniszterhez.

Somssich László gróf szerint a földművelésügyi miniszternek a korpaár maximalása tárgyában kibocsátott rendelete számtalan esetben félreértésre adott alkalmat a gazdaközönség körében. Igen sokan látván az alacsonyabb rekvirálási árakat, rekviráltatni óhajtanak a gazdasági felügyelőség által. E tekintetben a „Köztelek” utján kell felvilágosítani a gazdaközönséget. A gabonakészletek rekvirálása ügyében szülő nem bizik meg a gabonacégek kiküldötteiben és feltételezi, hogy az ország érdekeivel ellentétben, kevesebb készletet fognak majd kimutatni. A rekvirálások elvégzésére teljesen megbízható cégfőnökök kiküldését sürgeti, kik a járási főszolgabirókkal végeznék munkáikat.

Koppely Géza megjegyzései után **Gaal Gaston** kért szót. A maga részéről nagy országos érdekből igazságosnak, helyesnek és méltányosnak tartja ugyan a rekvirálást, azonban, midőn a gazdasági szükségleti cikkek ára 100—400%-kal emelkedett s midőn látjuk, hogy a gazdaközönség a legtűrhetetlenebb útszórának van kitéve, akkor nagyon méltánytalannak tartja, hogy kormányrendelettel kötötték meg azon terményeknek az árát, melyekből a gazdaközönség pénzelhetne, viszont, amit szükségletei fedezésére vásárolnia kell, ott szabad a vásár. Ha lehetséges, hogy egy-egy cég tisztán petróleumon 60.000 koronát nyerjen, mert nagy készleteket biztosított magának, akkor fel kell hívni a kormány figyelmét arra, hogy vagy limitálja az összes szükségleti cikkek árát, vagy pedig, ha ezt nem teszi meg, szabadítsa fel a limitálás alól a gabonát. Teljesen osztja **Somssich gróf** aggályait, hogy a rekvirálás nagyon kedélyesen megy végbe, erre vonatkozóan konkrét esetet mond el s hibáztatja, hogy a kormány rekvirálási költségekre q-ként engedélyezett 50 fillért nem a gazdáknak juttatta, ki szállítja a búzát s kifogásolja, hogy a rekvirálást nem bízták a vármegei gazdasági egyesületekre, akik szintén jól jártak volna ezen q-kénti 50 filléres jutalommal. Midőn teljes elismerését nyilvánítja a gazdaságszolgálatmal egyedüli rekvirálással megbízott szerve, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének ez irányú kifejtett működése iránt, szükségesnek tartja, hogy hívja fel a kormány figyelmét az OMGE. akár szóban, akár írásban és kérje től a minisztert arra, hogy a gabona árának maximalálásán kívül az összes szükségleti cikkek árát is limitálja.

Langfelder Ede a Fővárosi Malomegyesület nevében szólal fel, kifejtve, hogy a malmok nagy készséggel fogadták a földművelésügyi miniszter azon indítványát, hogy a korpát engedjék át a mezőgazdaságnak. Az ő malmához igen sok utalvány érkezett a gazdasági felügyelőségtől s addig, míg korpá volt, egyiket sem utasították vissza. Hibáztatja azonban, hogy a kereskedelmileg vezetett nagyobb gazdaságok 8—10 vagonra szóló utalványokkal jöttek a malmok-

hoz, amiért aztán megtörtént, hogy a készletek hamar kimerültek és a kisgazdaságok szükségletét nem tudták kielégíteni. Hason oda — úgy mond — a végrehajtóbizottság, hogy a gazdasági felügyelők kellő bírálat után csak a sürgős szükséglet fedezésére adjanak ki utalványt. Felhívja a figyelmet a katonaság számára örölt gabonáért kitermelt korpára. Ez igen tekintélyes mennyiség, amit fel kellene szabadítani a gazdaságok számára. Kivánatos egyébként, hogy minél több gabona jöjjön a malmokhoz és akkor meglesz a korpá. Fel kell kérni ezenkívül a kereskedelmi kormányt, hogy tarifális kedvezményekkel biztosítsa az ország nyugati részein lévő gabonakészletek keleti részein való felhasználását. Ma a helyzet az, hogy ezek a készletek többnyire Stájerországba jutnak és a korpá is, amit ebből nyernek, ott marad.

Jeszenszky Pál, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vezérigazgatója szerint a gazdaközönség teljesen megnyugodhatik a földművelésügyi miniszter intézkedésében a rekvirálást illetően, mert eddig az eljárás az volt, hogy a katonaság meglehetősen kiméltelen volt a rekvirálással és egyszerre rátette a kezét mindenre, nem tekintve arra, hogy a gazdának a maga szükséglete fedezésére mire van szüksége? A földművelésügyi miniszter olyan cégekre és intézményekre bízta a rekvirálást, melyek az ő intencióit figyelembe venni kötelesek. Jelzi egyúttal, hogy a földművelésügyi kormány megbízta a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét 350.000 q tavaszi búzavetőmag beszerzésével, mert az országnak igen számos megyében nincs vetőmag és a maximális áron rekvirálás nélkül ezen vetőmagmennyiséget nem lehet beszerezni. A rekvirálással tehát első sorban a cél a katonaság ellátása, másodsorban pedig a tavaszi búza-, árpa-, zab- és kukorica-vetőmagszükséglet biztosítása, ami valószínűleg sikerülni is fog.

Felvilágosítván a végrehajtóbizottságot a rekvirálás módjáról, jelzi, hogy a főszolgabíró közbejöttével összeíratták a szükségletet és csak az illető gazdaságban szükségelt mennyiségben felüli részt foglalják le. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete részéről szakképzett gazdák végzik a rekvirálás munkáját, kiknek megvan az érzékük a gazdaközönség szükségletének megállapításához. Szólok nem tudja, hogy a rekvirálással megbízott többi cégek hogyan végzik munkájukat, meg van azonban győződve arról, hogy a szórványosan előforduló hibák ki fognak küszöböltetni. A rekvirálást különben gazdasági egyesületekkel megcsinálni nem lehet, mert ehhez a munkához pénz és erős üzleti rutin szükséges.

Elter Gyula pártolja **Gaal Gaston** javaslatát a gabonaneműek árának szabaddá tétele ügyében. Felhívja a figyelmet arra, hogy Esztergom megyében gabonagyűnökök keresték fel a készletekkel rendelkező gazdákat és alkuba bocsátokozván velük, a maximális árnál 4—5 koronánál magasabb árakat ígértek a gabonaneműek q-jáért. Az első vagont ezen magasabb áron el is szállították, ezután azonban fenyegető levelet intéztek a gazdákhöz, hogy feljelentik őket, hogyha a többi nem adják a maximális áron

**Csodás terméstarték eredményez
a szárított kőbányai
hízó-sortéstrágya.**

Ingyen küld utasításokat, bizonylatokat a

**Budapest-kőbányai trágyaszárítógyár
BOSÁNYI, SCHIETRUMPF és TÁRSA
BUDAPEST, IX., ULLÓI-UT 21. SZ.**

alul. Védelmet kér szülő az ilyen visszaélések ellen, hogy a jóhíszemű gazdaközönség megkíméltesse a zsarolásoktól.

Krajcsik Jenő a következő javaslatot ajánlja elfogadásra:

„A földművelésügyi minisztérium 142. sz. alatt a gabonafélék számbavételéről intézkedik, miután ezen rendeletben a tavaszi buza külön felvételéről intézkedés nem történt, kéressék fel a földművelésügyi kormány, hogy a tavaszi buza az őszi buzától elkülönítve vétessék fel, s rekvirálása csak a tavaszi vetések befejezte után történjék, miután a tavaszi buzára, mint vetőmagra, a nagy pótlások folytán, égető szükség lesz, amelynek nagysága ezidőszert meg sem állapítható. Kéressék fel továbbá a kormány, hogy tekintettel az őszi vetések pótlására, s a tavaszi buza hiányára, a tavaszi buza az őszi forgalomból miniszteri rendelettel sürgősen vétessék ki.”

Gaál Gaston ismételt felszólalásában újra hibáztatja, hogy azon cikkeket, melyeket a gazda elad, limitálják és rekvirálják s azon cikkeket, melyeket vesz, szabadjára hagyják. Hogy a rekquirálás után a gazdaközönség kezén meghagyott legszükségesebb készletet a katonaság el ne vegye, erre nézve a rekquirálás garanciát nem nyújt. Hibáztatja, hogy a maximális áron rekquirált vetőmagot a gazdaközönség magasabb áron kapja meg a kormánytól.

Sághy Gyula szerint a legnagyobb készletek a kereskedők kezén vannak. Itt kell legelső sorban rekquirálni, azután a gazdaközönségnél. Az *Etter Gyula* által felhozott konkrét tényre sürgős büntetőjogi rendelkezés kiadását szorgalmazza.

Osztrólczy Miklós a maga részéről csupán fixirozni óhajta a benyújtott javaslatok azon részét, melyekkel foglalkozni kell. A rekquirálással megbízott cégeket illetőleg jelzi, hogy olyan cégeket kellett megbízni a munkával, kik bírnak a bevásárláshoz kellő szervezettel. A visszaélések ellen azonban fel lehet szólni s ezek ellen orvoslást lehet kérni, sőt követelni lehet azt is a kormánytól, hogy kifogástalan embereket bizzon meg a bevásárlással. Ami az ipari cikkek hallatlan megdrágulását illeti, lehetetlen elzárkózni a panasz elől s bizonyos ipari cikkek árának maximalására fel kell hívni a kormány figyelmét. *Krajcsik Jenő* indítványát magáévá teszi, javasolván, hogy a minisztériumhoz intézendő felirat az elmondottak értelmében szerkesztessék meg.

Blaskovics Ferenc szerint rekquirálják a tavaszi buzát, de ahol szükség van rá, ott hagyják meg a gazdaközönség rendelkezésére.

Szentivány Árpád és *Gaál Gaston* megjegyzései után *Bujanovics Sándor* elnök kimondja határozatilag, hogy a végrehajtóbizottság *Krajcsik Jenő* indítványát egyhangulag magáévá teszi, *Gaál Gaston* javaslata értelmében pedig a sérelmek orvoslása tekintetében szóbelileg és írásban is előterjesztést fog tenni az egyesület a kormányhoz.

10. Földművelésügyi miniszter leirata a buzában vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok kiszolgáltatása tárgyában.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy a leirat megjelent a „Köztelek”-ben. Kéri ennek tudomásul vételét.

Gaál Gaston szerint a miniszter rendelete a gyakorlatban végrehajthatatlan, javasolja, hogy írjon fel ellene az OMGE. a kormányhoz.

Somssich László gróf szerint a miniszter rendeletét sok helyütt helytelenül értelmezik és ezen helytelen értelmezések következtében a cselédség oly kevés buzát kap, amely teljesen elégtelen családtagjaik élelmezésére. A hadbavonultak családtagjainak juttatandó konvenció mentékét illetőleg a „Köztelek”-ben kellene a gazdaközönséget felvilágosítani. Ezzel kapcsolat-

ban felhívja a figyelmet, hogy vannak egyes járárok, hol a lejáró cselédszerződéseket felbontották, ami által igen nehéz helyzetbe kerültek a hadbavonult cselédek hozzátartozói. A hazafias gazdaközönség feladata és kötelessége, hogy a felmondásban lévő hadbavonult cselédek hozzátartozóit, ha másban nem is, de legalább a lakás és a cselédföld élvezetében meghagyják. Hogy harcoljon és küzdjön az a katona, kinek családját szélnek eresztették? Ha visszatelepítésről lesz szó, hatóságilag fogják ezeket az embereket visszatelepíteni oda, ahonnan kidobták őket. Mindenképpen arra kell tehát törekedni, hogy egyöntetű állásfoglalás alapján oldassék meg az ügy.

Eber Ernő dr. a terménybeli járandóságok kiszolgáltatása tárgyában kiadott földművelésügyi miniszteri rendeletet céltalannak tartja. A cselédség több-kevesebb kifogásolás után elfogadja ugyan az árpát, azonban nem örölteti fel kenyérlisztté, hanem a háziállataival eteti fel. Különböző is miniszteri rendeleteknek nincs biztosítéka arra, hogyha a gazda árpában adja a konvenciót, azt a cselédség liszté örölje és meg is egye. A városi közönség, mely nem tudja a saját terményeit megöröltetni, az kevert lisztből való kenyeret eszik, ellenben a cselédség, amely konvencióban kapja a buzát, rozsot, árpát, az az árpát nem eszi meg. Tízszerezés nagyobb mértékben áll ez a tétel a kiscselédségre, amely szintén nem szereti a kevert lisztből való kenyeret. Ez a rendelet, mely azt akarta elérni, hogy minél több árpa, tengeri és burgonya használtassék fel a kenyérfogyasztás terén, nem számolt azzal, hogy a cél a kiscselédek és a cselédség révén nem érhető el, mert a vámorlómalmok, ahol ezek terményeiket felöröltetik, nem köteleztettek a kevert liszt kiadására. Javasolja, hogy a kormány ily irányban is intézkedjék.

Sághy Gyula a miniszteri rendelet visszavonását sürgeti.

György Endre szerint legcélszerűbb, ha a kérdés fölött a végrehajtóbizottság napirendre tér. A miniszter rendelkezése a buzakészletek fenntartása szempontjából indokolt volt. A rendeletnek célja csak az lehetett, hogy a lehetőséghez képest érvényt szerezzen a szempontnak.

Elnök megállapítja, hogy két indítvány adatott be. *Gaál Gaston* azt javasolta, hogy a miniszteri rendelet vonassék vissza s ezzel szemben *György Endre* indítványozta, hogy a kérdéssel, mely jelenleg időszerűtlen, a végrehajtóbizottság ne foglalkozzék.

Két indítvány áll tehát egymással szemben, mely felett szavazással kell dönteni.

Blaskovics Ferenc közvetítő indítványt tesz, mely szerint a miniszter tegye megfontolás tárgyává a gyűlésen elhangzottakat.

Rubinek Gyula szerint több gazdasági egyesület sürgette a miniszteri rendelet kibocsátását. Ha a miniszter figyelmét most a gyűlésen elhangzottakra felhívják, akkor vagy arra kérhetik, hogy enyhítse rendelkezéseit, vagy pedig, mint *Eber Ernő* is javasolta, szigorítson azokon. Szólv *Eber Ernő* javaslatát keresztülvihetetlennek tartja, mert ha a központi malmokat nem lehet ellenőrizni, akkor hogyan lehessen ellenőrzést gyakorolni a vámorlómalmokon? (Helyeslés.)

Szentivány Árpád nem fogadja el *György Endre* javaslatát. Pártolja *Gaál Gaston* indítványát s javasolja, hogy az elnökség szóbelileg tegyen előterjesztést ebben az ügyben a miniszternek. (Általános helyeslés.)

Elnök kimondja határozatilag, hogy szóbelileg fogja az elhangzott panaszokra a miniszter figyelmét felhívni.

11. Földművelésügyi miniszter leirata a minősített gazdasági gépkezelők népfelkelti szolgálat alól való mentesítése tárgyában.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy a rendelet közöltetett a „Köztelek” újságban. Kéri ennek tudomásul vételét. Tudomásul szolgál.

12. A gazdatisztek felmondásának ügye.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár rámutat arra, hogy a háborús állapotok a gazdatisztek jogviszonyában is zavarokat idéztek elő, miután az 1900. évi XXVII. törvények a háborús viszonyokat nem látta előre és nem intézkedett arról, hogy a gazdatisztek jogviszonya háborúban miként módosul. Az általános mozgósítás kapcsán a gazdatiszteknek ugyszólván minden kategóriája be van vonulva a zászlók alá. Jogviszonyuk rendezetlensége folytán sok panasz történt, úgy hogy ennek következtében a földművelésügyi miniszter szükségesnek tartotta egy értekezlet megtartását, hogy megbeszéljék, mi kívánatos és szükséges a gazdatisztek jogviszonyának újabb rendezése szempontjából. Miután az volt az állapot, hogy minden kilátás meg volt arra, hogy a földbirtokosoktól s a gazdatisztek között méltányos megegyezés jön létre, az OMGE. nem látta szükségét annak, hogy a kérdés rendeleti uton rendeztesék. Ez novemberben történt. Azóta behívták a B) osztályú népfelkelőket is, előállott tehát az a helyzet, hogy a földbirtokosokat biztosítani kellett, hogy a gazdatisztek fizetésén kívül még a helyettes fizetésével is ne terheltesse meg, másrészt biztosítani kellett a hadbavonult gazdatisztek családjainak megélhetését is. Viszont azonban tekintettel arra a körülményre, hogy az esetleg a háborúban elesett hadbavonult gazdatiszt családja állami ellátásban fog részesülni a gazdatiszti törvény 11. §-a figyelembe nem vehető.

E tárgyban a tanács javaslatot készített, melyet a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete is magáévá tett. Ezek után elfogadásra ajánlja a következő határozati javaslatot:

Határozati javaslat a hadbavonult gazdatisztek szolgálati viszonyáról.

1. Miniszteri rendelettel szabályozandó, hogy a hadbavonult gazdatiszt alkalmaztatása a rendelet kiadásának időpontjától számítva — más megállapodás hiányában — felmondás nélkül megszűntnek tekintendő, azonban a szolgálatadó földbirtokos vagy bérlő tartozik a hadbavonult gazdatiszt részére — más megállapodás hiányában — az 1900. évi XXVII. t.-c. 15. §-ában foglalt felmondási idő tartamára az ugyanezen szakasz harmadik bekezdése szerint összes járandóságait a szerződés szerinti részletekben kiszolgáltatni.

2. A hadbavonult gazdatiszt özvegyének vagy kiskoru gyermekeinek a gazdatiszteknek a háború következtében történő elhalálása esetére a fent megállapított járandóságon felül további végkielégítésre igénye nincs. (Általános helyeslés.)

Elnök kimondja határozatilag, hogy a végrehajtóbizottságnak benyújtott határozati javaslatot egyhangulag magáévá teszi és felkéri a Magyar Gazdászövetséget is az ahhoz való csatlakozásra.

13. A Magyar Gazdászövetség átirata a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által javasolt kamarai választott bíróság tárgyában.

Mutschenbacher Emil dr. titkár bejelenti, hogy a Magyar Gazdászövetség a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által felállítani kért kamarai választott bíróság ügyében felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez s ezt a felterjesztést pártolás végett megküldte az egyesületnek is. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ugyanis azzal a kérelemmel fordult az igazságügyminiszterhez, hogy a háború tartamára a kamara kebelében rendeleti uton egy választott bíróságot szervezzen, amely minden kereskedelmi ügyletből eredő vitás esetet jogorvoslat kizárásával eldönthessen, amennyiben a felek a választott bíróság illetékességét magukra nézve írásban megállapítják. Az OMGE. minden tekintetben magáévá tette a Magyar Gazdászövetség kívánalmát s maga is azon az

állásponton van, hogy nem lehet beleszólása abba, hogy a kereskedők részére egymás közötti jogügyleteik lebonyolítása végett egy vagy több kamarai bíróság választassék, azonban a leg-határozottabban ellenzi, hogy e szakbíróság előtt a kereskedelmi szakmán kívül álló egyének peres felként szerepelhessenek. A magyar gazdaközönségnek különben is alapos oka van arra, hogy a kereskedői körökből alakult választott bíróságtól idegenkedjék, mert éppen a jelen háborús válság alkalmával állapította meg az OMGE., hogy a budapesti tőzsdebíróság nem azonos elvek szerint alkalmazta az igazságot a budapesti nagymalmok és a gazdaközönséggel szemben. Ha mindezek ellenére az igazságügyi kormány mégis felállítaná ezen bíróságot, azt kéri az OMGE. is, hogy a bíróság hatáskörét kizárólag a bejegyzett kereskedők között létrejött kereskedelmi ügyletekre korlátozza. (Általános helyeslés.)

Elnök határozatilag kimondja, hogy a végrehajtóbizottság egyhanguan magáévá tette az előterjesztést.

14. Jégkárbiztosítási szakbecsü-elnökök kijelölése.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár utal arra, hogy már néhány évvel ezelőtt kérte az OMGE. a biztosító társaságokat, hogy a jégkárbiztosítási szakbecsü-elnököket a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége által kijelölt tagokból választsák meg. A kérelmet a biztosító társaságok a Gazdák Biztosító Szövetkezetének kivételével annak idején elutasították. Most a magyarországi biztosító társulatok jégkárfelvételi irodája arról értesít, hogy a jégbiztosításra szövetkezett biztosító társaságok a kötvényfeltételeknek a szakbecsü összeállítására vonatkozó 25 szakaszt szintén akként kívánják módosítani, hogy ezentul a biztosított a szakbecsü-elnököt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület azon tagjainak névsorából választhatja, akiket e célból az elnökség évről-évre előre megnevezelten a fentemlített társaságoknak megjelölt. Ezt tudomásul véve, előadó-titkár azon javaslatot terjeszti elő, hogy hatalmazza fel a végrehajtóbizottság az elnök ur öméltségát, hogy a vidéki gazdasági egyesületekkel karöltve, a jégkárbiztosítási szakbecsü-elnököket kijelölje és azokat annak idején terjeszse elő a biztosító társaságoknak. (Helyeslés.)

Elfogadtatik.

15. Átirat a Magyar Cukorgyárosok Orsz. Egyesületéhez a melász és szárított répaszelet ügyében.

Rubinek Gyula igazgató előadja, hogy egyes cukorgyárok melászt csak azoknak a gazdáknak adnak, kik a cukorgyárnak répát termelnek, így nem esoda, ha a melász nem olyan mértékben lesz felhasználva a mezőgazdaságban, mint kellene. Erre a körülményre az egyesület csak most jött rá, midőn egyik gyár visszautasította azokat, kik hozzájuk melászt fordultak. Ezen kérdésben a takarmány szükségletre való tekintettel sürgősen állást kell foglalni és a Cukorgyáros Orsz. Egyesületétől orvoslást kell kérni. Ha az egyesület nem kap megnyugtató kijelentést a

cukorgyárok érdekképviseleti szervétől, kormányintézkedést fog kérni a melásznak takarmányozás céljára egyszersmindenkorra való rendelkezésre boesajítása ügyében.

Koppely Géza szerint, ha az előterjesztés korábban történt volna meg, akkor lehetett volna a bajon segíteni. Különben is a gazdáknak csak akkor adandó melász, ha feltétlenül takarmányozási célokra és nem szeszgyártásra használják.

A végrehajtóbizottság igazgató előterjesztéséhez hozzájárul.

16. A földművelési és növénytermesztési szakosztály javaslatai.

Szilassy Zoltán szövetségi titkár előterjesztése alapján jóváhagyta a végrehajtóbizottság a földművelési és növénytermelési szakosztály 1915. évi január 15-én tartott gyűlésén hozott határozatokat azon formában, mint azok a „Köztelek” 1915. évi január hónap 23-án megjelent 4-ik számában leközöltettek.

17. A műszaki bizottság javaslatai.

Krolopp Hugó titkár bemutatja a műszaki bizottság január hó 22-én tartott gyűlésének javaslatait, kérvén azoknak tudomásul vételét és elfogadását.

Sándorházy Lajos felhívja a figyelmet arra, hogy évenként különösen a felső vidékekről nagyszámban szoktak az aratómunkások Morvaországba menni. Az aratósi munkálatok elvégzésének fokozottabb biztosítása céljából ezt a munkásfelesleget Magyarország számára kellene biztosítani és gondoskodni kellene arról is a kulturmérnökségek útján, hogy az utak kavicsozását ne az aratósi munkálatok idején végezzék, midőn minden munkáskézre nagy szükség van.

Propper Samu és *Koppely* Géza megjegyzései után a végrehajtóbizottság egyhangulag magáévá tette a műszaki bizottság javaslatait, melyeket lapunk más helyén közlünk.

18. Tudomásul veendő.

Mutschenbacher Emil dr. titkár előterjesztése alapján tudomásul vette a végrehajtóbizottság:

a) a földművelésügyi miniszter leiratát a tavaszi vetőmagbeszerzés tárgyában;

b) Budapest székesfőváros köszönő átiratát; a váltó-bírálok kinevezése tárgyában.

Több tárgy nem lévén, a gyűlés az elnök

éltetésével véget ért.

Egyről-másról.

(A német gabonaegyedőségi. — A gazda kiuzsorázása. — Az Országos Gazdasági Bizottság — gazdák nélkül. — A lefoglalt lovak és fogatok ára. — Az idei termés biztosítása. — A vasmőrő malmok lisztkeverési kötelezettsége. — A halaszthatatlan gazdasági munkák közérővel való elvégzése. — A nemzeti hadikölcsön végleges eredménye.)

Elkövetkezett, amint megjövendöltük. Németországban is megbukott a gabona ármaximálása, aminthogy nálunk és esődot mondott. A különbség csak az, hogy nálunk a kormány elég időt hagyott a gazdáknak arra, hogy terményüket megfelelő áron értékesítsék, Németországban

azonban már a hadiállapot kezdetével lépett életbe a gabona árhatárát szabályozó rendelet.

Természetes, hogy ott sem tartották meg, amint hogy nálunk is a visszaélések egész sorozata fűződik a rendelethez. A magunk részéről mindig azt az álláspontot fejteltük el, hogy a szabad árképződés befolyásolására nincs szükség, mert a fogyasztást maga az áremelkedés korlátozza a legjobban. De ha már a kormány a fogyasztás érdekében korlátozólag avatkozik be a gabonaforgalomba, akkor annak egyetlen egészséges megoldása a gabona-monopólium, úgy mint azt Svájc megvalósította.

Akkor azt mondták, hogy amit Svájc megtehet, az nem lehetséges nálunk. Most megmutatta Németország — igaz, hogy hosszú, eredménytelen kísérletezés után, hogy a gabona-monopóliumot igenis egy nagy országban is meg lehet valósítani, csak komoly elhatározás kell hozzá.

Igaz, hogy nálunk más a helyzet, mert mi bizonyynyal maximálás nélkül is megéltünk volna, aminthogy a magyar kormány nem is rajongott az eszméért. Más a helyzet azért is, mert nyakunkon a kolonc Ausztria képeben, amelylyel minden intézkedést együttesen kell végrehajtanunk s így csak afelett, hogy legyen-e „strudli liszt” vagy sem, két hélig tágyalt a két kormány.

De más a helyzet anyiból is, hogy Németországban állami közigazgatás van és pedig mintaszerű, ellenben nagy kérdés, hogy a mi viszonyaink között lehet-e monopóliumról beszélni.

És mégis azt mondjuk, hogy igen, mert a mai rendszernél rosszabb nem lehet. Nem lehet csodálni, ha a gazda, aki még készlettel rendelkezik, nem szívesen adja oda gabonáját, amikor látja, hogy azon boldog-boldogtalan nyereszkezik, csak a fogyasztónak nincs meg az a haszna, amelyet a kormányrendelet elérni kívánt.

Ezután a német kormány is a végrehajtást a gabonakereskedelemlre bizza, csak a rendelkezést, a gabona- és lisztkészletek irányítását végzi a hatóság, illetve az e célból legfelsőbb fórumként alakított birodalmi gabonaelosztó bizottság.

A hatóságilag lefoglalt gabonát és lisztet csak a kereskedelem, illetve a gabonabevásárló társaság szedi össze, tisztítja, zsákolja, szállítja a hatóság rendelkezése szerint.

Nekünk, újból hangsúlyozzuk, a mindennapi kenyér miatt nem kell aggdódnunk. Van burgonyánk bőven, van kukoricánk, sőt van gabonánk is annyi, amennyi éppen nekünk kell, de mégis vigyáznunk kell arra, nehogy Ausztria kivigye drága pénzért a mi gabonánkat s mi tisztán a kukoricára legyünk utalva, hanem igenis idejében foglaljuk le a készleteket s adjunk Ausztriának is, ha jut, de csak annyit, hogy a kukoricával ott is kénytelenek legyenek megbarátkozni.

A földművelésügyi miniszter a nála tisztelgő küldöttségnek ugyan a folyó rekvirálásokról csak mint átmeneti intézkedésről számolt be, a mi meggyőződésünk azonban az, hogy ha a maximálás szülte visszaéléseket megszüntetni és magunkat Ausztria exportja ellen megvédeni akarjuk, ugy a gabonamonopolhoz kell nyulnunk.

VESZÉR GAZDASÁGI MAGVAKAT LEGMAGASABB ÁRON,
különösen:
LÓHERÉT ÉS LUCERNÁT.
MAUTHNER ÖDÖN cs. és Kir. udvari magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

Élénk és jogos visszhangot keltett a végrehajtóbizottság ülésén Gaál Gaston felszólalása a gazda kiuzsorázása ellen. Minden, amit a gazda termel elvehető és ára meg van szabva: minden, amit a gazda vásárol, korlátlanul magas árakon szerezhető csak be.

Elismerjük a rendezés nehézségét, de ezt mégis szükséges volt megállapítani azokkal szemben, akik a gazda helyzetét oly rózsásnak festik és szükséges volt azért is, mert mégis vannak cikkek, amelyek árhatárát a kormány igenis megszabhatja. Ilyen a benzín, az olaj, az ásványolaj és főleg majd a rézgalic. Ezeket a cikkeket ugyanis a kormány szerzi be, szabja meg azok kicsinyben való elárúsítási árát is s aki visszaél, annak viszontelárúsításra ne adjon többé ily terményt, akkor lesz rend s akkor megszűnik a kiuzsorázás.

Általában nagy megnyugvására szolgált volna a gazdaközönségnek, ha az Országos Gazdasági Bizottságban a gazdáknak is helyet adnak. Végül is ott a közéletmezés legfontosabb kérdéseit tárgyalják, ahol a gazdának mégis csak szerepe lehet, mert gazda nélkül közéletmezés sincs.

Bezzeg a német kormány másként cselekszik, minden alkalommal, a legbizalmasabb tárgyalásoknál is helyet biztosít a gazdák hivatalos képviselőinek, aminthogy nem lehet az a bizalmas tárgyalás, ahol Magyarországon a gazdának helye ne volna. Ime most is a gabonaegyedárúságot végrehajtó birodalmi bizottságban ott van a Deutscher Landwirtschaftsrat, valamint a kereskedelem képviselője is.

Könnyebb nekünk kint lenni, mint bent a felelősségben osztozni, de az általunk képviselt fontos érdekek sugallják e felszólalásunkat.

Aminthogy egy alkalmat sem mulasztunk el arra, hogy a rekvirált lovak és fogatok árának a sürgős kifizetését szorgalmazzuk. Súlyos felelősség terheli a kormányt a tavaszi vetési munkálatok biztosítása tekintetében.

Ha nincs pénz, nem lesz igáserő és nem lesz tavaszi vetés. Pedig közeledik az utolsó óra, mert így is mi lesz, ha egyszerre annyi sok ezer darab állatot kell pótolni. Oly hihetetlen áratok fognak követelni, amit ismét megfizetni nem lehet, illetve a hadikincstártól kapott váltásdíjra rá kell jöcskán fizetni, különösen ha oly szűkkeblően történik a becslés, mint újabb időben egyes helyeken.

A földművelésügyi miniszter az OMGE. küldöttségének megnyugtató kijelentéseket tett ugyan, de igazán megnyugtató csak az lesz, ha a gazda a pénzéhez jut.

A földművelésügyi miniszter a gazdasági munkák elvégzése ügyében valamennyi alispánhoz és városi polgármesterhez leiratot intézett, amelyben utal arra, hogy mivel a hadkötelezettség és a hadiszolgáltatások igénybevétele következtében mezőgazdaságunkban nagyon sok munkaerő hiányzik, a legelső és a legfontosabb feladat most az, hogy egy talpalatnyi termőföld se maradjon az országban megművelés nélkül. Ezt a nagy feladatot a közigazgatási hatóságok és az értelmiség vezetésével és támogatásával a gazdálkodó közönségnek a maga erejéből kell megoldania. Az egyházmegyei főhatóság, a gazdasági egyesületek, a hadbavonultak segélyező bizottsága, a tanfelügyelőség, a gazdasági felügyelőség képviselőinek és más a közérdekű munkára hajlandó személyek felkérésével vármegyei gazdasági intéző bizottság alakítandó, amely az alispán elnökletével a központi vezetés és irányítás feladatait látja el, a járási főszolgabírók pedig utasítandók, hogy a legsürgősebben személyesen járjanak el minden községben s a helyi viszonyoknak megfelelően az előjáróság, a helybeli lelkészek és tanítók s a közérdekű munkára hajlandó más személyek felkérésével alakítsanak községi (esetleg körjegyzőségi) gazdasági bizott-

ságot, amelynek feladata lesz a főszolgabíróval való állandó összeköttetésben az egész helyi szervezkedést megvalósítani.

A kapálásra, a kaszálásra és az aratásra vonatkozóan, ott, ahol erre a lehetőség megvan, célszerű lesz megfelelő gépek beszerzéséről gondoskodni. A földművelésügyi minisztérium, továbbá az Országos Magyar Gazdasági Egyesület és a Magyar Gazdaszövetség a gépek rendelkezése körül is szívesen lesz az alispán és a közönség támogatására. A nagyobb uradalmak aratómunkás-szükségletére igénybevehetőek lesznek a hadifoglyok is. A gazdasági tennivaló ellátásában — mondja a leirat — méltán elvárhatja az ország különösen azoknak a közreműködését, akik a hadkötelezettség alól azon a címen kaptak fölmentést, hogy a mezőgazdaságban nélkülözhetetlenek, továbbá azok munkálkodását, akik a mozgósítás folytán segélyben részesülnek. A helyi és vármegyei bizottságok figyelni fogják, hogy az ilyen egyének a maguk gazdasági dolgainak elvégzésével mennyiben segítenek a községben elvégzendő más mezőgazdasági munkák körül és ha e részben alapos és komoly kifogások merülnek föl és a jóindulatu figyelmeztetés nem használna, az illetők fölmentését vissza fogják vonni és a segélyt beszüntetik.

A hivatalos lap esütörtöki száma közli a kormány 412.1915. M. E. számú rendeletét a buza és rozs őrlésének szabályozásáról a vāmörli malmok tekintetében. A rendelet lényege az, hogy azok a malmok, melyek lisztet vagy egyéb őrleményt kizárólag az őrlöttel félnek házi szükségletére szoktak bérért előállítani, a hozzájuk vitt buza vagy rozs őrlését eszupán olyan feltétellel vállalhatják, ha az őrlöttel egyidejűleg ugyanolyan mennyiségű árpát, vagy tengerit is hoz őrlés végett magával. Ez a rendelkezés tehát a lisztkeverés kötelezettségét, mint a buza- és rozskészleteinkkel való észszerű takarékoskodás előfeltételét, kiterjeszti az ország egész területén dolgozó kismalmokra s ezzel kenyérfogyasztóink összeségére. A korlátozás üdvös is, logikus is, csak azt nem tudjuk sikerül-e — megfelelő ellenőrzés hiányában — végrehajtani?

A rendelet szövege a következő: 1. Aki búzát vagy rozstól oly malomba visz őrlés végett, mely lisztet vagy egyéb őrleményt bérért vagy az őrlés végett behozott gabonanemű bizonyos hányadért kizárólag az őrlöttel félnek házi szükségletére állít elő és lisztet vagy egyéb őrleményt eladásra vagy a behozott gabonaneművel való kicserélés céljára (csuvarozásra) egyáltalában nem őrli (vāmörli malom) köteles az őrlöttre vitt búzán vagy rozson felül egyidejűleg legalább ugyanannyi árpát vagy tengerit vagy e kétféle gabonaneműt együtt őrlés végett magával hozni. Ehhez képest az előbbi bekezdésben említett vāmörli malomvállalatok ezentúl a felektől búzát vagy rozstól őrlésre csak úgy vállalhatnak el, ha a fél egyidejűleg az előbbi bekezdésnek megfelelő mennyiségű árpát vagy tengerit hoz magával. 2. A vāmörli malomvállalat az ily módon őrlöttetésre hozott búzából és rozsból a fél részére ennek kívánságához képest a korpán felül legfeljebb 15% finomabb buza- vagy rozslisztet kivonhat; a többi buza- és rozslisztet keverés nélkül, de csak az egyidejűleg őrlésre hozott árpából vagy tengeriből nyert liszttel együtt szolgáltatathatja át az őrlöttel félnek. 3. A jelen rendelet rendelkezései megfelelően azokra az őrlésekre is irányadók, amelyeket akár a vāmörli malomvállalat tulajdonosa vagy birtokosa, akár bármely olyan harmadik személy, akinek a tulajdonosa vagy a birtokosa a malmot őrlés végett átengedte, saját házi szükségletének céljára végez. 4. Az őrlöttel fél, valamint a vāmörli malomvállalat tulajdonosa vagy birtokosa vagy használója, aki e rendelet rendelkezését megszegi, kihágást követ el és az 1914. L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. 5. Ez

a rendelet kihirdetésének napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed. Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

A hivatalos lap ugyane száma közli a személyes szolgálatok és szolgáltatások tárgyában kiadott következő rendeletet: Ahhoz, hogy a közigazgatási hatóság az 1914. L. t.-c. 5. §-ában meghatározott személyes szolgálatok és egyéb szolgáltatások igénybevétele, valamint halasztathatatlan gazdasági munkának közérővel végzését elrendelhesse, a minisztérium részéről szükséges felhatalmazást a saját ügykörüket érintő munkálatok tekintetében arra a területre, ahol ennek szüksége felmerül, esetről-esetre az illetékes miniszterek adják ki és ugyancsak ők adják meg az e részben szükséges közelebbi utasításokat. Az 1914. évi L. t.-c. 5. §-a alapján teljesített személyes szolgálatokért és egyéb szolgáltatásokért járó térítéseket az illetékes miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértőleg állapítja meg.

A pénzügyminisztérium hivatalosan bejelentette, hogy a hadikölcsön címleteiből összesen ezerszázhetvenmillió korona értékű kötvényt helyeztek el.

Ezerszázhetvenmillió... Olyan óriási összeg ez, nemzeti kölcsönünknek oly fenyves sikere, mely egyenesen ámulatba ejti még azokat is, akik nem tartoztak a sötétben látók közé és akik már az aláírási felhívás kibocsátásakor nagy eredményt, 700—800 millió koronát vártak ettől a kibocsátástól.

Általában azonban félmilliárd körül mozgott a pénzügyi körök előzetes becslése, amely november 17-től, a jegyzések megindulásától kezdve napról-napra rohamosan emelkedett. Az aláírássok lezárásával egyesek kezdtek rebesgetni a „milliárdot”, de ez inkább csak bizakodás, mint meggyőződés volt akkor. Majd karácsony táján az a hír szivárgott ki, hogy 1038 milliót irtak alá, de ezt az összeget a pénzügyminiszter leszállítja ama vidéki intézetek érdekében, melyeknek betétállományát nagyon is kikezdené a sok jegyzés. Megnyugtatósul közölték, hogy így is marad azért majdnem egy teljes milliárd.

Most aztan itt van a hivatalos kimutatás, melyből látható, hogy 1170 millió az elhelyezett címletek összege. Nem a jegyzések végösszege — az nyilván nagyobb — hanem a különböző hivatalos leszállítások után előállott eredmény, a véglegesen elhelyezett címletek értéke. Messze felülmúlja reményünket és büszke önérettel tölt el bennünket a fenyves siker, gazdasági készletünk e világraszóló bizonyosága, amelyben nem üres hivalkodás, hanem duzzadó erő buzog. Megerősíti azoknak a hitét, akik mindig bíztak az ország pénzügyi erejében, akik mindig hangoztatták, hogy nem vagyunk mi olyan gyöngye és idegen támogatás nélkül megélni képtelen gazdasági szervezet, aminőnek az ellenségeink hirdettek bennünket.

Ezerszázhetven millió! Ez a szám a nemzeti vagyonosság és tökeerő olyan arányairól beszél, amelyek évtizedes békés munkájának, józan takarékoságának és okos gazdasági politikájának gyümölcsei s amelyek biztos alapot adnak jövőndő reménységünknek. Nemesak az erkölcsi hatás nagy és fontos, hanem kifélé és befélé egyaránt nagyjelentőségű a nemzeti hadikölcsön közvetlen anyagi, pénzügyi eredménye is, a várható közvetett hatás, a járadékölcsön népszerűsítése pedig talán még ennél is nagyobb jelentőségű.

Kiváltképpen azért, mert elsőrendű pénzügyi szaktekintélyek szerint is nagy a valószínűsége annak a feltevésnek, hogy a világháboru befejeztével még jó ideig el leszünk pénzügyileg szigetelve a külföldi államoktól, amelyek pénzerejét a maguk hadi költségeinek fedezése veszi majd igénybe. A nemzetközi kölcsöntöke gyámkodása alól tehát függetlenitünk kell, magun-

kat s a nemzeti hadikölesön eredménye mutatja, hogy ehhez a nagyjelentőségű lépéshez megvan a kellő erőnk és minden szükséges eszközünk.

A „tökeszegény” magyar nép megtakarított filléreiből tíz nap alatt egybehordott 1170 millió valóságos mesebeli kincs, ha előző államkölesőneinkre gondolunk, ahol sokkal kisebb összegekért kellett a külföldi tőke uszályába kapaszkodnunk és ezt a függőséget még jó drága kamatokkal is megfizetnünk. De méltó módon állítható hadikölesőnk eredménye a németek ötödfélmilliárd márkás és Ausztria 2135 millió K.-ás jegyzési összegeivel is párhuzamba, mert a magyar nemzet tökeerejét viszonylag éppen úgy, ha nem jobban, feszítette meg ez a hatalmas erőpróba, mint szövetséges társainkét s a magyar tőke ereje éppen olyan csodálatos, régi nagy időkre emlékeztető módon bontakozott ki a bámuló világ előtt, mint a magyar katona hősi legendákat feltámasztó vitézsége.

Az OMGE. választmánya a földművelésügyi miniszternél.

Az igazgatóválasztmányi gyűlésen felmerült panaszok és indítványok gyors elintézése céljából f. hó 26-án *Bujanovics* Sándor elnök vezetése alatt *Blaskovics* Ferenc, *Gaál* Gaszton, *Jeszenszky* Pál, *Koppély* Géza, *Molnár* István, *Sághy* Gyula, *Szentiványi* Árpád és *Rubinek* Gyula igazgató tagokból álló küldöttség tisztelgett *Ghillany* Imre báró földművelésügyi miniszternél. Az elnök rövid bevezető szavai után a földművelésügyi miniszter felhívására a felmerült panaszokat, illetve kérelmeket *Rubinek* Gyula igazgató terjesztette elő, amelyekre vonatkozólag a földművelésügyi miniszter ur az egy óránál tovább tartó tárgyalás folyamán teljesen megnyugtató kijelentéseket tett.

A választmány határozata alapján felkérte a küldöttség a minisztert arra, hogy eszközölje ki a belügyminiszternél és a honvédelmi miniszternél, hogy a közigazgatási és katonai közegek egyforma szellemű, sürgős utasítással láttassanak el arra nézve, hogy a lősorozásoknál a besorozott lovakért, ha a gazda nem kíván becslést, az osztályozás szerinti lóváltásdíj fizetendő s hogy annak a gazdának, akitől ránézve sérelmesen alacsony becslési áron vették el lovait, ez intézkedés ellenében felszámítási joga van.

A földművelésügyi miniszter kijelentette, hogy ilyen utasítás ugyan már létezik, de nem mulasztja el az illetékes kormánykörök figyelmét a kérdésre újból felhívni, egyébként pedig kéri a küldöttség tagjait, az érdekelt gazdaközönseget s illetve a vármegyei gazdasági egyesületeket, hogy amennyiben mindezen utasítások dacára a gazdaközönség valahol sérelmet szenvedne, úgy nála panaszszal éljenek, de minden esetben kéri, hogy a panaszszal egyidejűleg pontosan megjelöltesék a nap, amelyen a sérelmes lősorozás történt s lehetőleg a csapatost, amelynek részére a lősorozás történt, mert ennek híján lehetetlenség kikutatni, hogy mely közegek vonandók felelősségre az elkövetett mulasztásért.

Panasz tárgyává tette a küldöttség, hogy a lovak és fogatok katonai célra való sorozásakor a tulajdonosnak térítvényt nem adnak, hogy sem a közigazgatási, sem a katonai hatóságok a kivételes törvény azon intézkedéséről, mely szerint fogatok hosszabb időre le nem foglalhatók, hanem becsáron megváltandók, tudomásul nem bírnak s hogy a lősorozásoknál a közvetítés ellen erélyesebb intézkedésekre van szükség.

A földművelésügyi miniszter a térítvények dolgában utal arra, hogy amennyiben egyes közegek mulasztást követnek el, csak utal az előző panaszszal kapcsolatosan elmondottakra, hogy a sérelmet szenvedettek az illetékes közigazgatási hatóságukhoz, vagy ha ott meg nem hallgattatnak, úgy egyenesen hozzá forduljanak s a panasz gyors orvoslásáról sürgősen intézkedni fog. Elismeri, hogy a fogatok besorozása, illetve azok árának kifizetése körül sok jogosult

panasz merült fel, kijelenthet azonban, hogy a kormány teljes befolyásával és erkölcsi súlyával azon van, hogy az igénybe vett fogatok váltásdíja kifizetessék, még pedig, ha más okmány nincs, úgy a közigazgatási hatóságok kezében levő jegyzékek alapján.

A lősorozásoknál a közvetítők elleni panasz rég ismert előtte s ha konkrét formában merül fel az, úgy nem mulasztja el, hogy az illetékes katonai hatóságnál a gazdaközönség érdekében fel ne lépjen s orvoslást ne követeljen.

A gabona rekvirálásával kapcsolatosan felmerült panaszokra vonatkozólag kijelenti a miniszter, hogy a rekvirálás szüksége elől a gazdaközönségnek elzárkózni nem lehet s nem szabad s hogy ezzel a fegyverrel a kormány egyébként is csak kivételesan abból a célból fog élni, hogy az élelmiszerkészletekkel nem rendelkező egyes városok, valamint vármegyék szükségletét fedezze, továbbá, hogy azon északeleti vármegyék tavaszi vetőmagszükségletét biztosítsa, ahol a hadműveletek folytán a vetőmagszükséglet is felhasználódott.

Ami a rekvizióknál métermázsánként fizetett 50 fillér jutalékot illeti, azt nem sokalja, mert azzal szemben a megbízott cégek nemcsak a rekvirálásnál kötelesek mint szakértők támogatni a közigazgatási hatóságokat, hanem egyúttal az elszállításnál is közreműködnek, zsákokat rendelkezésre bocsátani s az átvett árut készpénzben kifizetni tartoznak, úgy, hogy a megbízott cégek az 50 filléres jutalék ellen, mint amelyből kiadásait fedezni nem képesek, máris felszólaltak.

Ami azon kifogást illeti, hogy a rekvirálásnál kereskedelmi alkalmazottak működnek közre, erre vonatkozólag kijelenti a miniszter, hogy ezt másként gyakorlatilag megoldani nem volt lehetséges, mert a rekvirálást végrehajtó hatóság mellé más gyakorlati üzleti ismeretekkel bíró egyéneket a kellő számban kirendelni nem lehetett. Maga a német kormány sem volt képes más módot találni, mint azt, hogy a rekvirálásnál a gabonakereskedelemmel üzletszerűleg foglalkozó cégek közreműködését kérje ki. Végül e kérdéssel kapcsolatban megismerteti a küldöttséget a rekviráló rendelet azon rendelkezésével, mely szerint a hatóság elsősorban kereskedőknél levő készleteket köteles fel foglalni s hogy a kormány ugyancsak a vasuton raktározott, vagy szállított gabonakészleteket is lefoglalja.

A vidéki gazdasági egyesületek részéről felhozott azon konkrét kívánságra nézve, mely szerint a rekvirálásnál a tavaszi buzakészletek külön irandók össze és azok a tavaszi vetési munkálatok befejeztéig nem volnának rekvirálendók, a miniszter kijelenti azon készségét, hogy ő igenis hajlandó arra, hogy az egyes járárok területén rekvirált tavaszi buzakészleteket az illető vármegyék gazdasági egyesületeinek kívánságára azok rendelkezésére bocsátja önköltségi áron, ami azonban azon kívánságot illeti, hogy a Magyar Mezőgazdák Szövetsége által beszerzett tavaszi buzavetőmag 48 K.-nál olcsóbban bocsáttassék a gazdaközönség rendelkezésére, sajnálattal kijelenti, hogy azt nem teljesítheti, mert ez a tavaszi buza Csehországban szereztetik be, magasabb áron, úgy hogy az 48 koronánál olcsóbban nem bocsátható a gazdák rendelkezésére.

A korpahiány megoldása tekintetében a küldöttség előterjesztésére kijelenti, hogy máris tárgyalásokat folytat a hadvezetőséggel, hogy a katonaság kezén levő korpakészlet a gazdaközönségnek legyen átengedhető, ami meg is történik akkor — a katonai hatóságokkal történt megállapodás alapján — ha a katonaság zabszükséglete a most folyó rekvirálások útján fedezhető lesz. Egyúttal kijelentette abbéli készségét, hogy a gazdasági felügyelőket utasítani fogják oly irányban, hogy egyszerre nagymennyiségű korpára utalványokat senkinék se adjanak s általában lelkiismeretesen vizsgálják felül, hogy kinek mennyi korpára van pillanatnyilag szükség.

Az ipari termékek árszabása és esetleg ható-

sági rekvirálása tekintetében kijelenti, hogy a kormány nem vállalkozik, mert egy ily rendeltetés gyakorlati végrehajtását nem biztosíthatja. Ha mennyire is elismeri tehát, hogy az ipari termékek árának emelkedése súlyos teherként nehezedik a gazdára, biztosra veszi azonban, hogy ezek árának megszabása azt eredményezné, hogy az illető áru teljesen eltűnnék a forgalomból, úgy, amint az részben a gabonával történt s azt csak hatósági rekvirálással lehetne elteremteni, amely rekvirálásra azonban a kormány azért nem vállalkozhat, mert olyan kellőszámban és szakértelmű közegekkel nem rendelkezik, akik benzin, kőolaj, kenőolajok, gyújtó, kőszén, cukor, kocsikenőcs, kötélárak stb. elárúsításával foglalkozhatnának. Egy ily megszorító rendelkezésnek tehát csakis a gazda adná meg az árát.

A cselédkonvenciórendelet végrehajtásának gyakorlati nehézségeit panaszolta fel ezután a küldöttség, kérve e rendeletnek a jövőben hatályon kívül helyezését, annál is inkább, mert a lisztre vonatkozó keverési rendelet addig, amíg az a vámörölmalmokra ki nem terjesztetik, a gyakorlatban amúgy sem érvényesül. A földművelésügyi miniszter erre vonatkozólag kijelentette, hogy a hivatalos lap legközelebbi száma hozza a rendeletet, amely a lisztkeverési kötelezettséget a vámörölmalmokra is kiterjeszti, azzal a megszorítással azonban, hogy a kukoricaliszt a buza- s illetve rozsliszttel nem keverhető nehogy a kukoricaliszt esetleges megromlása esetén a buza- és rozsliszt is tönkremenjen. A cselédkonvenciórendelet fenntartásához azonban ragaszkodik s arra kéri a gazdatársadalmat, hogy igyekezzenek a cselédséget felvilágosítani a buza megtakarításának nagy fontosságáról, ami most annál is könnyebb lesz, mert hivatkozni lehet joggal arra, hogy városban és falun egyaránt mindenki kénytelen magát alávetni a köz érdekében a lisztkeverési rendelet kényszerének. Kijelenti végül, hogy a hadbavonultak családtagjai részére segély, vagy ajándékképpen kiutalt konvencióra a kormányrendelet nem vonatkozik.

A rézgálicszükséglet fedezésére vonatkozólag kijelenti a földművelésügyi miniszter, hogy a kormány e napokban a rézgálicra kiviteli tilalmat léptet életbe s hogy egyébként remény van arra, hogy a hadsereg rézszükségletét fedezni tudjuk s így a rendelkezésre álló rézgálic a lefoglalás alól felszabadulván, az kellő mennyiségben fog a szőlőgazdáknak rendelkezésére állani.

A küldöttség nevében *Bujanovics* Sándor elnök fejezte ki őszinte köszönetét, különösen is figyelmébe ajánlva a földművelésügyi miniszternek a rekvirált lovak és fogatok árának sürgős kiutalását, miután ezen pénz híján a gazdatársadalom megfosztatik annak lehetőségétől, hogy a tavaszi munkálatokhoz szükséges igáserőt és fogatokat még idején beszerezhesse.

Komoly megfontolni valók.

Az elmúlt év második felében végig harcoltam én is az én harcomat a jelen év mindennapi kenyereért. Amidőn július havától az év befejeztéig egyedül, — majdnem mint a pusztában kiáltó —, irással, szóval hirdettem a lankadatlan harcot a mezei pocok ellen s amidőn sokszor aggodva láttam, hogy mennyire magamra vagyok hagyatva ebben az egyetlen küzdelemben, nem az bántott, milyen kevés azoknak a száma, akik engemet e harcban híven követnek, hanem az, hogy a magyar ember milyen megmagyarázhatatlan csökönységgel tart ki még ezekben az áldatlan időkben is természetének némely, szinte érthetetlen vonása mellett. Midőn július havában kitűnt, hogy a mezei pocok többé már nem helyi baj, hanem országos csapás s amikor reámutattam, hogy az akkor bekövetkezett kárt nem lehet többé jóvá tenni, de a mezei pocokot sem lehet már eredménytelten irtani, mert ha nem is élénk háborús időkben, a pocok hihetetlen száma, valamint a gazdasági viszonyok teljesen lehetetlenné teszik mind az irtást, mind

a védekezést, reámutattam egyttal arra is, hogy ezentul minden teendőnknek oda kell irányulnia, hogy biztosítsuk az őszi vetést és annak megmaradását. Aki hallgatott reám és küzdött minden rendelkezésre álló eszközzel, fegyverrel, az nem bánta meg. De hány ezer gazda volt, aki tétlen maradt, nem bízott a saját munkájában, nem a saját erejében, hanem inkább a „jó idő”-ben, hogy majd az meghozza a segítséget! Ezeknek a „jó idő”-ben bizóknak csökönysége az, amely aggaszt most, amikor elmondhatom, hogy a pocokháborúnak felén jól-rosszul, de tul vagyok. Pedig hány meg hány példát tudnék felhozni arra nézve, hogy a magyar mindig csak akkor boldogult, ha nem volt csökönysék, ha nem bízott másban, hanem csak a maga erejében!

Vajjon most, amikor arról kell gondolkodnunk, hogy a pocok-háborúnak másik, befejező felét idejében előkészítsük, visszaesünk-e a régi kerékvágásba, a csökönységre és segítséget kereső pillantásunk ismét a községre, a vármegyékre, az államra téved-e, hogy talán innen jön a váratlan megváltás? Mi az a község, a vármegye, az állam? Nem vagy-e az te és szomszédaid, nem a ti kisebb-nagyobb összeségtek-e a község, a vármegye, az állam? Vajjon kinek az erejével és anyagi támogatásával segíthetnek ezek rajtad, ha nem a tiéddelel nem azzal, amit te rajtad ezek behajtanak? Tehát végső fokon nem rajtad mulik-e egyedül, hogy segits magadon?

Hogy a vetéseinket egyre fenyegető veszedelmet, a pocokjárást elháríthassuk, ahhoz mint mindig, most is pénz és munkaerő kell. Habár mind a kettő megfogyott, pótlásáról feltétlenül gondoskodni kell s éppen a pótlás módja az, amelyről már most, amikor még mintegy két-három hónap választ el a mezei pocok ellen való védekezés legsikeresebbikétől, gondoskodnunk kell. Annyi bizonyos, hogy pénzünk és munkaerőnk két-három hónap mulva sem lesz több s így a védekezésben azt az utat kell követnünk, amely olcsóbb lesz és azt a munkaerőt kell használnunk, amelyre a munka végrehajtása idején is feltétlenül számíthatunk. Szerencse, hogy a pocokirtás ezt mindkét irányban lehetővé teszi.

Mérlegeljük csak az idevonatkozó állapotokat! Mi lehet a legsikeresebb védekezés? Sokszor hirdetem s ismétlem most is, hogy az egyedül csak a tavaszi védekezés lehet. Hiszen a természet rendes folyása szerint a tavasz az, amikor a mezei pocok a legcsekélyebb számban található. A tél zordonsága nagy rendet vágott a tömegében, de az április végéig, májusig megmaradt csekély szám az a fajmentő maradék, amelyet mi csekélyesége miatt tavasszal rendszeren nem szoktunk figyelembe venni, de amely nemcsak a jövő, hanem a legközelebbi veszedelem magja. Ez a kevés számú pocok, amelyről csökönysék szokás szerint azt tartjuk, hogy teljesen elfogyott, de amely mégis kiállotta a tél minden csapását, viharát, éhségét, éppen viharvert, szívós és az enyhe tavasz minden csekély bajával könnyen dacoló természeténél fogva az, amely szinte határt nem ismerő szaporaságával sokszor már hét-három hónap mulva igen nagy bajt okozhat. Gondoljunk csak az 1914. évre, amikor márciusban-áprilisban állítólag nem volt pocok, de június és júliusban már nemcsak egy helyen tele volt vele a határ, pusztult a vetés s oda lett a vágnivaló takarmány is! Hogy pedig azután egész az őszi vetés kezdéséig mennyire nőhet e szám, azt megtudhatjuk azonnal, ha nem sajnáljuk a két-három hónappal előbb letelt időkre való visszaemlékezést! Jusson csak eszünkbe a tavalyi szeptember, október és november hónapok keservessége!

S a mezei pocoknak mindezt a tömegét kiríthatjuk tavasszal könnyűszerrel és olcsón. Hiszen ott, ahol ősszel 1200—1500 darab pocok és legtöbbször még többel is meg kell birkóznunk, ott tavasszal, amikor a határ kissé megszikkadt, de a sarjadjó fű, vetés még nem

takarja a pocok nyomát, tehát áprilisban, vagy legkésőbbben május elején, rendszeren csak 6—8 darab az, de legtöbbször annyi sem, amely irtó, vagy inkább védekező munkánkra vár. Kell-e vajjon annak a megítélésére sok és megerőltető gondolkodás, hogy mi könnyebb, 6—8, vagy 1200—1500 darab pocoknak a kiirtása?

Tavasszal kevés a pocok, tehát a kiirtáshoz kevesebb munkás, kevesebb anyag és kevesebb idő is kell s így mindennek alapján olcsóbb az irtás munkája is.

Habár mindezt elismeri minden gazda, ellene való kifogása mégsem marad el. E kifogás bizonyára az lesz, hogy kevés a napszámos is. Szerencse azonban, hogy a pocokirtás munkája nem szükségképpen férfiak dolga: azt eddig is a fiatalság végezte, sőt igen sok esetben éppen az volt a baj, hogy az igen zsenge fiatalság. Volt nekünk kísérletünk, ahol a pocokot 8—9 éves gyerekekkel kellett irtatnunk, de azután olyan volt az eredmény is! Asszony, fiatal leány, tízévesnél idősebb gyerek azonban egytől végig mind alkalmas a pocokirtásra még a rendes időkből is, csak jó és erős legyen a vezető kéz. Ezt kell mindenképpen biztosítanunk már most, amikor még nem késő, amikor szerencsénkre még hónapok választanak el a végrehajtástól és mondunk van hozzá, hogy a tavaszi munkát kellőképpen beosztjuk, mert sok dolog mulik a helyes beosztáson.

Ez az egyik komoly megfontolni valónk.

A pocokirtó munkára való tekintettel gondoljunk legyen, hogy márciusban, áprilisban, északon esetleg csak májusban, 10—12 napot, vagy ha több a munkaerőnk, akkor többet is, feltétlenül e munkára kell szánnunk, ha nem akarjuk, hogy az idej aratáskor ismét abba a vigasztalan helyzetbe jussunk, amikor a rágó pocokhad nemcsak azt teszi tönkre, amiért hónapok munkájával fáradoztunk, hanem azt is, ami valóban utolsó mentő szálunk volt!

E tavaszi védekezésért azonban nemcsak az említett okból küzdök, hogy t. i. az olcsó és végrehajtható is, hanem azért, mert ez az időszak az, amikor a mezei pocok a növényzet tavaszi megindulása előtt a csekély és rossz táplálék miatt beleharap minden irtóanyagba, amelyre bukkan. Nem utolsó ok azután az sem, hogy a tavaszi irtás az igazi övöljárás. Ezzel csakugyan megelőzzük a kárt. A pocoknak télvégi kiirtásával elejét vesszük az olyan kártevésnek, mint aminőre tavaly, sajnos, lepen-nyomon akadhattunk. Tavaly kárba vészett sok helyen holdanként nem egy-két métermázsza buza, rozs, hanem 30—70%-a, sőt helyenként az egész termés is. Bezzeg, ha az illető gazdák sejtették volna, hogy a mezei pocoknak átengedett búzának, rozsnak, lucernának az 1914. év végén és 1915-ben mi lesz az ára, dehogya is sajnálták volna az irtás költségét, még akkor is, ha az kat. holdanként nem 20—30 fillérbe, hanem ugyanannyi koronába került volna!

Ismétlem, ez komoly és — mert van ráérő időnk is hozzá — jól megfontolni való dolgunk!

A felhasználandó erőn kívül, második kérdés, hogy mivel, hogyan irtsuk a mezei pocokot? Láttuk, hogy feladatunk az olcsó irtás, tehát olyan legyen az eszköze és az anyaga is, hogy az ne drágtassa a munkát és hogy használata a reánknehezedő mai időkben egyáltalában lehetséges is legyen. Hiába akarná valaki például ma a pocokot foszforral mérgezni, nem teheti. Foszfor nincs sem nálunk, ahol nem is gyártják, de nincs az ezt az anyagot nagyban gyártó Németországban sem. Német földön lefoglalta azt kiviteltilalommal a katonaság. (Robbanó hadianyagok gyártásához kell.) Megesik, hogy megakadhat nálunk az is, aki a pocokot szénkénnel akarná irtani. A megakadás oka kétféle lehet. A vasut t. i. vagy nem szállítja s ha igen, akkor csak elkéve szállíthatja azt. Végre is a szénkénnel nem cukros viz, hanem robbanó és gyilkos anyag. A vasutnak tehát csinján kell bannia vele és szállítására csak akkor gondolhat, amikor azt a hadi érdek megengedi. Másik akadály pedig az, hogy lesz-e

egyáltalában elegendő szénkénnel? Ősszel elég volt, mert a szőlőbirtokosság bizony nem igen fogyasztott belőle sokat. Sok helyen ugyanis elmaradt az őszi filloxeragyérítés, de ezt majd tavasszal kell pótolni, kérdés, hogy mennyi szénkénnel marad a pocok irtására? Megfontolni való dolog az is, hogy a bizományi szénkénnel raktáraktól messze fekvő városok, községek mikor kaphatják meg a szénkénnel? Tudok például egy esetet, hogy tavaly ámbár a rendelő fél és szállító-raktár közvetlenül egy és ugyanazon vonal (Pozsony—Zsolna) mellett volt, a szénkénnel mégis a rendelés után csak a 16-ik napon jutott a leadó-állomásra. Ez még májusban, tehát a béke idején volt; mit várhatunk ma a részben korlátolt, részben még nagyon bizonytalan vasuti forgalom idején?

Jó lesz tehát, ha mindezt a súlyosbító sok körülményt ugyancsak gondosan fontolóra vesszük.

Amde mindezt a sok nehézség és akadály még mindig nem ok, hogy védekező munkánkat egyáltalában lehetetlenné tegye. Ebben az esetben ne keressük régi csökönysék szokásunk szerint azt, ami megnyugtathat és a nagy világ szemében mintegy igazol bennünket, hogy miért nem teljesítettük kötelességünket. Ez nem való dolog az igazlelkű ember gondolkozásmódjához és legkevésbé a mai komoly időkhez.

Aki szegény, nincs pénze, az védekezzék a mezei pocok ellen vízzel, kiöntéssel, kiasással; kinek telik egy kis költsége, védekezzék szénkénnel; aki pedig felelősséget is vállal és mezei hasznos vadját nem félti, dolgozzék gondosan és felelősségének tudatában strichninnel, de dolgozzék alaposan! Fontolja meg komolyan mindenki, hogy ez már az utolsó munkája, amelynek sikere még az ő kezében van. Van még elegendő ideje, hogy azt idejében szervezze és azt egyéb, akkoron majd végrehajtható és szintén halasztást nem tűrő tavaszi munkája közé besorozza. Fontoljuk meg, hogy nemcsak rendes időben, hanem a mostani napokban, mikor kevesebb az erőnk, még több a teendőnk s ez a mezőgazdaságban éppen tavasszal úgy össze szokott torlódni, hogy a gazdának hideg agyvelőre, hideg vérre van szüksége, ha ezt a sok munkát úgy akarja beosztani és elvégezni, hogy minden idejében történjék, e beosztásra, a szükséges időre és és munkaerőre gondoljunk már most!

Ha ezt az utolsó pocokirtó munkánkat is rosszul végeztük, vagy egyáltalán hozzá sem fogtunk, akkor nincs jogunk többé, hogy panaszkodjunk a követelmények miatt, amelyek bennünket azután kérelhetetlenül sújtani fognak.

Kell, hogy erre a nagy gazdasági csatára készüljünk mindnyájan. Aki ma magába érzi, hogy méltó szakembere a magyar mezőgazdaságnak, ki tudatában van annak, hogy komoly tagja a hazai földművelésügyünknek és aki éppen a mostani vérontó időkben nem felejt el, hogy nem felesleges tényezője a magyar közigazgatásnak: mindannyinak tűzvonalba kell állania és bátorító szóval, csüggedést nem ismerő kitartással, pihenőt nem ismerő munkával nagy küzdelemre kell vezetni az összes magyar gazdát, hogy bizalommal és eltökélt szándékkal vegye fel a harcot azzal az ellenséggel szemben, amely a mindennapi kenyérünket fenyegeti.

Fontoljuk meg komolyan, hogy már nemcsak a kenyérről van szó! Reánk, magyar gazdák, a folyó évben és számos éven át ezután is még súlyosabb feladatok várnak, mint a multban. A nemzeti véráldozat szent idejében, amikor mi itthonmaradtak kénytelenek vagyunk a hitvány férgek ellen szintén felvenni az életharcot, fontoljuk meg komolyan, hogy e harcunk, noha nem jár vérözönnel, mint az északi, szünetet nem ismerő véres viaskodás, vagy mint a déli alattomos és talán még vérengzőbb tülekedés, végeredmény dolgában semmiben sem különbözik ezektől. Itt is, ott is életünkéről s az ország jövő boldogulásáról van szó.

A megfontolás idejében pedig ne gondoljunk csak a holnapra, hanem gondoskodásunk ter-

jedjen ki egyuttal a megoldandó távolabbi feladatainkra is, amelyek talán holnap, vagy az azután következő napok egyikén, amidőn elhangzik az utolsó ágyudörgés, a szemhatárunkon fel fognak bukkani!

E súlyos feladatok megoldásában kiveszi a maga részét minden fia a hazának, legyen az kereskedő, iparos, vagy csak napszámos is, de kétségtelen, hogy a legsúlyosabb osztályrészt a gazdának fog jutni. Neki kell gondoskodni nemcsak a maga, hanem azoknak a polgároknak jövővi mindennapi kenyeréről is, akik hadra keltek, vagy akik hadra kelve benne elvéreztek és családjukat gyámolító nélkül hagyták és gondoskodnia kell azokról, akiknek munkaejeje a véres csatamezőn talán örökre megtörtött. Mindezekről való gondoskodás az itthonmaradtak kötelessége.

És ki másra, mint mi reánk itthonmaradtokra nehezedik majd az a teher is, hogy adjunk mindennapi kenyeret véreinknek, kik az országnak mindenképpen szegény északeleti vármegyéiben miattunk vesztették el otthonukat, vagyonukat és hosszú időn át utálva lesznek arra, amit nekik nem a könyörületeség, nem a felebaráti szeretet, hanem az irántuk való kötelezettségéből kell adni.

Galicia, Bukovina népe, kivéve ez utóbbinak csekélyszámu csángóit, nem ugyan a mi vérünkkel való vér, de kerdek, hogy lesz-e magyar, aki e két ország hajlékából kivert népetől megtagadná a segítségét akkor, amikor azt az eddig is artatlanul végig szenvedett nyomor és hontalanság után nemcsak a monarchia tulsó felétől, hanem mitőlünk is kérni fogja? Ha jobb időkben kitarítottunk egymás mellett, nem hagyhatjuk el egymást bizony a zord időkben sem!

Vegyük komolyan fontolóra azután azt is, hogy nekünk ki kell pótolnunk a háború idején elmaradt munkavesztéseket is. Ha a fegyverbe hívott, vagy a hadrakelés során polgári munkakörből barmiként is eltávozott férfiak mind-egyikének napi veszteségét, amelyet ő és munkaadója az elmaradt tiszta haszon címén együttesen szenved, szerényen csak 3-4 koronára becsülöm. vajjon hány millió az, amely már eddig is az elmúlt öt hónap alatt pótolhatatlanul oda van?

Allatban, anyagban mennyi a mi hozott áldozatunk, amelyet e rettenetes vérözön irgalmatlanul és sokszor hasznunk nélkül követelt tőlünk s amelyet nekünk szó nélkül nyujtanunk kellett! Vajjon ki pótolja azt ki, ha nem a mi munkánk és nem a földünknek életben-halálban változatlan hűséggel mellettünk kitaró hantja?

A jobb jövőnk iránt való bizalom e perceiben fontoljuk meg, hogy a megoldásra váró feladatok hosszú munka sorozatát nem fogja helyettünk elvégezni senki más, hanem magunk. Tekintünk ne legyen tétovázó, lelkünk ne esüggjön el, szívünket ne némissa el még a mai időkben sem az enyhülni nem akaró aggodalom. Lebegjen előttünk a jövő, amel nek új, szilárd alapját éppen úgy meg kell vetnünk a mi utódaink érdekében, mint amiképpen ezt eselekedték a mi áldott emlékü eleink is, amidőn a mi jövőnk alapját rakták le. S az új alaplerakásának számtalan sok munkája között ezidő-zerint a legelső az, hogy mentjük és biztosítsuk a mindennapi kenyerünket.

Tablonowski József.

Béna eseléd gépgondozó.

Magyarország mezőgazdasági gépeiben közel hatszázmillió korona értékű töké fekszik. Ez száraz statisztikai adat. De az is igaz, hogy kevés töké gondoznak olyan könnyelműen, mint azt a hatszázmillió mezőgazdasági géptöket.

Keveset gondolkoznak arról, mi legyen, mi lesz, honnan, miből éljen a háborúból hazatért rokkant, jó, hü, hazájáért harcolt eseléd?

Vajjon elvetendő gondolat-e az, hogy nemzeti vagyont képező géptöket jobban gondozzuk,

jobban őrizzük, mint eddig és az öröket a harcokból hazatért rokkant eselédéből sorozzuk?! Hisz az egész világ összes kis és nagy muzeumainak őrzői — még a kalmár angoloknál is — katonaviselt rokkantokból sorozódnak. Gondolkozzunk csak egy kicsit!

Általánosan megszokott dolog, hogy a gazdátársak a gépet szükséges rossznak tekintik és mert „vas”-ból van, nem gondozzák. Egy kehes csikó több gondot vált ki, mint egy sokezer koronába került gép. Különös érzés az, mikor egy gazdasági udvarban a fényesen, az egészség- és tisztasági ügyi követelményeknek minden tekintetben megfelelően megépített tehénistállóból kijövet ócska, ódon, dohos eselédalakokat végigjárva, ezeket erő gépeket lát az ember az udvaron, a szabad ég alatt évről-évre rozsdásodni. Nem képzelődés ez, csak szomorú, mindennapi látvány az ország bármely sarkában.

A barmot gondozzák, az embert tartják, a gépet — azt csak türik.

Talán majd ez a világot felrázó háború erről a bemehosodott felfogásról is leszedi sok ember fejről a mohó és utat enged annak a gondolatnak, hogy első az ember, második a gép, harmadik a barom, utolsó az, aki másképp látja ezt a sorrendet.

Hogy a baromnak fényes istállókat építenek, ez lehet izlés dolga. Hogy a cseléd még igen nagyon sok helyen ma is dohos lebujaiban él, ez lehet megszokás dolga. De hogy a gép, amely akárhánszor nagyobb értéket képvisel, mint a barom és jó kezekben, jó gondozással igen sokszor több hasznot hajthat, mint az, hogy ez miért lenézett, kikökött mostohagyermek a mezőgazdaságnak, az igazán nem érthető. Talán azért, mert szükséges rossz? Vagy talán azért, mert hasznos?

Keserűen odavilágít a mezőgazdának is ez a világfelfordulás. Láthatja, tapasztalhatja, hogy az a mostohagyermek — a gép, mégis csak ér valamit. Enélkül most már nem mozoghat, mert sem az ember, sem az állat nem szaporodik mostanában. Fog a munkátvégző mindkét csoportban. Sorra kerül a gép!

Ezt a „sorrakerülés”-t ugyan a kényszerűség váltja ki, de a magyar mezőgazdaság, a haza fogja hasznát látni, ha meg tudja becsülni.

Hogy a mai mezőgazdasági gépek jők és használhatók, ezt maga a hozzáértő gazdaközönség bizonyíthatja. De hogy ezek a gépek jórészt „rozsdahalálra” vannak itélve, azt a gazdaközönség összessége sem tagadhatja. Lehetnek, mint ahogy vannak is, jobb-rosszabb gépek, de használhatatlanok „jó kezekben” nincsenek.

Használhatatlan az a gép, melyet nem gondoztak, nem tartottak használható állapotban, lett légyen az régi vagy a legújabb.

Lám a régi Werndl-puska esudákat tudott csinálni a legújabb gyorstüzelő fegyverrel szemben! Ha ezeket a régi puskákat nem tartották volna rendben, vajjon megtörténhetett volna-e az, ami történt?

Ugyanez érvényes minden gép használhatóságánál s így a mezőgazdasági gépeknél is. Ha azt a mezőgazdasági gépet gondozzák és idejében előkészítik a munkára, az lehet régi vagy új, de munkáját elvégzi.

A gondozás nem sokból áll. Hozzák be a gépet az udvar sarkából fedél alá. Készítsenek gépszint, hol nem érheti a gépet eső, hólé, akkor is, mikor nem kint dolgozik, de pihentetik.

El nem vitatható szomorú igazság, hogy a mi mezőgazdasági gépeink nem annyira a munkától romlanak, hanem inkább a pihenésben mennek tönkre.

Csak széjjel kell nézni így télvíz idején a gazdasági udvarokban. Majdnem megszokott, rendszeres látvány a szabad ég alatt buslakodó talán itt-ott rongyos ponyvával letakart, de még a cséplési piszokkal borított cséplőgép, gőzgép, a baromfikaszinót játszó vetőgép, a veszedelmesen rozsdamarta műtrágyaszórógép, az udvaron szanaszét heverő, hihetetlenül piszkos,

sáros, rozsdás ekék csoportja, melyek csak arra valók, hogy az udvaron felelő csikók lábát veszélyeztessék. Ezt a nagy, drága életkérdést jelentő hasznos töké ilyenkor a madarain és szerte kószáló baromfin kívül meg kell felelő kereső béresgyermek érdeklő közlebről, de gondozni, azt az eljövendő munkára előkészíteni, ezt a valóságos egyedül megbízható fegyvert, melylyel a gazda az eljövendő keserű időkben még megvívhatja létharcát, ezt, am nélkül minden tudása, minden tökéje csak fogalom marad, ezt a fegyvert, ezt a vagyont, ezt az egyedül megbízható jóbarátot, ezt bitangjára hagyja és nem gondozza, mert „vas”-ból van!

Am legyen nekik hitük szerint. Lesz még — nem is olyan sok idő múlva — olyan eseléd a gépek, mikor majd a keserű kényszerűség kezdi őket szorongatni, hogy palotákat emelnének neki, ha rendben volna. Majd előkerülnek még a major sarkában dudvával körülötte, bemoesolt, rozsdahalálra itelt ócskasavat erő gépek. Ez olyan szent bizonyosság, minthogy előkerültek a kőmadzagra akasztott régi pangánérok, a kenderhevederen lityegő Werndl-puskák!

Mi mentette meg a Kárpátokban az első betörések idején az országot? A tudomány, a gyorstüzelő, vagy a jó magyar kézben lévő ócska Werndl-puska?

A magyar mezőgazdaság semmivel sem áll könnyebb csaták előtt, mint a hadsereg, sőt sok tekintetben válságosabb helyzetekbe kerülhet.

Ha egy hadsereget egyszer-mászor visszaszorítanak, veszteségei vannak, az még kiköszörülheti a csorbát egy másik ütközetben. Kaphat új segítséget, új erőket és kicsikarhatja magának az eredményt. Ha a magyar mezőgazdaság elveszti a tavaszi bemunkálás, a jövő aratási munkák, a jövő őszi vetési munkák csatáját, olyan verést kap, amit nem egyes emberek, de az ország fogja nyögve sirni.

Ezeket a csatákat nem az ember, de a gép fogja megvívni.

Elő tehát azokkal a gépekkel! Hozzák rendbe most, még mikor nem késő. Készítsék elő a ki nem kerülhető nagy, nehéz csatára nemcsak az újat, de a régieket is! Ne áltassák magukat azzal a gondolattal, hogy majd „új” gépekkel szerelik fel a gazdaságot és ezzel megnyerik a csatát.

Az „új” gép nem fog olyan bőven teremni, mint máskor. A mezőgazdasági géppárok mindenütt Európában erősen megcsappant üzemmél dolgoznak és nem mezőgazdasági gépeket gyártanak, hanem hadiszereket.

Mezőgazdasági gép van annyi, amennyi raktáron maradt, de utánpótlás igazán nincs oly nagy, hogy vakon lehetne erre bízakodni. A külföld örül, ha a maga szükségletét elláthatja. Abból nem sok juthat nekünk. Amerikának most egyéb gondja van, semhogy a világpiac ellátásának nehéz helyzetében az aránylag törpe kis Magyarország gépigényeire is figyelhessen. Hiszen a legközvetlenebb és leghitelesebb forrásból tudom, hogy az amerikai aratógéppárok ma 1/3-ad rész erővel dolgozhatnak csak és még Argentina sem kaphat elegendő aratógépet. Hát akkor honnan várhatunk mi segítséget?

Elő hát azokkal az ócska gépekkel. Ami még rendbehozható, rendbehozní! Az ujakat előkészíteni! Készüljön fel a gazdaközönség a gépcsatára. Se ökre, se lova, sem embere nem szaporodik meg tavaszra, csak fogy, még pedig az állat ijesztően fogy.

Nem kell ehhez semmi egyéb, csak egy kicsit kevesebb közöny és valami kis része annak a szeretésnek és kedvelésnek, amit ma a magyar gazda állatjára pazarol, amit elvisznek tőle, hogy megegyék vagy ágyu, szekér előtt, huszár alatt dögöljön meg.

Egy deszkából összeeszkábált gépszin, ahol fedél alatt javíthatódik a gép, többet jelent ma, mint egy keramittal, faragott kövel agyoncifrázott tehénistálló-palota. Egy ilyen gépszin, mely

alá elfér százezer korona értékű gép, néhány ezer korona árán felépíthető még most a tél folyamán. Annak egyik rekesztékében játszva berendezhető egy egyszerű javító- és tisztítóhely.

Ha aztán a szerkesztet heverő gépeket ide összehordják és azokat darabról-darabra átvizsgálják, átjavítják, megtisztítják és fedél alatt tartják, ha azok ott éppen úgy előkészülten várják a munkát, mint az arzenálban a fegyverek, akkor lehet remény, hogy a csatát megnyerjük. Másképp egyszerűen lutri lesz az egész gazdálkodási terv. Magyarország ma nem elég erős arra, hogy mezőgazdasági termelésével lutrizhasson.

Szép dolog a jó tanács, de csak akkor, ha követni is lehet.

Hogy az elmondott jó tanácsot követni kell, gondoskodott róla a háború, hogy követni lehet. arról szintén gondoskodik a háború, mikor hazaküldi az épkezléb munkára nem alkalmas béna vagy rokkant eselédet.

Hazajött az a jó, munkát szerető eseléd. Itthon van. Munkakedvét hazabozta, csak az ereje, tehetősége csappant meg. Jóravaló gazdája nem teszi ki az országotra, hogy koldulással váltsa fillérekre a mellén ékeskedő vitézségi érdmet, könyörületből kapjon azon a gazdag konyhán hulladékot, amelyikért annyit szenvedett, kopált, amiért vére folyt. Megtartja — kegyelemkenyérén!

A kegyelemkenyér keserű falat annak, aki szegi, még keserűbb annak, aki eszi.

Nem kegyelemkenyér kell annak a hazatért hős, hazavédő eselédnek. Ne piruljunk, mikor szegjük, ne piruljon keservesen, mikor eszi. *Munkát* adjunk neki, amelylyel a kenyeret nem alamizsnának, hanem becsülettel megszolgált jóleső falatnak érzi.

Ott van az a sok százezer rozsdás, elhanyagolt gép, ott lesz majd még igen sokkal nagyobb tömegben, mikor észbekap majd a magyar gazdaközönség, hogy mi a gép?

Ezeknek eddig nem volt gondozójuk, nem akadt rá ember! Hát most lesz elég!

Az a hazajött rokkant vagy béna eseléd, aki még vagy már nem elég erős arra, hogy az ekeszarvát fogja, vagy zsákot emelgessen, még mindig elég erős lesz arra, hogy a rozsdás gépet megtisztítsa, a kereket megkenje, a törött, kopott rész helyett másikat tegyen a gépre és ne engedje szerkesztet, bitangjában heverni az udvaron. Az még mindig elég erős lesz arra, hogy kenetlen szekér, rozsdás eke, vagy piszkos vetőgép, foghíjas aratógép ki ne menjen munkába, életlen szecsakavágó, kopott darálógép ne fogyaszson benzint, lyukas zsák, törött nyelű villa, üres méceses ne okozzon zavart. Az még mindig erős lesz arra, hogy a munkából hazajött gépeket letisztítsa, a munkába indulókat rendbehozza, a hibákat vagy maga megcsinálja, vagy bejelentse és az egész gépkészletet rendbe tartsa — *gondozza!*

Ép, egészen erős létében megszokta az állatot gondozni, a géppel nem sokat törődött talán, de tudta, hogy mi baj lehet vele, ha nincs rendben. Most, katona- és háboruviselt léte keservesen megtanulhatta mi a „rend“, mi a „készenlét“ és mit jelent a „municióhiány“? Neki nem lesz nehéz beleszokni abba, hogy ember, puska, ló helyett gépeket, eszközöket tartson rendben, mert látta, tudja, megtanulta mi a rend!

Ha pedig megtudja, hogy régi helyén maradhat, munkát, kenyeret kap, nemcsak a hála fogja arra készíteni, hogy e kenyerét becsülettel megszolgálja, de a kényszerűség is ösztökéli fogja, hogy új munkájába minél hamarabb, minél jobban beletanuljon és ott minél hasznosabbá tegye magát, mert a rokkant, béna eselédet nem fogadják fel más helyen, az nem cserélhet olyan könnyen helyet, mint az egészséges. Az oda van kötve helyéhez és ugyancsak iparkodni fog, hogy ezt a helyét el ne veszítse.

Attól nem kell tartani, hogy meg ne tanulja hamarosan a mesterségét vagy dolgot. Közismert tény, hogy a magyar gazdasági eseléd általában értelmes, jóeszű, csak lusta, mert nincs, ami gyorsabb dologra ösztökélje. A gépekkel szemben látszólag tudatlan, pedig ez inkább közönyösség és lustaság, mint nem tudás. Az a eseléd gyermekkorától csak az állatok körül forgott, azokat megtanulta kiismerni, gondozni. A gépekkel csak muszájból foglalatzkodott és szivesebben megrak egy szénás szekeret, mint-hogy a nyikorgó eketaligát megkenje. Minden új gépet ellenséges indulattal fogad, mert ismeretlen és újféle, nem a megszokott munkát jelenti. De ha azután megmagyarázták, megmutogatták neki és ő megismerte, akkor egy eseléd kezén sem dolgozik olyan jól a gép, mint éppen a magyar eseléd kezén. Ha ráeszmét a gépre, jobban tudja vezetni, mint akárhány szerelő, csak nem gondozza otthon, mert ehhez nincs ideje. Mikor hazajött, az állatját kell gondozni s mire azt ellátta, elmúlt az idő.

Van abban a magyar eselédben érzék a gép iránt. Hisz mindennapos látvány, hogyha egy új gép jó a gazdaságba, a eselédesség nem hagyja megbirálás nélkül, igaz, hogy legtöbbször nem valami hízelgően bírál, de elég gyakran meglepően fején találja a szegyet. Megmozdul benne

Ehhez nem kell gépészeti tudás, csak nyitott szem, nyugodt munka és gondolkodás. Erre pedig kitünő iskolát végzett a háboruban.

Tanítómester legyen a gazdaságvezető az ő nagyobb, kifejtettebb képzettségével. Ezt a tanítást tartsa most minden képzett gazda erkölcsi komoly kötelességének, mert két célért kell neki tanítani:

az ország érdekét védi, mikor a mezőgazdaság egyedül megbízható fegyvereit, a gépeket rendben, készenlétben, munkabíró állapotban tartja,

segít meghálálni azt, hogy katonacselédjei őt, tüzhelyét és hazáját vérükkel védték.

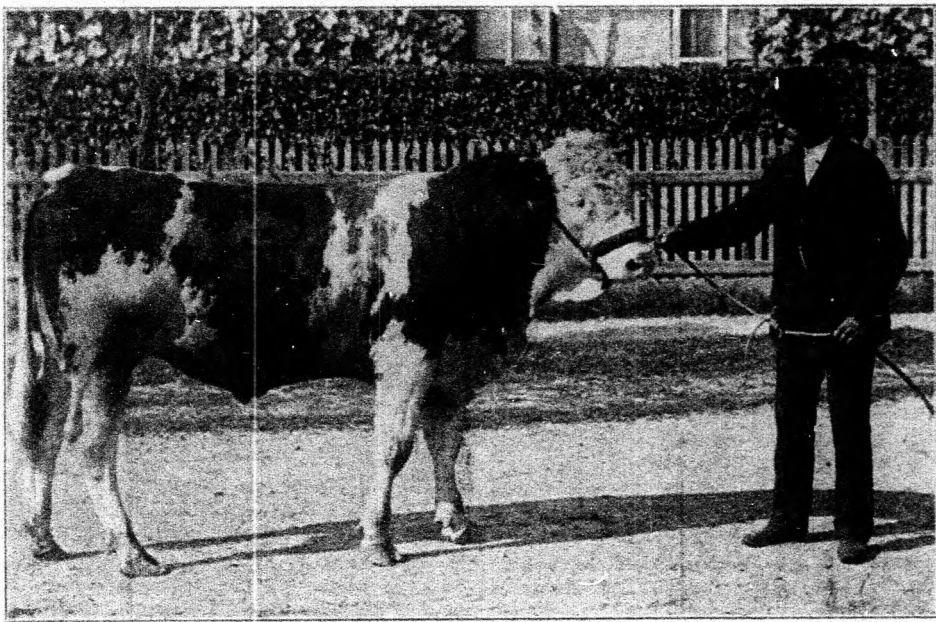
Az *OMGE.* nem végezne hálátlan munkát, ha ezt az eszmét pártolná.

Ifj. Sporzon Pál,
gazd. akad. tanár.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület 1913/14. évi működése.

(Jelentés a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület 1913/14. üzleti évi működéséről. Írta: *Ujhelyi Imre* egyesületi tenyésztési felügyelő, gazd. akad. igazgató.)

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület működése már rég kinőtt a helyi érdeklődés szűk keretei közül. Működése ugyszólván

4. ábra. „Gangl.“ Graf Pál levéli kisgazda bikája. Megvette Pálmai Emil temesremetei gazdasága 1000 K-ért.

az érzék. És ha ez az érzék tápot kap, gyorsan kifejlődik, úgy hogy akárhány kocsis, béres és tehemes van az országban, akinek a kezére nyugodtan rá lehet bízni bármelyik, még olyan kényes gazdasági gépet.

Az a hazatérő, gépgondozónak kiszemelt béna eseléd ismeri már előbbi szolgálatából a gépeket. Nem újság az előtte, hisz dolgozott velük eleget. Ennek az embernek egy kis jóakarattal, türelemmel könnyű lesz megmagyarázni, hogy most nem dolgozni kell neki a géppel, hanem rendbe tartani. Ha ő ott kinnt az ágyuját, szekeret, puskáját tisztán tudta tartani, akkor itthon sem kerül új dolog elé, ha az ekét, vetőgépet, aratógépet stb., stb. tisztán és rendben kell neki tartani. Az a sok szenvedést átélte ember több megfontolással és higgadtsággal fog új munkájába beleszokni, mintha ép léteire rendelték volna az ekeszarva mellől a gépszinbe. Azt az egyszerű dolgot, hogy a gépnek nem szabad rozsdásodni, azon egyetlen résznek sem szabad lötyögni, minden csavarjának a helyén és jól meghuzva kell lenni, hogy mihelyt munkájából kiállott, le kell tisztogatni és tető alá állítani és hogy meg legyen mindenkor olajozva, kenve, ezt hamar megtanulja és még azt is, hogy ami életlen, ki kell cserélni, ami megkopott vagy eltörött, ki kell cserélni.

az egész állattenyésztésében érezteti hatását s így az elmúlt üzleti évek működéséről szóló évről-évre megjelenő beszámoló jelentések a gazdaközönség széles rétegeinek érdeklődésére számíthatnak.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület 1913/14. üzletéről szóló jelentés is arról tanuskodik, hogy az egyesület évről-évre sokat halad a kitűzött célja felé. A fejlődés különösen szembetűnő a cél elérésére használt módszerek tökéletesítése és az elért eredmények terén. A legutóbbi közgyűlésén megállapított munkaterv teljes végrehajtását megakadályozta ugyan a közbejött háborus állapot, mindamellett az egyesület az elmúlt évben is multjához méltó munkát végzett.

Az egyesületnek mindenkor az volt a törekvése, hogy a vármegye községei lehetőleg jó tejlő családból származó bikákhoz jussanak. Az egyesület közreműködésével a gazdasági felügyelőség 17 darab ilyen bikát osztott ki az üzletév folyamán a községek közt 1025 K. átlagárban. A gyengébb minőségűeknél 20%, a jobbknál 30% segélyt kaptak a községek az államtól. A gazdasági felügyelőségek általában követhetnek ezt az eljárást, mivel ilymódon is lehet a községekre hatni, hogy ne sajnáljanak a jobb tenyészállatokért valamivel többet adni.

Az egyesület a jó tejelő családból származó tenyészbikák beszerzésének megkönnyítése végett az elmúlt évben február 26-án már negyedszer rendezett *tenyészbikaárverést*. Elsősorban a mosonmegyei községek szerzik be ezeken az árveréseken tenyészbikákat, de mindnagyobb számmal keresik fel az ország különböző részéből olyan uradalmak is a magyarvári tenyészbikaárveréseket, amelyek már áttértek a gazdaság jövedelmét csökkentő formalisztikus irányról az okszerű *haszonnyerésre*. Sajnos, a vármegyei gazdasági felügyelők még mindig aránylag kis számban keresik fel ezeket az árveréseket. Pedig igaz van *Ujhelyi Imrének*, a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület tenyésztési felügyelőjének, hogy nagyrészt kárbavész az állami támogatás, ha a közvetített bikák családjainál a tejelőképesseget egyáltalában tekintetbe nem veszik. Valóban számottevő állami támogatásban csak olyan községeket kellene részesíteni, amelyek a tejelőképesseget is tekintetbe veszik.

Ezidén egyébként az árveréseknél igen célszerű újítást hozott be az egyesület. A vevőközönség tájékoztatására az árverés előtt díjazást rendezett, amelynél svéd rendszer szerint a bika anyjának tejelését, leszármazását és külsejét egyformán méltányolták. Az elmúlt évi árverésen érte el az egyesület eddig a legmagasabb átlagárt: 1148 K.-t. A legolcsóbb bika 800 K., a legdrágább 1750 K. volt, elkelt 27 darab. A megelőző évi árverésen 26 darab kelt el 896 K. árban. Az 1914. évi árverés tehát lényegesen jobban sikerült.*

Az a bika, amely az 1½ éves kort be nem tölti, amelynél legalább is 3000 liter anyai tejelés ki nem mutatható és nem törzskönyvezett jó tejelő családból származott bikának a fia, az árverésre nem mehet. Az ilyen olesóbb bikák vásárlásának megkönnyítése végett az elmúlt évben az egyesület az árverés után március 5-én tenyészbikavásárt tartott, amelyen mindössze 18 drb kelt el elősúlyban kilogrammonként 126 K. árban. Az átlagár 686 K. volt.

Az egyesületet azonban évközben is gyakran keresik föl uradalmak és gazdasági felügyelőségek tenyészbikák beszerzése végett. Ilymódon 49 darab bika kelt el. A kevésbé értékes, gyöngébb származású bikákat elősúlyban kilogrammonként 120—126 filléért, a jobb származásúknak az árat pedig becslés szerint állapították meg. Például Frigyes főherceg bellyei uradalmá ilymódon 1 darab bikát 2000 K.-ért vett meg.

A vármegyéből összesen elkelt 102 darab bika 861 K. árban, míg a vármegyébe csak 9 darabot vittek be átlag 1065 K.-ért.

Az egyesület tagjai részére a szükséghez képest a multban is többször közvetített teheneket, amelyekkel főleg a jó tejelő tehének számát akarta növelni Mosonvármegyében. Az eddigi tehénvásárlások közt azonban kétségtelenül a legértékesebb az idej sikerült svájci tehénbeszerzés. A mosonvármegyei kiscsárdák 1913-ban Garaboson jártak tanulmányúton s az ottani kiscsárdák tulajdonában levő szép és jó tejelő svájci tehének láttára ők is kedvet kaptak svájci tehének beszerzésére. Eleinte 80 darab állatot jegyeztek vásárlásra a mosonmegyei gazdák, mivel azonban a külföldi tenyészállatok beszerzésénél eddig szokásban levő segélyt a mult évben az állam megvonta, csak 36 darab állat beszerzésére maradt jelentkező. A tehének beszerzésére a payerni Bloch Mór nagykiviteli cég alvállalkozójával: Kohn és Herzl céggel (Nozdrótelep, u. p. Trenčínepüspöki) szerződtek, mely szerint ez a cég a tehének darabját helyben Moson—Magyaróvár állomás 900 koronáért szállítja. A szerződésben kikötötték, hogy a tehének 600—750 kg. súlyúak, szimmentáli jellegűek és 6 évesnél nem lesznek idősebbek. Hat héten belül tartoznak megelleni, leellés után legalább 15 liter tejet adnak. Amelyek 15 liternél kevesebbet

* Ezt a bikaárverést *Ujhelyi Imre* részletesen ismertette a „*Köztelek*” 1914. évi március 28-iki számában.

adnak, azokat a szállító súly szerint 1 koronáért tartozik átengedni, sőt a 13 liternél kevesebb tejeiket az egyesület a szállítónak rendelkezésére bocsáthatja. Jót állt ezenkívül eladó az állatok gumókórmentességéért is oly módon, hogy az egyesület felügyelője az állatokat Payernben elszállítás előtt megvizsgálhatja (tuberkulin) és a gumókórról gyanús állatokat nem tartozik az egyesület átvenni. A vizsgálathoz eladó 20%-kal több állatot tartozik rendelkezésre bocsátani, hogy a netalan gumókórosnak mutatkozó állatokon kívül is elegendő számú állat álljon rendelkezésre.

Az állatok vásárlása végett az egyesület *Ujhelyi Imre* tenyésztési felügyelőn kívül néhány tagját is kiküldte, akik egyszersmind a berni tejjgazdasági kongresszuson is résztvettek. A cég Payernben 49 darab állatot állított ki, de ezek közül csak 27 darab bizonyult nem reagálóknak, vagyis gumókórtól mentesnek, vagyis az állatoknak körülbelül a fele gumókóros volt. Intő példaként szolgálhat ez az eset is, hogy mennyire óvatossá kell lennünk a svájci marhavásárlásoknál. Az egyesület kiküldött bizottsága a 27 nem reagáló tehén közül 26 darabot átvett. A még hiányzó 10 darab állat helyett, mivel nem lett volna érdemes emiatt Svájcban még több napot tölteni, tuberkulinvizsgálat nélkül voltak kénytelenek 10 drb. hasas üszőt venni, amelyeknél azonban fiatalabb koruk miatt inkább megvont a remény, hogy azok gumókórtól mentesek lesznek. Ezeknél az eladó csak azért szavatolt, hogy a szállítás után 2 és ½ hónap múlva leellenek és akkor 10—12 l. tejet adnak. A megérkezés után a tehének átlagosan 620, az üszők 562 kilogrammot nyomtak (520—715 kg.). Minthogy a tehének és üszők darabjéért a Moson—Magyaróvár állomásra szállítva 900 K.-t fizettek, 1 kg. elősúlyátlag 148 K.-ba került, ami éppen nem mondható drágának. Előzetes megállapodás szerint csak azok választhattak, akik a svájci tejjgazdasági kongresszuson és az állatvásárlásnál résztvettek, a többiek közt sorshuzás útján osztották ki az állatokat. A Svájcban importált állatokat én magam is láttam. Ugy látszik a tejelőkkel általában meg vannak elégedve. A legérdekesebb azonban az egész importnál az, hogy pl. a levéli kiscsárdák udvarán ugyan csak véletlenség, ha az ember megtudja az eredeti svájci állatot a többtől különböztetni. Az bizonyos, hogy a mosonmegyei gazdáknak hovatovább nem lesz már érdemes tehénvásárlás végett Svájcba járni.

Az egyesület országos feltűnést leginkább a tejelőversenyeivel keltett. Ezeknek az eredménye, hogy a mosonvármegyei kiscsárdák szarvasmarhák származását az egyesületi törzskönyv segítségével messze visszamenőleg a *tejlőképességre* nézve is ki tudják mutatni. Ebben rejlik szarvasmarhatenyésztésük fejlődésének és nagy értékének titka. Az elmúlt üzleti évben 4 községben volt egész éven át tejelőverseny: Dunakiliti, Hegyeshalom, Levél és Moson-szolnok 99 gazdája 218 tehénrel (mult évben 103 gazda 176 tehénrel) vett részt a versenyen. A 218 drb tehén átlag 3392 liter évi fejest mutathat föl, a haladás a multhoz képest jelentékeny. Az előbbi évben az átlag 176 tehénrel 3033 liter, míg az ezt megelőző évben 222 darab tehénrel 2925 literf telt ki.

Hogy a tejelőversenyek milyen kedvező befolyással vannak az egyes községekben a tejelésre, azt a következő számok legjobban bizonyítják:

Levélen: 1901/1902-ben 33 drb tehén átlagfeje 2304 liter, 1913/1914-ben 53 drb tehén átlagfeje 3521 liter;

Szolnokon: 1904/1905-ben 24 drb tehén átlagfeje 2154 liter, 1913/1914-ben 10 drb tehén átlagfeje 3381 liter;

Hegyeshalom: 1910/1911-ben 29 drb tehén átlagfeje 2379 liter, 1913/1914-ben 28 drb tehén átlagfeje 3361 liter.

Amde a jelentés kiemeli, hogy az okszerűbb takarmányozás által az állatok tejhozama még jelentékenyen fokozható volna. A legjobb példa

erre a dunakiliti tejelőverseny, amelyet tulajdonképpen a Mosonvármegyei Gazdasági Egyesület rendezett, amelynek titkára *Bánvári Sándor* gazdasági akadémiai tanár a verseny tartamára a tehének takarmányozását előírta.* Az eredmény meglepő volt. A dunakiliti első tejelőverseny eredménye átlag 3260,8 liter tejet lett. Fényesen igazolja ez a példa, hogy az okszerű takarmányozás által is jelentékenyen fokozható volna tehénészeteink tejhozama és jövedelme.

Az elmúlt üzleti év egyik jelentős eseménye, hogy az egyesület kebelében megalakult a nagyobb birtokosok tehénészeteinek fejlesztésére a tejelést ellenőrző egyesület is. Az ellenőrző egyesületbe 7 gazdaság 360 drb tehénrel jelentkezett. Az ellenőrző egyesület, mint a Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület szakosztálya alakult és elnökévé *Szontagh Jenőt*, Moson vármegye főispánját, a szarvasmarhatenyésztő egyesület elnökét választotta. Sajnos, hogy a háborus idő ennek a szervezkedésnek a munkáját felbeszakította. Remélhetőleg azonban a váravárt béke idején a megalakult egyesület is hatalmas lendületet vesz. Ennek az egyesületnek virágzása előreláthatólag a népies tenyésztésre is előnyös hatással lesz.

A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő Egyesület működésében fontos szerepet játszanak a tejszövetkezetek, amelyek a tej állandó és biztos értékesítését lehetővé teszik. Az 1914. évben a jelentés szerint az egyesületnek 22 működő szövetkezete volt, 2500 taggal, 4432 üzletrészesel. Összesen 4,897,611 liter tejet értékesítettek 828,976 K. árért. Ambár a száj- és körömfájás pusztított a megyében, mégis a mult évhez képest 2,02%-kal több tejet szállítottak a szövetkezetekbe, ami főleg azzal magyarázható, hogy a vármegye szarvasmarhaállománya is 5,2%-kal emelkedett. A tagok nem egészen tartják be azt, hogy egy üzletrész után egy tehénnek a teje értékesüljön s így a mosonvármegyei tehének átlagos tejhozama egész pontosan nem állapítható meg. Általában egy üzletrészre 1105 liter beszállított tejet esik, amihez borjutej s a család tejfogyasztása címén is jelentékeny tejmennyiséget számíthatunk. A mosonvármegyei tehének átlagos tejhozamát ez alapon körülbelül 1800 liter teje becsülhetjük. Látnak tehát, hogy még az egyesületnek további munkássága szükséges ahhoz, hogy a tejelőversenyeken szereplő válogatott tehének tejhozamát megközelítse az összes tehének tejelése.

Ennek a munkának eredményeképpen Levélen már 1 tehén után 2142 liter tejet szállítottak be úgy hogy itt a tehének átlag 3000 liter tejet megadnak. A szövetkezetek a tejet az elmúlt évben literenként 1643 fillérel értékesítették. Ezt az aránylag magas tejjarat csak úgy érik el, hogy vaját csak szükségéből készítik s a tej legnagyobb részét frissen értékesítik vagy sajttá dolgozzák fel. A „*Köztelek*” 1914. évi 79. számában *Ujhelyi Imre* beszámolt a lágysajtkészítési kísérletekről, amelynek eredményeképpen több szövetkezet fog a jövőben lágysajtot készíteni, amely után a tej még *jóval magasabban* értékesül.

Az állatdíjazások terén az egyesület az elmúlt évben igen értékes tapasztalatra tett szert. A száj- és körömfájás miatt elhalasztott 1912. évi állatdíjazásokat ennek az üzleti évnek az elején tartották meg s az eddigi járásokonként végzett díjazásokat elaprózták. Az eredmény annyira kedvező volt, hogy a közgyűlési határozat értelmében a jövőben az állatdíjazásokat lehetőleg községenként fogják megtartani. Az 1914. évi állatdíjazásokat előbb a száj- és körömfájás, később a háborus állapotok miatt nem lehetett megtartani.

Az egyesület végül érdemes tevékenységet fejtett ki a takarmánymagvak és műtrágyafélék közvetítése, gazdasági tanácsadások stb. által is.

Az egyesület működéséről *részletes* tájékoztatás szereshető az *Ujhelyi Imre* által szerkesztett, kimutatásokkal és képekkel fölszerelt tanulságos jelentésből.

* „*Köztelek*” 1914. évi február 7-iki száma.

Aki a Mosonvármegyei Szarvasmarhatenyésztő Egyesület működését közelről ismeri, az nem tulajdoníthatja az elért eredményeket csupán az egyesület kedvező közgazdasági fekvésének, a haladásra érzékkel bíró lakosságának, hanem elsősorban annak a lelkes, kitartó és szakzerű munkának, amelylyel *Ujhelyi Izre* gazd. akadémiai igazgató évek hosszú sora óta az ő kisgazdát vezeti és irányítja. Az egész ország állattenyésztésére kiható példás munkásságért az egyesület vezetősége méltán megérdemli a magyar gazdák elismerését. *Reichenbach Béla.*

A gazdaközönség köréből.

Hogyan aratunk az idén?

Minden esztendőben, újév körül meg szoktuk kötni az aratási szerződéseket, de azt hiszem, az idén vajmi kevés gazda van abban a helyzetben, hogy aratómunkáit már biztosíthatja volna. Elegendő embert sem lehetne mindenütt kapni a jelen viszonyok között az aratás biztosítására, de viszont, ahol van munkás, ott meg lehetetlen munkadíjkövetelésekkel állnak elő a munkások. Az a körülmény, hogy azt a kisebb gazda szorultságában megadja, az állapotot még súlyosbítja.

Ha a munkás jóakarátában bízunk, akkor gabonánk lábán marad. Így 1915-ben nem aratunk, de nem aratunk 1916-ban sem, mert a betakarási munkálatok fennakadása a vele járó zavarok lehetetlenné fogják tenni az őszi elvetését.

Most van a legjobb idő az 1915. évi aratási hadjárat előkészítésére. Mert aratási hadjárat lesz az, amikor az itthon maradt munkások rosszakarata folytán az ország egy soha nem látott aratási bajokkal fog megküzdeni.

És ne mondja senkikem, hogy ezen aratógépekkel segíteni lehet. Mert elsősorban is annyi aratógép nincs készletben, amennyi az ország gazdáinak kellene. De meg másodsorban az ország gazdáinak túlnyomó része nem arathat aratógéppel, mert nincs arra berendezkedve. Lóállományukat a háboru elvitte. Ebben a tekintetben óriási a hiány. Az ököly oly kevés, hogy azt pótolni a vásárokon nem lehet. A hadsereg élelmezésére óriási mennyiséget összeszedtek. A tavalyi metelyjárvány is rengeteg pusztítást vitt végbe jószágállományunkban. Mindennek folytán gazdaságaink igazságtalanságok oly kicsiny, hogy azzal egy oly óriási munkát, mint a géppel való aratás, nem lehet elvégezni. Vegyük még tekintetbe azt is, hogy buckás, könnyű homokjainkon mily munkát adna a géppel való aratás. Mindenki láthatja, hogy a gépekkel csak a termés egyrésztét fogjuk learatni. Aki azonban teheti, annak nem ajánlhatom eléggé, hogy a géppel való aratásra idejében berendezkedjen.

Nekünk kézierővel kell aratnunk.

Már most kormányintézkedésekkel kell annak zavartalan lefolyását biztosítani. Egy óriási kézi munkástartalékról kell gondoskodni, még pedig oly tartalékról, mely gazdasági aratómunkás és nem iparos, akikkel nagyon rossz tapasztalatokat szerzett egyik-másik gazdaság az elmúlt év őszén. Hogy a hadifoglyokat mennyiben lehet igénybe venni, azt nem tudjuk, mert hisz kérdéses, hogy kisebb számban kiadhatja-e azt a katonaság a gazdáknak és hogy azok az aratáshoz értenek-e? Törvényes uton kellene a gazdákat megvédeni a munkások uszoroszerű aratási bérköveteléseitől.

A nép az államségély folytán nagyon sok esetben oly jó módban van, mint még talán soha. Emellett nagyon sok olyan is kap segítyt, akit az meg nem illet. Ez az oka annak, hogy nemesak aratásra, de más munkára sem kapunk embert, úgy hogy még az is kétséges, hogyan fogjuk a tavaszi gazdasági munkálatokat elvégezni. De ha sürgős intézkedések nem lesznek, az csaknem bizonyos, hogy aratni az ország jórészen sehogysem fogunk. *Mr. Sr.*

Cselédkérdés.

Nem tudom szó nélkül hagyni a kormánynak azt a rendeletét, amelylyel a cselédszégődmény kiadását szabályozta a háboru tartamára. Ha a gazda másképp mér, az 200 K. büntetést kap kihágás címén, a cselédekről pedig nincs szó a rendeletben, hogy m. esoda büntetés vár rájuk, ha azt a szegődményt nem akarják elfogadni. Ha rájuk is kiszabna a rendelet 4-5 napi elzárást, ha ellenszegülnek, akkor nem jarna annyi bajjal a végrehajtása. Csak úgy lehetett velük bérni, ha a szegődmény szerint mértünk, vagy az 1/3-ad részt teljesben pénzben adtuk ki. A gazda által kiadott pénzen veszik a búzát és a rozst. Esetleg nem vesznek semmit s elköltik a pénzt. Ha elfogyott a kenyérnekvaló, kérnek újból azzal az érvel, hogyha kiadtuk volna a rendes szegődményt, még volna kenyérnekvaló. És ha újból nem ad majd pénzt a gazda, vagy a kitavaszkodáskor ismét ezt a rendeletet be akarja tartani a gazda, otthagyják cselédei, az emiatt kijáró 2 napi elzárást. ők semmibe sem veszik, még akkor sem, amikor elég cseléd van. Ezt rendezni kellene. Ha a gazda a cseléd-törvény szerint ok nélkül elküldi vagy el nem fogadja cselédjét, tartozik egészévi bérét kiszolgáltatni. Az esetben, ha a cseléd ok nélkül a gazdát otthagya, rá is szigorubb büntetést kellene szabni. Már most is azt hangoztatják, hogy annyi ember meghal a baretéren, hogy összetett kézzel fogja hívni a gazda a cselédet, csak kaphasson. De mit ér vele a gazda, ha meg is fogadja őket és 2 napi elzárás mellett akkor hagyják ott, amikor nekik tetszik.

(Tisztaigar.)

Hering János,
földbirtokos.

Zalavármegyei levél.

A „Köztelek” hasábjain már többször foglalkoztak a fenyegető munkáskérdéssel. Nálunk azonban hia ábránd a nép felvilágosítása, annak nem hogy javító hatása volna, hanem az ellenkező. Inkább még vérszemet kapnának, ha maguknak a vezető köröknek szájától győződésnek meg a nagy szükségéről és meg követelőkkel volnának. Tényleg a hadisegély romboló hatással bír. Beszéltem községi bírakkal, akik úgy nyilatkoztak, hogy sok helyen az asszonyok a legényekkel kocsimáznak, házibaratokat tartanak maguknak a hadisegélyen, munkáról szó sincs, mert nem kell keresni, van elég. Hallottam nyilatkozatokat, hogy a háboru bár örökké tartana, hisz most az asszonyok, különösen ha több gyermekük van, többet kapnak, mint mikor férjeik otthon kerestek s egy kosztossal, egy költségekkel kevesebb van. Bizony rettenetes szimptomák ezek! Jön február 23-ika, a cseléd felmondás és a cselédszerződés dolga. Java cselédünk elment az általános mozgósításkor, a többi pedig január hó 16-án vonult be. Kifogja már a tavaszi munkát elvégezni, parlagon maradnak földjeink, ki eteti állatjainkat, kénytelenek leszünk, ha van, állatjainkat eladni. A megmaradó néhány idősebb cseléd mind felmond majd s lehetetlen követelésekkel lépnek majd fel, úgy hogy nem marad emberünk. Aki lesz, az is alig ér valamit s olyan drága lesz, hogy lehetetlen helyzetet terem.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdeklő kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetés, lapreklamálás, szimváltoztatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadóhivatalhoz fordulni.

Terményeladás. 8. kérdés. Nagyobb belföldi iragkereskedőnek termelek szerződés mellett magnakvaló babot. Szerződésileg megállapított beváltási ár 60 K. Az óriásilag felszökött bab-

árak mellett a fogyasztásra szánt áru is sokkal magasabb áron kél el. Szeretnék én is magasabb beváltási árat elérni. Volna-e erre jogom? *N. A.*

Felelet a 8. sz. kérdésre. Hasonló esetre vonatkozóan a tőzsdebiróság a következő ítéletet hozta: „Ha a szerződés megkötésének időpontja és a teljesítés időpontja között a viszonyok oly lényegesen megváltoztak és ennélfogva az előadónak oly nehézségekkel kell megküzdenie, melyeket a legnagyobb körültekintéssel sem láthatott előre és ha ekként a szerződés teljesítése a háboru kitörése folytán előállott rendkívüli viszonyok mellett az eladóra önhibáján kívül oly súlyos terheket róna, amelyeknek viselésére méltányosan nem kötelezhető, másrészt pedig az áralakulás folytán a vevő tenyleges szállítás esetén oly nyereséghez jutna, amelyre igazságonan igényt nem tarthat; a szerződés teljesítése nem követhető”. Ebben az ítéletben lefektetett jogelv azonban csak azokat az eladókat illeti meg, akik a háboru kitörése illetve az áralakulás változása után haladéktalanul kijelentették vevőjük előtt, hogy szállítási kötelezettségüknek a változott viszonyok és körülmények folytán eleget tenni nem tudnak s illetve nem fognak s ezzel módot adtak a vevőnek arra, hogy szükségletét az akkor még kétségtelenül a maiaknál jóval alacsonyabb áron beszerezhesse, nem illeti meg azonban véleményünk szerint azokat az eladókat az ítéletben foglalt jogkedvezmény, akik ezt a kijelentést idejében meg nem tették és megvarták a szerződés teljesítésének a határidejét. *R.*

Fejőstehenek takarmányozása. 9. sz. kérdés.

Miként takarmányozzam tehenemet, hogy 10 l. fejési átlagot érhessek el? Répa, lucerna, here, szalma, árpaszalma, polyva, 1. oszt. árpa és kevés baddara áll rendelkezésre. Nyáron főleg zöld lucernát szeretnék etetni. Milyen és mennyi abraktakarmányt kell vásárolnom és etetnem, hogy az átlag 5 q sulyu tehenem jól tejeljenek? Vágóhidról hozható vér nem takarmányozható-e tehenekkel, továbbá malacokkal és hizókkal? *P. E.*

Felelet a 9. sz. kérdésre. A felsorolt takarmányokkal többféle adagolás állapítható meg aszerint, hogy mekkora a répa- és lucerna-készlet, mert az 500. kg sulyu tehennek naponta 30 kg. vagy több répa és 10 kg. vagy több lucernaszéna etethető, de ha kevesebb répával és lucernával rendelkezünk, akkor természetesen több abrakot kell etetnünk, mint ellenkező esetben. Ezért lehetetlen a takarmánykészlet ismerete nélkül hasznavehető adagolást megállapítani. Így pl. 10 l. napontai fejéssnél következőképp táplálható az 500 kg. sulyu tehen: 30 kg. takarmányrépa, 10 kg. lucernaszéna, 2 kg. polyva és ad libitum árpaszalma, vagy 10 kg. répa, 5 kg. lucernaszéna, 2 kg. polyva, 1 kg. baddara, 2 kg. korpa, 1 kg. árpada és ad libitum árpaszalma. E két példa világosan mutatja, hogy mily nagy mértékben befolyásolja a répa- és szénakészlet az abrak-szükségletet. Nyáron a 10 l. tejet adó tehen nem kíván abrakot, ha zöld lucernával lakik jól, de ha több tejet ad, akkor a tej-többlettel arányosan abrakot is kell etetnünk és pedig lehetőleg olyant, melyben nem sok a fehérje, de amelynek nagy a keményítőértéke. Legjobb abrak ilyenkor a tengeridara. A zöld lucernát kevés szalmával tanácsos összerézni, vagy még jobb mindkettőt megseccsközve összekeverni, mert a tiszta lucerna néha dobkört okoz. A vágóhidi vér nem tehennek, hanem malacnak és süldőnek való. Ez a takarmány annál hatásosabb, minél fiatalabb a sertés, mert a vér nagyon előmozdítja a növekedést. Etetni azonban lehetőleg csak főzve kellene s mennyisége ne haladja meg a véren kívül etetett szemeseléség vagy dara mennyiségét. *Cs. I.*

Malacok takarmányozása. 10. kérdés. Mangolica tenyésztésünkben 110 koca most van fiadzásban. Eddig a malacokat mindig árpával tartottuk az elválasztás után, az idén azonban

nincs. Mivel és milyen adagolásban legcélszerűbb a malacokat etetni? Tengeri és korpá áll rendelkezésemre. A süldők tengerit és takarmány-répát kapnak.

W. B.

Felelet a 10. sz. kérdésre. Az elválasztott malac legmegfelelőbb takarmánya ugyan az árpa, de miután az árpa most nagyon drága és nehezen szerezhető be, olyan takarmánykeveréket is etethetünk a malaccal, melynek emészthető fehrője és keményítőértéke megközelítőleg akkora, mint az árpáé. Tengeridarával és korpával akkor nyerünk ilyen keveréket, ha azokat egyenlő súlymennyiségben keverjük össze, mert 100 kg. takarmányárpa átlag 8 kg. em. fehrőjét és 88 kg. keményítőértéket, míg ellenben 50 kg. tengeridara és ugyanannyi jó buzakorpa körülbelül 8.8 kg. emészthető fehrőjét és 65 kg. keményítőértéket tartalmaz. E két takarmányon kívül természetesen mások is vannak, melyek vagy egymagukban vagy más takarmánnyal keverve szintén elég jól helyettesítik az árpát. Ilyenek pl. a nyolcas buzaliszt, vagy a köles, vagy pohánkadara 1/4 annyi tengeridarával keverve. Keverékeink bármelyikéből annyit kapjon a malac 5 hónapos koráig, amennyit naponta háromszori etetésre számottevő maradék hagyása nélkül meg tud enni, de később kevesebbet, pl. ugy, hogy ezután is mindig jólakadjuk ugyan a malacot, de miután most már megcsappant a növekedése, polyvát vagy szénaszecskát (legmegfelelőbb a lucerna) adunk a darakorpakeverékhez. Magától érthető, hogy a legelőjárásról kezdve jelentékenyen korlátozhatjuk az otthon való etetést, sőt a jó herelegelőre járó malac a 7-8 hónapos kortól kezdve nem is kíván mást. Polyvát vagy szénaszecskát a tengerin és repán telelő süldővel is tanácsos etetni, sőt a tengeri 1/4 részét másfélszer annyi korpával is jó volna helyettesíteni, mert így több fehrőjéhez jutva gyorsabban nő a süldő.

Cs. I.

Hollandi tehének beszerzése. 11. kérdés. Hollandi tehének beszerzése előnyös lenne-e? Importálhatók-e jelenleg? Igaz-e az, hogy kényesek s a borjázásuk nehezen megy?

P. E.

Felelet a 11. számú kérdésre. Ahol a tenyésztők értékesítése nem igen jöhet szóba, ahol a fő gondot a tejértékesítésre fordítják, ott a hollandi tehének beállítására előnyös lehet, különösen az esetben, ha a tej minősége számításba nem jön. Egyébiránt ezzel a kérdéssel a „Köztelek” multévi és előzőévi számaiban is ismételtén foglalkoztam. A friz és hollandi tehének ugyanis egy beszámítás alá esnek, azzal a különbséggel, hogy a frizek drágábban szerezhetők be, mint a hollandiak. Nálunk az akadémiai gazdaságban frizek és a szimmentáliak teljesen ugyanazon elbánásban részesültek és ma már négy éve vannak itt. Ha csupán a tejelést tartjuk szem előtt, nagyon is előnyös volt a beállításuk. Az 1914. évben körülbelül 1000 literrel több tejet adtak a frizek, mint szimmentáliak. Nem gondolnám, hogy ezidőszert importáltak volna. Borjázásuk semmivel sem megy nehezebben, mint az itthon tartott fajtaéknál. Akadémiai gazdaságunkban 5-6 drb számfelletti igen jó tejelő anyáktól származó különböző kora friz-szimmentáli kereszteszű üsző eladható kilogrammonként 1 K. 50 f. élősúlyszerinti áron.

U. I.

Legelőlétesítés kissé porszikos talajon. 12. kérdés. Kissé porszikos jó termő békésmegyei talajunkon mesterséges legelőt akarunk létesíteni, milyen fűmagkeverék és holdanként milyen mennyiség vetése lenne ajánlatos. Megjegyzem, hogy tulnyomóan száraz esztendőket mellett, nem ritka a csapadékhiány sem.

Sch. F.

Felelet a 12. sz. kérdésre. A t. kérdéstevő nem jelezte, hogy a területen mit termelt legutóbb és mikor trágyázta azt meg, *összességében* a talaj gyommentessége, fekvése stb. felől is jobb lett volna valami tájékoztatás, hogy megbízhatóbb választ adhassak; de tekintve, hogy Békés megyéről van szó, föltehető, hogy alföldi száraz, jóttermő szikes földről van szó és a választ is így adom meg.

Miután az alföldi szik nyáron hamar kiég, itt arra kell törekednünk, hogy kora tavasszal használjuk ki a legelőt, mikor még a földben van nedvesség, tehát a fűnöves egyik fő feltétele megvan. Tapasztalataim szerint a szikes mezőt úgy lehet hasznosítani, ha a talajt *nitrogéntrágyázás által gazdagítjuk*, tehát gyors és üde fűnövesre ösztönözzük addig, míg a nyári szárazság miatt a fűnöves megáll. Jobb lett volna tehát a mezőt már *ősszel beállítani*, mert a tavasszal elvetett mező nem fog úgy megerősödni, hogy a nyári forróság beálltáig teljes termőképességét kifejthesse, azaz a területnek kellő hasznosítását elérhesse. Mindazonáltal így is lehet jó legelőt elérni, ha a talaj kellő trágyázására, főleg nitrogénre és foszforsavra gondot fordít, azaz a területet még most tavaszig alaposan megtrágyázza, vagy trágyalével, vagy kevésszalmájú istállótrágyával, vagy műtrágyákkal. A nitrogéntrágyák a fűtelek üde és gyors növéseinek ösztönzésére szolgálnak, a foszforsavtrágyák pedig (a thomassalak, a szuperfoszfát) a pillangósvirágok tömöttebb, jobb és szívósabb növekedését fogják elősegíteni. Ha a t. kérdéstevő nem akar műtrágyákra áldozni vagy nem juthat azokhoz most — a mai rendkívüli viszonyok között — hozzá, akkor legelőgazdasági trágyákkal segítsen magán, mert bizony az alföldi éghajlat alatt, szikes földön nem igen fog olyan eredményt elérni, melylyel meg lehetne elégedve. Kat. holdanként az alábbi fűmagkeveréket ajánlom: fehére here 0.5 kg., sziki herék 1.5 kg., szarvaskerep 0.7 kg., közönséges lucerna 3.0 kg., tarackos tippan 1.8 kg., angol perje 7.0 kg., csomósebir 6.5 kg., réti perje 3.2 kg., összesen kat. holdanként 24.2 kg. Nagy gond fordítandó arra, hogy a talaj felszíne finomra, porhanyóvá legyen megművelve és hogy a magvak a talajba jól (de ne mélyen) bejuthassanak. Az elszórt magvakat tuskéshoronával kell „besöpörni”, hengerzést a sziknél nem merném ajánlani.

e. D. B.

Dohánybevéltási árak pótléka.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület még november hó folyamán előterjesztést tett a m. kir. pénzügyminiszternek, hogy tekintettel arra a körülményre, miszerint a haboru folytán a dohánykertészeknek éppen legmunkabíróbb része a harterre vonult és így a folyó évi dohánytermesztés fenntartására a gazdák legnagyobb részben csak igen drága idegen munkásokkal folytathatják a dohánytermesztést, tekintettel továbbá arra a körülményre, hogy az összes termények és anyagok megdrágulása folytán a dohánykertészek nem talájk meg számításukat és így a kevesebb munkával és fáradsággal nagyobb keresetet biztosító egyéb termelési ágak felé fordulnak, tekintettel végül arra, hogy földbirtokosok is földjeiket más termelési ágak felkarolásával biztosabban és nagyobb haszonnal jövedelmezteszhetik, a dohánytermesztésnek az eddigi keretekben való fenntartása csak abban az esetben remélhető, ha a dohánybevéltás ára megfelelő mértékben felemeltek. Szükség van erre annál is inkább, mert a haboru folytán a külföldi dohányok behozatali esélyei is bizonytalanokká váltak és így a megnövekedett szükséglet a hazai, esetleg jelentékenyen megcsökkenő termelés kielégíteni képes nem volna.

Teleszky János m. kir. pénzügyminiszter igen nagy jóakarattal és méltánnyal fogadta ezen előterjesztésünket és az osztrák kormányval, mely dohánytermesztésünk 40%-át veszi át, megindította a tárgyalásokat, hogy a dohánytermesztés biztosítása érdekében a dohánytermelők méltányos igényei lehetőleg kielégíteszenek. A dohány bevéltási árát, mivel a szokásos háromévi ciklusra megállapított ár még az 1915. évi termésre is érvényes, felemelni nem lehetett.

Hogy azonban a termelők méltányos igényei mégis kielégítést nyerjenek, amint értesülünk.

az osztrák kormányval az a megállapodás történt, hogy az 1915-ben termelendő dohány megállapított árán felül még külön 10%-os pótlék fog a termelőknek a bevéltásnál kifizetve. Ezáltal mindenestre módjában lesz a gazdák-nak a dohánykertészek jobb javadalmaszása. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a dohánybevéltás rendszere az utóbbi évek folyamán valóban a legnagyobb méltánnyossággal történik, a dohánytermelők, a nehéz gazdasági viszonyok dacára, megfogják számításukat találni.

Eppen ezért a dohánytermelő gazdaközönség kötelessége, hogy mindent elkövessen dohánytermesztésének az eddigi keretekben való fenntartására, amivel nemcsak ezen fontos közgazdasági termelési ág további fennmaradását és a hazai szükséglet kielégítését fogják biztosítani, hanem egyuttal saját hasznukat is szolgálják, amire pedig a mai nehéz gazdasági viszonyok között szintén szükségük van.

VEGYESEK.

Mal számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	129
Egyröl-másról	140
Az OMGE. választmánya a földművelésügyi miniszternél	142
Komoly megfontolni valók	142
Béna eseléd gépgondozó	144
A Magyaróvári Szarvasmarhatenyésztő-Egyesület 1914. évi működése	145
A gazdaközönség köréből	145
Dohánybevéltási árak pótléka	148
Levélszekrény	147
Vegyesek	148
A lisztkészletek hatósági lefoglalása. — 23 korona a nyerscukor ára. — Hósi halál. — Halálozás. — Uj gazdasági egyesületi titkár. — Gondoskodás a vetőmagról. — Gabonapiaci szemle. — A káposztarepce- és repcemag vámjának felüggesztése, a pamutmagolaj vámjának leszállítása. — Zsákkivitel tiltalom. — Miskolc város a termés biztosításáért. — A méhészet 1914-ben. — A biztosító intézetek mérlegei. — Az Ugoceavármegyei Gazdasági Egyesület. — Marharakodó állomás	149
Kereskedelem, tőzsde	151
Szerkesztői üzenetek	152

A lisztkészletek hatósági lefoglalása.

Lapunk f. hó 16-iki 3. számában közöltük a m. kir. kormány f. évi 240. számú rendeletét a búzából, rozsból, árpából és zabból meglévő készleteknek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedése tárgyában. A hivatalos lap január 29-iki számában pedig megjelent az ezt kiegészítő f. évi 422. számú kormányrendelet, amely a buza-, rozs-, árpa-, tengeri-, burgonya- és rizslisztből az ország határain belül meglévő készleteknek az Országos Gazdasági Bizottság részére való átengedéséről, továbbá a gabona és liszt határárszabásának végrehajtása körül tapasztalt visszaélések megtorlásáról intézkedik.

E rendelet értelmében a hivatkozott 240. számú kormányrendelet intézkedései megfelelően kiterjesztettek a lisztkészletek bejelentésére, feltárására és az Országos Gazdasági Bizottság-nak való átengedésére. Így tehát a rekvirálás joga a lisztre is kiterjed, még pedig nemcsak a buza-, rozs- és árpalisztra, hanem a kukorica-, burgonya- és rizslisztkészletekre is.

A rendelet 2. szakasza pedig a határárszabási rendelet áthágására szabott büntetéseket emeli fel. Aki ugyanis gabonát vagy lisztet a hatóságilag megszabott határon felül árul, vagy a határon felül abba beszámítandó bármilyen mellékszolgáltatást követel, elfogad, adat vagy ígértet a maga vagy harmadik személy javára: kihágást követ el és az 1914. évi L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással valamint 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanily büntetést szab a rendelet arra is, aki akár szándékosan, akár a köteles gondosság elmulasztásával bármily módon közreműködik abban, hogy az árusítással megbízott alkalmazottja vagy az eladást közvetítő más személy a gabonanemű vagy liszt határárszabását kijátszsa, vagy aki bárkinek az árszabás kijátszására vagy meghíúsítására irányuló eljárását bármily módon elősegíti vagy eltitkolja.

23 korona a nyerscukor ára. Amint illetékes helyről értesülünk, a pénzügyminiszter elnöklété alatt megalakult nyerscukorgyárjegyző-bizottság a nyerscukor árát október, november és december hónapokra átlagosan ab Aussig 23 koronában, ab Prag 22-40 koronában állapította meg. Január hónapra, valamint a többi hónapokra a bizottság a nyerscukor árát külön fogja megállapítani.

Hösi halál. Lengvári Ferenc somogyvármegyei aljegyző, a m. kir. 19. honvédegyalozred tartalékos hadapródja 1914. évi november hó 28-án 32 éves korában, a déli harctéren hösi halált halt.

Halalozás. Farkasovszky Endre, az OMGE. tagja, 1914. évi december hó 31-én 48 éves korában Nagykorpadon elhunyt.

Uj gazdasági egyesületi titkár. A Somogyvármegyei G. E. igazgató-választmánya Somssich László gróf elnök indítványára f. hó 18-iki gyűlésén az egyesület titkárává egyhangulag Zsibé István eddigi egyesületi segédtitkárt választotta meg. 1915. év január hó 1-től számítandó érvényesül, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének Központja által kiadott tervezet szerint megállapított évi díjazással, lakbérletmennyi-el és korpótlékokra való igényjogosultsággal. N. ugdijának biztosítása céljából bejelentette őt egyesülete az Erdősítetek és Gazdatisztek Nyugdíjintézetébe s a fizetendő nyugdíjárulékot az eddigi szokás szerint, felerészben az egyesület, felerészben a titkár fizeti.

Gondoskodás a vetőmagról. Miatán a vetőmag ez év tavaszán előreláthatólag drága lesz, a Fejérvármegyei Gazdasági Egyesület jó előre gondoskodott annak biztosításáról. Figyelmeztette a gazdákat, nehogy az eladók és a vevők egyaránt ki legyenek játszva, arra, hogy ne siessenek az eladással hanem bármiféle magból az eladható mennyiséget jelentsék be az egyesületnél. Az egyesület a rendelkezésre álló készleteket nyilvántartja és tudomására hozza a hozzáfutó gazdáknak. A közvetítést teljes díjtalanul eszközöl az egyesület, mert az a cél vezet, hogy az adás-vétel előnyös legyen az eladóra és a vevőre nézve is. Miatán a késői vetések és a nagy egérkárók miatt különösen a tavaszi buzában várható nagy kereslet, főleg ennek a bejelentését sürgeti az egyesület.

Gabonapiaci szemle. A gabonapiacban semminő változás nincs. A tözsdéi forgalom majdnem teljesen szűn. Üzletkötés az áruhiány folytán alig fordul elő. A hatósági lefoglalási eljárás teljes folyamatban van, ám kínálat azonban ennek dacára nem következett be. Az abrak-takarmányek forgalma is igen vontatott, részben az áruhiány, másrészt a nehézkes szállítási viszonyok folytán. Nem eléggé ajánlható, hogy gazdaközösségünk gondoskodjék jó előre szükségletének mielőbbi fedezéséről.

A káposztarepce- és repcemag vámjának felfüggesztése, a pamutmagolaj vámjának leszállítása. A m. kir. kormány 323. M. E. számú rendeletével az 1914. évi XLVIII. törvényeink 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján, egyetértve az osztrák cs. kir. kormánnyal, további rendelkezésig az Osztrák-Magyar monarchia két államának az 1908. XII. törvényeink A) mellékletét képező szerződéses tarifája 45. tételében káposztarepce- és repcemagra, 488. tételének a) pontjában ólomra (antimónnal, arzénal, ónnal vagy cinkkel ötvözve is) megállapított vámot felfüggesztette és a vámtarifa 105. tételében pamut-

magolajra (hordókban, tömlőkben és hólyagokban) megállapított vámot a szerződéses forgalomban 100 kg.-ként 15 (tizenöt) koronára mérsékelte.

Ez a vámmérséklés természetesen csak ideiglenes jellegű és legfeljebb a háboru tartamára szól, amely esetben ellene, mint szükségintézkedés ellen, nem lehet szavunk. Ellenben főként a pamutmagolaj vámmérséklésének állandósítását már igenis elleneznünk kellene, mivel ez a cikk, mint különféle mesterséges növényi zsírok nyersanyaga béke idején veszedelmes versenytársává fejlődne hazai zsír- és vajtermelésünknek.

Zsákkiviteli tilalom. Egyetértően az osztrák kormánnyal, ma Magyarországra nézve is megjelent a zsákkivitel és átvitel korlátozó kormányrendelet. Ezentul mindennemű üres zsáknak ki- és átvitele, továbbá mindennemű zsáknak megtöltött állapotban való kivitele tilos. Kivételnek csak akkor van helye, ha az üres zsák kivitele a belföldre rendelt áruval való megtöltés céljából történik és a zsáknak megtöltött állapotban való visszahozatalát a zsák értékének megfelelő biztosíték letétele által a kivitel alkalmával garantálják. E biztosítékot egyelőre zsákként három koronában, komlózsákra nézve a zsák súlyának minden kilogrammja után három koronában állapították meg. A visszaszállításnak két hónapon belül kell megtörténni. Legfőbb tiz megtöltött zsákból álló küldemény nem eskiviteli tilalom alá.

Miskolc város a termés biztosításáért. A mezőgazdasági termés biztosítása végett értekezletre hívta össze Nagy Ferenc miskolci polgármester a város birtokosait. Ugyanis a város határainak egy része bevetetlen maradt vetőmag hiányában. Az értekezleten megbeszéltek a termelés biztosítására irányuló tevékeneket. A város a szükséges vetőmagot a gazdáknak kifizeti részint készpénzre és részben későbbi fizetésre. Szó volt a mezőgazdasági munkásoktól is az értekezleten, de a polgármester megnyugtatta a felszólalókat, hogy a hadigymaszterium, miként az elmaradt őszon, ugy ebben az évben is intézkedni fog bizonyos mezőgazdasági munkáerő rendelkezésre bocsátásáról. A Miskolc határainak bevetetlen maradt földterületek pontos összeírására bizottság alakult és a felvétel munkálatokat megkezdettek.

A méhészet 1914-ben. Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület közgyűlése elé terjesztett jelentésében megállapítja, hogy a múlt év méhészet viszonyai mellett is sikerült a magyar méhészet fejlődésében előbbre segítő munkát végezni. Egyik legjelentékenyebb mozzanat Ambrózy Béla báró "Méh" című nagy munkája harmadik kiadásának közrebocsátása volt. Az egyesület a lefolyt évben kiváló méhészeti szakudósok megfigyelési alapján tovább folytatta a méhészkedés alapfelfuteteinek tanulmányozását. A mehelégelő javítása érdekében a földművelésügyi miniszter támogatása folytán az egyesület a lefolyt évben is nagyobb mennyiségű mézeőtlát és bokrot osztott ki, de már ezeknek a szetküldését megakadályozta a háborus állapot. Megkezdte az országos egyesület a múlt évben a magyar méh kinemesítésének rendkívül nagyfontosságú munkáját is. Ebben a munkában több lelkes méhészt segítő társul csatlakozott Erdős Lajos tanárhoz és méhe-aladók adományozásával lehetővé tették ezt a munkát. A Budapesten szervezett méhnemesítőtelepen már mintegy harminc vidék méhei vannak képviselve. Bár ez a munka anyagi nehézségekkel jár, mégis remény van sikeres bevezetésre. Nagy tevékenységet fejtett ki az egyesület a lefolyt évben a mézfogyasztás fokozása, a méz védelme és értékesítése ügyében. A mézfogyasztás fokozását szolgálta elsősorban a pozsonyi méhészeti kiállítás kapcsolatban a magyar, német és osztrák méhészek 59-ik vándorgyűléseivel, de ezt megzavarta a háboru kitérés. Felvette az egyesület a harcot az ellen a téves, legtöbbször pedig rosszakaratu külföldi felfogás ellen, hogy a magyar mézek általában hamisítottak. Így például a bécsi cs. kir. vegyvizsgáló állomás

ítéletével szemben, amely a tiszta fűmészet tulsok nádeukortartalma miatt nádeukorral hamisítottak mondotta, sikerrel foglalt állást. Hogy a külföldi téves felfogásnak a magyar méz jó hírnevének biztosítása érdekében egyszer és mindenkorra elejét vegye, elhatározta az elnökség, hogy a magyar mézfajták összetételét tudományos pontossággal megállapíttatja. Szilassy Zoltánnak, az egyesület ügyvezető alelnökének sikerült e célra megnyernie Weiser István dr., a m. kir. állatleletani kísérleti állomás fővegyésztét. A mézminták beszerzése már meg is kezdődött. Az értékesítésre vonatkozólag szintén eredményes munkát végzett az egyesület, amennyiben gondoskodott arról, hogy állandó és mindig megbízható vásárlói legyenek a készleteknek. Az egyesület köszönetet mondott azért a jóindulatúért Ghillány Imre báró földművelésügyi miniszternek, melylyel a lefolyt esztendőben a magyar méhészet ügyét támogatta.

A biztosító intézetek merlegei hir szerint meg fognak felelni a hozzáfűzött várakozásoknak. Ennek jórésztben az is oka, hogy az angol, belga és francia biztosítótársaságok, különösen azok, amelyek magyarországi üzleteikhez nem rendelkeztek a törvény által megkívánt elegendő anyagi biztosítékkal, a felek kárára szinte észrevétlenül felhagytak működésükkel, holott eddig a reklám minden eszközét felhasználták arra, hogy a hazai biztosító intézeteknek érezhető versenyt támaszszanak. Ily körülmények közt szinte természetes, hogy a háboru kitérésé óta a biztosítóközösség fokozottabb bizalommal fordul a hazai, főleg altruisztikus alapon álló biztosítószervezetek felé. A Gazdák Biztosító Szövetkezte ez évben is rendes, sőt kedvező üzleteredményekről fog beszámolni és ügyfelei kétségen kívül tapasztalhatják, hogy a szövetkezeti forma, az altruisztikus szellem, mely ezt az intézményt jellemzi, nemcsak a kártérítések kifizetésénél biztosít előnyöket, de egyuttal ragymértékben van mérséklő hatással a biztosítási díjakra is. A saját jól felfogott érdekében cselekszik tehát mindenké, aki a szövetkezetről köt akár élet- akár tűz- vagy jégkár elleni biztosítást, vagy pedig lejárt biztosítást melőbb megújítja. A biztosítási díj ma sem emelkedett, a multhoz képest a változás a háboru tartama alatt annyi, hogy az egészségi biztosítási díjat egy összegben kell befizetni.

Az Ugoesavarmegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. e. január 9-én Győrny Endre elnöklété alatt gyűlést tartott. Örömmel vette tudomásul a választmány a földművelésügyi miniszternek azt a leiratot, hogy lovasáriás alkalmával a lóközvetítők szigorubban kezeltessenek, mert a varmegyében a lóalkuszok és közvetítők útján a gazdák megkarosításával a állomány csaknem teljesen megfogyott. Különbben a gazdák érdekeinek jövőbeni némi megóvása céljából a lópotlóosztályozáshoz az egyesület Ujhelyi Menyhért, Horthy Vilmos, Baranyi Miklós és Kozányi Zsigmond tagokat küldte ki. A választmány tudomásul vette továbbá, hogy a földművelésügyi miniszter Budafokon ideiglenesen állami közpincét létesített azon szőlőtermelő vidékek számára, melyek az ellenség betörése által veszélyeztetve látják borkészletüket. A szőlőtermelők figyelmébe ajánlja ezt a választmány és közhírre teszi, egyben felhívja a miniszter figyelmét arra is, hogy az ugoesai szőlőtermelők és borgazdák nagymennyiségű borral rendelkeznek, melyet értékesíteni nem tudnak s így azt a hadsereg rendelkezésére bocsátják. Ezeket kívül letárgyalták a minisztérium egyéb háborus intézkedéseit is.

Marharakodóállomás engedélyezése. A földművelésügyi miniszter a kereskedelemügyi miniszterrel együtt a m. kir. államvasutak által kezelt szlavóniai helyi érdekű vasut Pozsega-Velika vonalán fekvő Trenkovo és Velika vasutállomásokon engedélyt adott marharakodásra.

Lapunk mai számában a 159. oldalon közölt Ganz és Társa—Danubius r.-t. kétegyrendszerű gőzeke és motoreke hirdetését olvasóink szives figyelmébe ajánljuk.

Csapadékeloszlás és hőmérséklet.

(1915. január.)

Vidék	Normális havi csapadék (mm)	Tényleges csapadék (mm)	Csapadék hiánya (mm)	Normális havi hőmérséklet (°C)	Tényleges havi hőmérséklet (°C)	Hó és fagy
I. a	32	71	12	-1.0	2.6	
I. b	32	59	12	-1.4	2.6	
I. c	32	55	11	-1.9	2.3	
I. d	33	50	12	-1.1	3.0	
II. a	32	74	11	-1.0	1.0	
II. b	32	74	13	-0.9	0.9	
II. c	32	52	10	-0.4	1.8	
II. d	35	59	12	-1.3	1.3	
III. a	37	52	12	-1.1	2.5	
III. b	33	99	14	-2.2	0.9	
III. c	47	88	16	-4.3	0.1	
IV. a	32	81	15	-1.1	0.7	
IV. b	32	49	10	-4.8	-0.8	
IV. c	37	52	11	-3.7	0.5	
IV. d	34	60	13	-3.3	2.2	
V. a	45	?	?	-3.7	?	
V. b	33	77	12	-2.5	2.8	
V. c	32	63	11	-2.3	2.4	
V. d	34	68	11	-1.7	2.5	
VI. a	54	?	?	-3.3	?	
VI. b	35	66	12	-1.1	3.5	
VI. c	40	70	12	-1.3	3.5	
VI. d	45	76	12	-1.4	3.7	
VII. a	25	41	10	-4.1	1.5	
VII. b	23	54	11	-4.6	1.5	
VII. c	24	52	10	-2.5	2.6	
VII. d	25	41	9	-3.9	3.0	
VII. e	25	36	7	-4.1	2.8	
VII. f	23	42	9	-4.1	1.0	

Fagy igen kevés volt; a hó általában megfogyott.

Időjárás.

Budapest, január 27.

A rendkívüli enyheség nem törött ugyan meg még az elmúlt héten sem (január 21—27), de az eloszlásban mégis mar olyan természetű és arányú eltérések jelentkeznek, melyek az eddigi helyzetnek végleges felbillenését is eredményezhetik. Eddig az enyheség közepette is nagyjából a kelet képviselte a hidegebb, a nyugat a melegebb tájakat. Az elmúlt héten éppen a fordítottja következett be. Dunántul az előző héten megszordult az idő, Erdélyben viszont megenyhült. A szélső nyugati végeken a mult heti átlagos hőmérséklet már közel jár a fagyponthoz, Marosvásárhelyen, Nagyszebenben viszont 3 fok körül ingadozik és Kolozsvárott is másfel fokon áll. A két szélsőséget a kettőjük között fekvő ország hidalja olyanformán, hogy még legenyhébb vidékünkön, a régi Bánátban sem volt a megszokott mértékben melegebb Erdélynél. Nyugat felé a hőmérséklet rohamosan fogy, úgy hogy Zágráb már jóval hidegebb a fenti erdélyi helyeknél és Fiumében is kétszer érte el az éjszai hőmérséklet a fagyponthoz. Mäskülönben még csak a Felvidéken volt zimankósabb idő, az ország tulnyomó részén ellenben még a valamivel megváltozott enyheség is még mindig igen telette áll a mostan kijáró rendes hőmérséklet felett.

A csapadék is már kezd tulzásba menni. Még a hónap végére sem értünk és Erdély elhagyásával majdnem mindenütt a rendes csapadéknak kétszerese esett már, sőt némely vidéken a

háromszorosa. És ugyszólván mindenütt esett különösen a Balatontól delnyugatra és nyugatra eső tájakon. A Balatontól keletre kevesebbet es kevesebbszer esett. Hó csak a hét legutolsó napján mutatkozott nagyobb mennyiséggel egyébként egész héten át az enyhe hőmérséklet hatása alatt egyre fogyatkozott még az a ösztövérvékony havacska is, ami az Alföldön gyér foltokban, a hegyvidéken valamivel vastagabb adagolásban még megmaradt. Tájékoztatóul álljon itt néhány adat a hétvégi hómagasságról. Maramaros, Bereg, Ung alföldfe. öli részén 2—centiméter, a havasokban persze több. Bártfa 10, Rózsahegy 4, Stubnyafürdő 6, Zmiováralja Csaca, Nagybecse 3—5, Selmechánya 25 cm. a Kisalföldön a hét végére eltűnt a 6—8 cm-es réteg, hasonlóképpen a Nagyalföldön is a 2—4 cm. vastag réteg. Dunántul balatoninenni tájain sincs már hó, balatonntali vidékein megtartja magát egy 2—3 cm-es lepel, a Bánát hőmentes, a Nagyalföld keleti perembegységén ismét akad némi hó, hasonlóképpen Erdélyben is, de felettebb megfogyatkozott, mint például Brassóban, hol a hét folyamán 24 cm-ről 12-re apadt a rétegvastagság. *Sávoly Ferenc dr.*

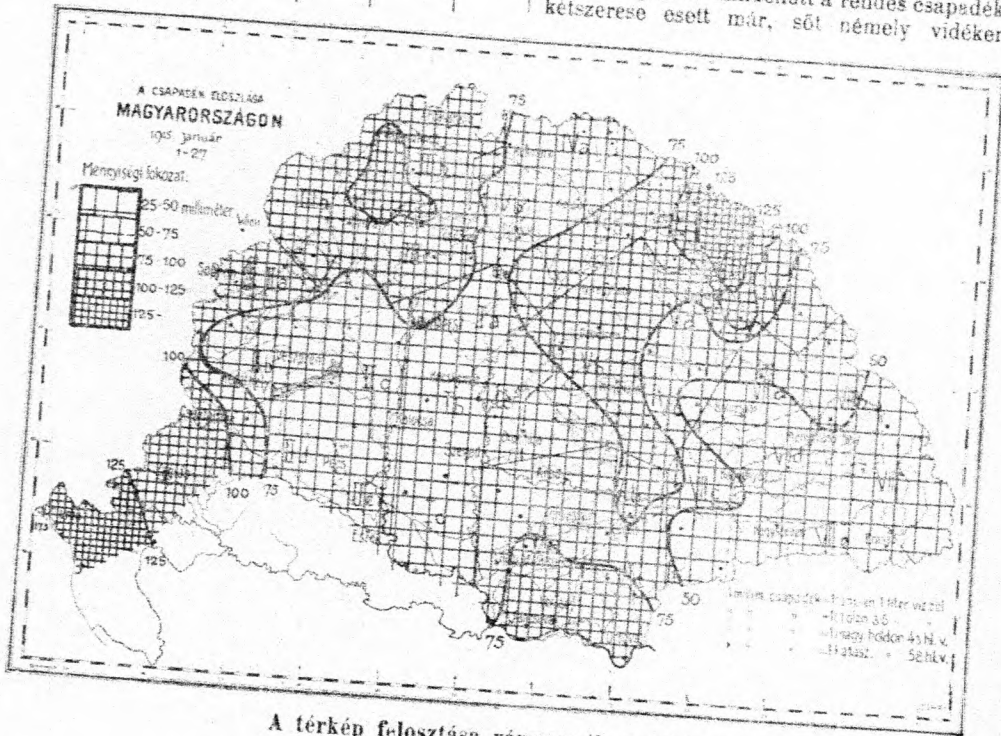
NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkozást nem vállal felülőseget a szerkesztőség.)

Árverés:

12 drb ökor és 4 drb ló

február 6-án, d. e. 10 órakor Mezőkölpényben, a marosvásárhelyi kir. járásbíróság közbenjöttével elárvereztetik.

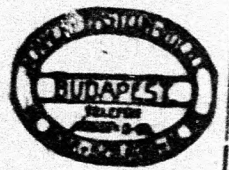
A térkép felosztása vármegyék szerint:

- (k. = kelet, ny. = nyugat, d. = dél, é. = észak.)
- I. Duna-Tisza köze: a) Heves, Szolnok (Tisza jobbpartja). — b) Pest. — c) Szolnok (Tisza balpartja), Csongrád. — d) Bács.
 - II. Duna jobbpartja: a) Moson, Sopron, Vas k., Győr, Komárom — b) Vas ny., Zala, Veszprém. — c) Fehér, Tolna, Somogy, é. — d) Somogy d., Baranya ny. — e) Baranya k.
 - III. Duna balpartja: a) Pozsony é., Nyitra é. — b) Trenesén, Turóc, Árva, Liptó, Zólyom. — c) Pozsony d., Nyitra d., Bars Hont, Nógrád.
 - IV. Tisza jobbpartja: a) Szepes, Sáros. — b) Gömör. — c) Borsod, Abauj, Zemplén d., Ung d., Bereg d. — d) Zemplén é., Ung é., Bereg é.
 - V. Tisza balpartja: a) Szabolcs, Szatmár. — b) Hajdu, Békés, Bihar k. — c) Bihar ny., Szilágy k. — d) Maramaros.
 - VI. Tisza-Maros szöge: a) Csanád, Arad ny., Torontál, Temes — b) Arad k., Krassó é. — c) Krassó d.
 - VII. Királyhágón tul: a) Szolnokdoboka, Kolozs k. — b) Beszterce-naszód, Marostorda k., Udvarhely é. — c) Kolozs ny., Torda-aranyos ny., Alsófehér ny., Hunyad. — d) Torda-aranyos k., Marostorda ny., Kisküküllő, Alsófehér k. — e) Szeben, Fogaras, Brassó. — f) Nagyküküllő, Haromszék, Udvarhely d., Csik.

Járványok fellépése esetén a gyors és megbízható szérumkezelés érdekében

JENNER-PASTEUR-INTÉZET SZÉRUMAIT,

amelyekről több mint 12 évi gyakorlat után kitűnt, hogy specifikus antitoxinokban bővelkednek, hogy összetételük tömény és ártandó, hogy gyógyítóerejükben legerősebbek és hogy olcsóságuknál fogva mindenki részére hozzáférhetők.

Tejgazdasági Zsebnaptár az 1915. évre

Szerkesztő: **Jeszenszky Pál**, az OMGE. tiszteletbeli titkára, egészségügy, takarmányozás, tejkezelés, vaj- és sajtkészítés) kapcsolatos minden kérdést felöllel. — **Tejgazdasággal foglalkozóknak nélkülözhetetlen a „Tejgazdasági Zsebnaptár”.** Bolti ára **4 korona.** A „PATRIA” r.-t. könyvkereskedésében (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) vagy a „Tejgazdasági Zsebnaptár” kiadóhivatalánál megrendelve, ajánlott küldéssel **3 korona 65 fillér.**

!!!MEGJELENT!!!

RUBINEK GYULA és **SZILASSY ZOLTÁN**
az OMGE. igazgatója és a GEOSz. titkára
szerkesztésében

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1915. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” huszonegyedik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az **első kötet** a tulajdonképpeni Zsebnaptár, amely a napi tájékoztató és a vásárolni megvásárolni tartalmazza; a **második kötet**, amely szakközleményeket tartalmaz. A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára **OMGE. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 K.**

Megrendelhető a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 20.

A betegség neve	Fertőzve volt		Múlt heti állapot			
	K.	U.	K.		U.	
			K.	U.	K.	U.
Lépfene	51	53	54	56	73	74
Vesztetség	182	186	167	172	198	208
Takonykór	25	30	28	32	22	30
Száj- és körömfájás	763	7004	916	8435	446	1176
Juhhimlő	5	25	6	26	38	106
Ivarsz. hóly. kiütés	3	14	2	6	1	1
Rühkór	110	349	93	286	123	255
Bivalyvesz	4	4	2	2	1	1
Sertésorbánc	16	18	15	17	40	81
Sertésvesz	178	639	177	704	440	1430

Ausztriában 1915. év jan. 20-án fertőzve volt: veszteggel 13 k. 13 u., takonykórral 7 k. 10 u., ragadós száj- és körömfájással 632 k. 2395 u., sertésveszszel 47 k. 73 u.

Németországban 1914. év dec. 31-én fertőzve volt: takonykórral 52 k. 64 u., rg. száj- és körömfájással 6948 k. 16252 u., sertésveszszel 645 k. 306 u., ragadós állattal — k. — u.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Napijelentés a gabonátözsderől.

1915. január 29.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonaosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

A gabonaforgalom a tözsdeforgalomban semmi változás nincs. Arányosan folytatja a forgalom majdnem szüntelenül a tengeriért ab Budapest 22 K-t fizetnek. Buzakorpa szállár.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-u. 1915. január 29-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Fölhajtók a szokott közlegekből 65 szekér réti szénát, 28 szekér muhart, 3 szekér zsupszalmát, 18 szekér alomszalmát, — szekér takarmányszalmát, — szekér tengeriszárt, 36 szekér lucernát, zabosbükönnyt stb., — zsák szecskát.

A forgalom: élénk.
Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna I. r. 6 1040—1300, réti széna II. r. 6 740—1000, réti széna I. r. uj 1000—1200, réti széna II. r. uj —, réti széna csomagolásra —, muhar 1100—1400, zsupszalma 900—940, alomszalma 640—800, takarmányszalma —, tengeriszár —, zabosbükönny (uj és ó) 1040—1200, lóhere —, lucerna 1200—1300, köles —, sarju —, szalmaszecská —, Összes kocsiszám 150. Összes súly 180.000 kg.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Dacára a beállott hideg időjárásnak, a magüzlet az összes magfélésekben igen élénk.

Lóheremagban az ólomzárólt áru élénk kereslet tárgyát képezi és a gazdák részéről tömegesen érkeznek be a megrendelések, mindenki biztosítva akarja látni szükségletét. Nyersárból csak a természetből arankamentes és a tisztításra alkalmas minőségekben van forgalom, míg a nagyaránkát tartalmazó nem tisztítható áru iránt a kiviteli tilalom miatt hiányzik az érdeklődés.

Lucernamag irányzata továbbra is szilárd, Olaszország kínálata jóminőségű áruban mindinkább kisebb lesz.

Baltacim rendkívül keresett. A jóminőségű áru irányzata szilárd.

Fehérhvirre változatlan.
Tavaszi búkköny a gazdák részéről is rendkívül keresett. Jóminőségű áruban azonban kevés a kínálat.

Nyersáruért az árak 100 kg.-ként a következők:

	korona
Lóheremag természetből arankamentes	220—240—
„ arankamentességre alkalmas	180—205—
„ nagyaránkás	140—150—
Lucernamag természetből arankamentes	210—220—
„ szép sárgaszínű	190—200—
„ kereskedelmi áru	150—160—
Lenmag	43—44—
Köles	28—30—
Baltacim	54—56—
Búkköny tavaszi	48—49—
Fehérhvirre	240—270—

Azon magvak áraitra vonatkozólag, melyek ezen rovatban jegyezve nincsenek, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztálya (Budapest, V., Alkotmány-u. 29.) készséggel nyújt minta beutalása mellett felvilágosítást.

Liszt, őrlémények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete abraktakarmányosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az abraktakarmányárak a következők voltak Budapesten zsákkal teljes vagonrakomány vételénél 100 kilogrammonként:

Finom búzakorpa azonnali szállításra	25.80—26.—
Goromba búzakorpa prompt szállításra	24.40—26.60
8 as takarmányliszt azonnali szállításra	39.20—30.40
Rozskorpa azonnali szállításra	25.80—26.—
Malomkonkoly azonnali szállításra	22.50—22.70
Budapesti gyári recepegőgőse	26.—26.50
Derbymelesz ab Hatvan	14.50—
Szárított moslék zsák nélkül ab szeszgyár	21.50—22.—
Szárított répaszelet zsák nélkül ab cukor- gyár	15.50—16.—
Malatácsira	19.50—20.50
„Milka” tejelő takarmány ab Hatvan	15.25—
Szőrpő 48—50% cukorlart. hordó nélkül ab cukorgyár	10.75—11.75
Lukulus ab Budapest	28.—28.30

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete áruosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok: A zsiradékok, amely a megosztás óta szinte megszakítás nélkül, emelkedő árak mellett mindig igen szilárd irányzatú volt, az utolsó jelentési időszakban még az eddigi tapasztalatnál is mozgalmassabbá vált és az árak oly mértékben, határozottan ugárosszerűen emelkedtek, mint az eddig sobasem volt tapasztalható. A rohamos áremelkedés egyrészt a még mindig nagy szükségletre és főleg az utolsó hét sokkal gyengébb sertésfelhajtására és ezzel összefüggő magis sertésárakra vezetendő vissza.

A magánforgalom jegyzései:

I. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss áru, nagyobb kocsirakományok vételénél nehéz minőségű	242—244 K.
Könnyebb minőségű	238—240 K.
Elsőrendű perzselt (paraszt) szalonna	222—225 K.
I. r. pestvárosi díszszász, nagy hordókban	265—270 K.

100 kg.-ként, minden levonás nélkül.

A budapesti tojástözsde árjegyzései.

1915. január 28.

Tiszavidéki: eredeti	132—	33— K.
Kosárú (nagyban) ár (100/2—11 drb 1 K.) áts ártva	130.90—	137.14 K.
Irányzat: elevekebb.		
Időjárás: erős havazás.		
Megjegyzések: Bécs elevekebb.		

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom a lefolyt két héten nem volt nagyon élénk, mert a vasúti teheráruforgalom korlátozása folytán promtszállások csak részben voltak eszközölhetők.

Finomított szeszben a kereslet élénkebb volt és főleg promptszállításra történtek eladások, mert a finomított nagyrésze zárlatra nem ad el. Elkelt finomított szesz nagyban adózva 237 koronáig, adózatlanul 78 koronáig, míg ellenben kisebb tételek 2—3 koronával drágább árban kellek. Galíciai vevők is vásároltak finomított szeszt és drágább árakat engedélyeztek.

Denaturált szeszben a forgalom nem volt élénk, mert a vevők nagyrésze fedezve van, újabb köteket gyárak nem eszközölnek és így a promptvételek is szilárdabb árban történtek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben a kínálat gyér volt és prompt-, valamint kampány-szállításra fix árban drágábban kelt el.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 68—69 K.

B u d a p e s t i j e g y z é s:

	nagyban koronákban
Kontingens nyersszesz	68—69—
Finomított szesz adózva, nagyban	237—237.50
„ „ adózatlan, nagyban	78—78.50
„ „ adózva, kicsinyben	239—239.50
„ „ adózatlan, kicsinyben	80—80.50
Nyersszesz adózva, nagyban	235—235.50

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 28.

Főlhajtott:

	Árak (drb.-ként kor.)
Jobb minőségű csikó, remonda	6 drb 350—
Könnyű kocsiló (jukker)	44 „ 260—450
Nehéz kocsiló (hintós)	50 „ 420—760
Igás kocsiló (nyugati vér)	60 „ 400—1100
Igás kocsiló könnyű	120 „ 180—360
Fuvaroslovak	50 „ 140—280
Paraszlovak	58 „ 80—130
Alárendelt minőség	340 „ 66—110
Összesen	728 drb
Eladatlan maradt	279 drb

Irányzat: élénk. Székesfőváros levágásra vásárolt 194 darabot 70—125 K.-ig.

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 26.

Árak:

(kilogrammonként élő súlyban fillérekben)
I. oszt. II. oszt.

Magyarországból élő borjú	207 drb	120—136	110—118
„ rugott „	38 „	—	74 100—
„ leszurtt „	— „	—	—
„ éves növendék	— „	—	—
Ausztriából élő	— „	—	—

Árak:

(kor. értékben páronként)

Magyarországból élő gödölye	— drb	—
„ élő bárány	— „	—
„ leszurtt bárány	— „	—
Ausztriából leszurtt bárány	— „	—
Ausztriából élő bárány	— „	—
Összesen	524 drb	—

Eladatlan maradt — darab élő borjú, — darab rugott borjú, — darab élő bárány, — darab leszurtt bárány.

Irányzat: esendes, árak változatlanok.

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 28.

Főlhajtás összege:

Minőség szerint:

Új felhajtás	7112 drb	Elsőrendű hizott	68 drb
Mult vásárról	— „	Másodrendű „	6331 „
visszamaradt	— „	Alárendelt minőség	416 „
Összeg	7112 drb	Növendékmarha	26 „
Eladatlan vágóhidra	—	Bivaly	271 „
		Összeg	7112 drb

Származási hely szerint:

Magyar eredeti	3118 drb	Nem szerint:	
Magyar tarka	3723 „	Bika	400 drb
Bivaly	271 „	Ökör	4527 „
Horvátországi	— „	Tehén	2176 „
marhák	— „	Növendék-bivaly	— „
Boszniai marhák	— „	Összeg	7112 drb
Összeg	7112 drb		

Á r a k

(100 kg.-ként élő súlyban minden levonás nélkül fillérekben.)

1915. január 28.	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	—	92—110	72—90
Tarka hizott ökör	120—146	88—118	64—86
Konzerv ökör	—	—	—
Tehén	98—116	82—96	66—80
Bika	100—124	88—98	76—86
Növendékmarha	—	66—96	—
Bivaly	—	48—84	—

Irányzat: lauyha volt, az árak ugy konzerv- és katonai célokra alkalmas minőségeknél 4—6 koronával, más minőségeknél 2—3 koronával métervázsánsáknél csökkentek, csupán elsőrendűknél változatlanok.

Budapest-fereencvárosi zárt sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 28.

Heti felhajtás összege	Érkezett vagon	Érkezett összesen darab	Eladatott	Eladatlanul maradt
január 22-től január 28-ig	254	9130	9502	14

Napi árak fillérben

N a p	Öreg nyékelt búzakorpa 250—300 kg.	Páronként 200 kg.-on csüt	Páronként 250—300 kilogramm	Könnyű 220 kg.	Húsos fajta
1) jan. 22.	204—206	208—212	210—214	208—218	—
jan. 28.	220—224	234—238	236—246	234—246	—

1) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. élő súly és 4% levonással, kilogrammokban értendők.

Irányzat: igen szilárd, a gyenge felhajtások következtében az árak rohamosan 16—32 fillérrel felszöktek.

Budapesti juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 25.

Főhajtattott:

Magyarországból	830 drb juh	— drb kecske
Szerbiából	— „ juh	— „ kecske
Összesen	830 drb juh	— drb kecske
Eladatlan maradt	— drb juh	— drb kecske

Á r a k

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

Hízott ürü	— drb	— fill.	— páronként kor.
Feljavított juhok	— „	— „	— „
Kiverő juhok (anya)	— „ 56—78	— „	— „
Kiscrott kosok	— „	— „	— „
Durvaszörű juhok	— „	— „	— „
Kecskek	— „	— „	— „

Irányzat: élénk, az árak szilárdak maradtak.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertésüzemi telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 40% levonással vevő javára értendő.)

Öreg nőhöz páronként	400 kg. felül	— fillérig
Öreg közép	300—400 kg.	— „
Fiatal nehez	320 kg. felüli súly 2*2—224	— „
Fiatal közép	250—300 kg. 222—224	— „
Fiatal könnyű	250 kg.	— „

A hízott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Kőbányára egészséges sertések forgalmi korlátozás alatti levő területekről is szabadon szállíthatók. A felkúldési szándék a kerületi állatorvossal közlendő, ki mindenkor szolgál a szükséges utazási árral.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Úri Rezső sertésüzemi üzem VIII. k., Népszínház-utca 22. a „Köztelek” részére.)

1915. január 26.

	kilogrammg	fillér
Sertésüzemen átment sertések	60—100	110—116
„ „ „	100—120	116—130
„ „ „	120—140	130—140
„ „ „	140—200	140—154
Sertésüzemen át nem ment	60—100	90—100
„ „ „	100—120	100—110
„ „ „	120—160	110—120
„ „ „	160—200	120—140

Árak élő súlyban kilogrammonként 4% engedmény.

Irányzat: élénkebb.

Jelentés a Wien-St.-Marxon folyó hó 23-án megtartott szarvasmarha-vesztégyvásárról.

Felhajtattott:

	ökör	bika	tehén	bivaly	összesen
Magyarországból	344 db	68 db	193 db	2 db	612 db
Galicziából	— db	— db	— db	— db	— db
Ausztriából	— db	— db	— db	— db	— db
Összesen	344 db	68 db	193 db	2 db	612 db

Osztályozva:

Hízómarha	348 db
Legelőmarha	— db
Csontosmarha	264 db
Összesen	612 db

Irányzat. a hízóökök, bika, tehén, csontosmarha, valamint a konzervgyártásra alkalmas állatok elegendő mennyisége volt felhajtva, így a múlt hétfői árak érvényben maradtak.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 25.

Felhajtás összege: Minőség szerint:

	drb		drb
Hízott marhában felhajtás	3338	Hízott marha	3338
Csontoszni való marhában felhajtás	1950	Legelőmarha (Wied.)	—
Összesen	5288	Csontoszni való	1950
Eladatlan maradt	35	Összesen	5288

Származási hely szerint:

Magyarországi	2795	Nem szerint:	
Galiczi és bukovinai	—	Ökör	2806
Oszták tartományokból	2493	Bika	671
Boszniai	—	Tehén	1794
Összesen	5288	Bivaly	13
		Összesen	5288

(Árak 100 kilogrammonként élő súlyban, korona értékben, fogyasztási adó nélkül.)

	I.	II.	III.
1915. január 25.	rendű	rendű	rendű
Magyar hízott ökör	118—124	107—116	92—102
Galiczi hízott ökör	—	—	—
Tarka hízott ökör	136—154	120—132	104—118
Bikák	10—16	—	—
Hízott tehén	90—116	—	—
Legelőmarha	—	—	—
Kiszáradt hízó ökök	92—102	—	—
Csontoszni való marha	54—74	—	—
Bivaly	—	—	—
Konzervárn (sóú)	—	—	—

Irányzat: elsőrendű hízóökök irányzata szilárd és árak 1—2 koronával emelkedtek, a többi minőségű hízóökök és konzervgyártásra alkalmas állatok árak 3—4 koronával olcsóbb lett. Bika, tehén és csontosmarha 2—3 koronával olcsóbbult.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 26.

Felhajtás: Származás szerint:

	drb		drb
Minőség szerint:		Magyarországból	2665
Hussértés	3908	Magyarországból	—
Zsirsértés	8270	szülfajta	8280
Összesen	12178	Galicziából	—
		Oszták tartományokból	1213
		Németbirodalomból	—
Eladatlan maradt	393	Összesen	12178

(Árak kilogrammonként élő súlyban fogyasztási adó nélkül fillerekben.)

Elsőrendű magyar zsirsértés	200—202 kiv.	204
Középsértés	190—198	—
Öreg sertés	188—196	—
Könnyű és szedett sertés	166—184	—
Süldő (hengyel, erdőnyi)	150—194 kiv.	196

Irányzat: szilárd és élénk. Elsőrendű zsirsértés 6—8 fillérrel, a többi minőségű 4 fillérrel drágult, hussértés pedig 4 fillérrel drágult.

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 28.

Felhajtás: Árak:

	drb		fillér
Magyarországból	206	Angol husó ürük	—
Galicziából	—	Első. híz. ürü	80—104
Oszták tartományokból	—	Középm. híz. ürü	70—78
Összesen	206	Selejtés juh	—
		Anyja juh	—

Irányzat: esekély felhajtás miatt az üzlet változatlan.

Bécsi szarvasmarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1915. január 28.

Fölhozatal: Árak

		I. oszt.	II. oszt.
Magyarországból élő borjú	— db	—	—
Magyarországból leölt „	—	—	—
Ausztriából élő „	—	—	—
Ausztriából leölt „	4499	152—176	128—150
Magyarországból leölt bárány	—	—	—
Ausztriából leölt „	451	24 50	K. párja
Magyarországból leölt sertés	2966	180—230	—
Ausztriából leölt „	—	—	—
Magyarországból leölt juh	—	—	—
Ausztriából leölt „	150	120—140	—
Összesen	8066 db.		

Irányzat: élénk, a borjú kínálata 550 darabban kevesebb, emiatt az elsőrendű borjúk 8 fillérrel, a többi minőségűek 10—16 fillérrel drágult. Zsirsértés 12—14 fillérrel, hussértés 6—8 fillérrel drágult, juh és bárány a multheti árat tartotta meg.

Szerkesztői üzenetek.

G. V. Felsőnyiregyháza. Ebben az ügyben szíveskedjék a Felső ipariskola (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. szám) igazgatóságához fordulni közelebbi felvilágosítás végett.

J. J. Móriérföld. A tavaszi vetőmagvak beszerzésére vonatkozó tudnivalókat a „Köztelek” 4. számában közöltük. St. A. Minden olyan cikket szívesen veszünk, amely a mi viszonyaink között aktuális s amelyből a magyar gazdaközönség tanulhat.

T. A. Körút. A vevőket vételértartozásukra vonatkozóan a moratóriumrendeletben megadott kedvezmény tényleg megilleti s a vevők lejárt tartozásából havonként csak 10% válik esedékessé. Mivel a levélből nem látszik ki, hogy az idejelt vételrészlet mikor volt fizetendő, nem közölhetjük, hogy eddig hány havi részlet vált esedékessé.

Erdeklődő. A földművelésügyi minisztérium fogalmazókarába való bejutáshoz — sajnos — ezidőszerezt még nem elegendő a gazdasági oklevél. Jogi végzettség szükséges. Gazdasági gyakorlatot nem kívánnak. Vannak azonban, mint beosztott szakosztályosok többen olyanok is a földművelésügyi minisztériumban, akiknek csak gazdasági képzettségük van.

H. Gy. Boracs. Az orvos által felszámított díjak az orvos díjszabásnak megfelelőek, valamint megfelelő az általa felszámított fuvar is.

Z. M. 1915. A reméltens eseléd elleni eljárása teljesen jogos volt, azt tehát az uradalommal szemben semmi új mű jogorvoslat meg nem illeik.

W. M. Borsos'erény. A pózekeulajdonos a kesedelmét által okozott kárért véleményünk szerint teljes kártérítéssel tartozik. Ebben a kárban felszámítható mindenképpen az a kiadásösszeget, amely a parlagon maradt földiek későbbi szántásával felmerült s az az esetleges kár, amely a gazdát érte azáltal, hogy kapásnövényvetéssel szántás helyett tavaszi kénytelen volt. Ez utóbbi igen természetesen csak szakértő úján állapítható meg.

Gazda. 1915. Hízómarhája 40 kg. átlagos élő súlyra naponta 7 kg. árpapolyvát, 2 kg. finom búzakarpat, 95 kg. oajpogácsát és 4 kg. szárított cukorrépaszeletet kap. Ez 24 kg. szárazanyagot, 95 kg. em. fehérjét és 50 kg. keményítőterhet tartalmaz. Amde a marhával 67 kg. em. fehérjét és 86 kg. keményítőterhet volna tanácsos etetni, ez pedig adagolásának 2 kg. tengeri sóval való megtöltésével állva volna elérhető. Mutasd azonban a hizálást csak trágyatermesztés miatt gyökörölje, tengeri helyett inkább több oajpogácsát és korpát etetnénk, mert ezek aránytalanul több nitrogént és legalább annyi foszforsavat juttatnak a trágyába, mint a gabona.

Sz. M. Fűrés. Tekintet nélkül arra, hogy mennyi a eseléd őszi gabona járulékosága, annak 1/3-át árpával vagy tengerivel helyettesítendő.

R. C. Tusa. A kedvezményes korpa beszerzésére vonatkozó utalvány a vármegyei m. kir. gazd. felügyelőségnek szerezhető be.

F. K. Fűrés. Kisebített kinevált lovak beszerzése végett forduljon a vármegyei lötegyesítés bizottsághoz, vagy a vármegyei gazdasági egyesület tükári hivatalához. Munkások szerződésére végett forduljon a földművelésügyi miniszterium munkásügyi osztályához.

!! VESZÉK !!
bármely mennyiségben

angol vágósertéseket

214 **ugyszinte**

mangalicát

páronként 160—450 kg.-ig. A legmagasabb árakat fizetem. Ajánlatot a súly és ár megjelölésével kérek ezidőszerezt **Trencsénteplic, Zemany-villa.**

LEON STAWOWIAK
sertéskiviteli és bizományi üzlet
K r a k ó b ó l. (Galiczia).

ERŐTAKARMÁNYGYÁR R.-T.
Budapest, V., Nádor-u. 30.

Ajánlja:

lovaknak és hizóknak

„DERBY“

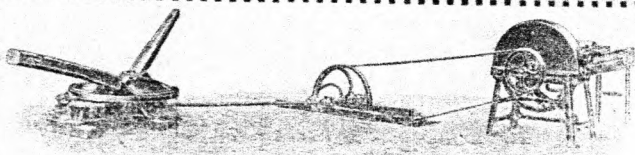
melasse erőtakarmányát

„MILKA“

tejelő takarmányt

Tisztaságért és beltartalomért szavatolunk.

Száritott répaszelet, folyékony melasse, száritott tengeri moslék és különféle pogácsákban legolcsóbb bevásárlási forrás. 5702

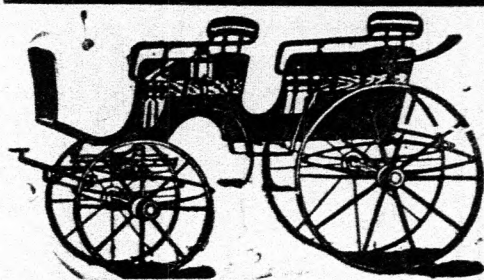

Takarmánykészítőgépek,

szecs kavágók kézi-, járgány- és gőzhajtásra, répvágók, darálók a legjobb, legcélszerűbb, teljesen füzembiztos kivitelben.

Umrath és Társa, Budapest, V. ker., Vilmos-császár-ut 60. sz.

Gyártunk: lokomobilokat, gőzcséplőgépeket, szalmasajtókat, szalmakazalozókat, járgányokat, cséplő- és tisztítógépeket, takarmánykészítőgépeket, vető- és aratógépeket, borsajtókat, szivattyukat.
Kívánatra ingyen küldünk gazdagon illusztrált árjegyzéket és ajánlatokat.

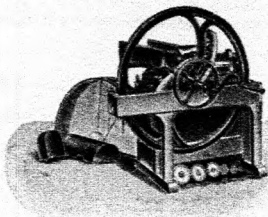
Kocsiáruccsarnok Budapest, VIII. ker., Rákóczi-ut 51. szám.

Kocsiáruccsarnok szövetkezet a monarchia legnagyobb kocsiraktára a Köztelek-utcai raktárát át-helyezte VIII. ker., Rákóczi-ut 51. szám alá.
Árjegyzéket kívánatra bérmentve küld.

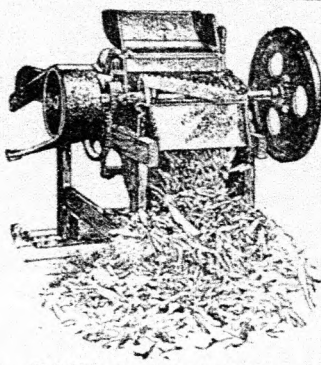
Ajánlom a t. Gazdaközönségnek azonnali szállításra

SACK RUDOLF

általában legjobbaknak ismert valódi egyetemes és többvasu acél-ekéit, motorhoz való többvasu ekéit, vetőgépeit és boronáit.

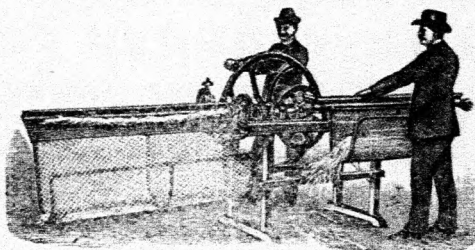

Szecs kavágógép.

„Ohio“ kukoricaszártógép.

Raktáron vannak a DEERING-féle amerikai arató- és fűkaszalógépek, tárcsás-darálógépek és benzinmotorok APOLLO meszelő-, fertőtlenítő- és permetezőgépek. Valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépek, legjobb rendszerű szecs kavágó- és répvágógépek. Amerikai „Ohio“ kukoricaszártógépek. Reform takarmányfülesztők, golyós- és hengerescsapágyakkal bíró járgányok, szalmakötélfonógépek, burgonyaosztályozógépek és egyéb mezőgazdasági gépek és eszközök elsőrendű minőségben, nagy választékban kaphatók

Szalmakötélfonógép.

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépraktárában, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 52.

Árjegyzékek és felvilágosítások Kívánatra ingyen és bérmentve!

Ujdozság! Most jöveket meg KENESZ FERENCZ uradalmi főtitkár-tisztartó

„Názállatának okserü takarmányozása és a takarmányadagok hiszámítása“ dr. Kallner O. leg-ujabb elméleti alap-ján című könyvének bővített és 255 TAKAR-MÁNYADAGOLÁSI P. N. D ÁVAL kiadásított II. kiadás.

Árn füzve 5 korona, vászonba kötve 6 kor. Megrendelhető a „Páris“ r.-l. gazda. könyvtárszolgálatban, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Gőztelepek

felülvizsgálatát, rendbehozatalát, (teljes üzempróbákat, indikálást, gőz- és szénfogyasztásmérést, beállításokat stb.

Gáz- és nyersolajmotoroknál hibamegállapítást, üzempróbákat, beállításokat.

Uj gépbeszerzéseknél előzetes felvételeket, teljes tervezéseket eszközöl 5808

Zsiros Károly okl. gépészmérnök
Budapest, I., Átlós-ut 26. Telefon: József 48-83.

A szenci termesztoállomás (Pozsony megye) répamagvai **cukordus szeszrépák,** hozamducak és szárazságnak nagyon ellentállanak.

Cukordus takarmányrépa, mély talajba jó műtrágyázásnál rózsaszínű felülettel, nagyon tartós „Nordriese“ a 6114

legjobb takarmányrépa, inkább a föld felett nő, közepes és könnyű talajok részére.

A háboru tartama alatt az üzletvezetőség, a mely a rendeléseket is átveszi: **MAURUS DEUTSCH, Hotel Continental, WIEN.**

BÉRSZÁNTÁS

kettősrendszerű gőzekével

1915. tavaszi és őszi idényre előjegyezhető:

☎☎☎ Telefon: JÓZSEF 51-52. ☎☎☎

SZOLINSZKY JENŐ és TÁRSA

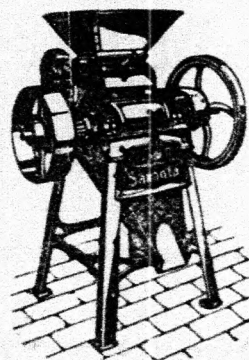
MÉRNÖKI IRODA ES BÉRSZANTÓ VÁLLALATNÁL,
BUDAPEST, VII., DAMJANICH-UTCA 58. SZ.

	500 darab 5-6 éves valódi erdélyi fehér	
JÁRMOSÖKRÖT		
	700 darab 1-2-3 éves valódi erdélyi fehér	
ÖKÖRBORJUT eladásra (megbizásból) ajánl: ERDÉLYI KÖZVETÍTŐ ÉS ÁRUFOGALMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁR, KOSSUTH LAJOS-U. 25. Telefon 619. (Interurban). Sürgönyein: Közvetítés Kossuth-u. 25.		

VEZETŐ ÁLLÁST KERES

azonnali vagy későbbi belépésre, gyermekei neveltetése végett valamely felsőbb iskolákkal bíró városban, egy széles látókörű, nagy és sokoldalú tapasztalatokkal bíró, erélyes, fáradhatatlan, munkabíró, jó megjelenésű, középkorú földbirtokos. Elvállalja gazdaságok központi vezetését, részvénytársulat, bank, gyár stb. igazgatását, ellenőrzését, képviselést. (Közbenjárókat honorál.) Cím a kiadóhivatalban. 5347

„SAXONIA” acélhengeres gazdasági hengersizék motor- vagy ... járgányhajtásra.

A terményt egyszeri felöntésre kétszer darálja meg.

Meghajtása jóval kevesebb erőt kíván, mint a kövesdaráló.

Szitaszekrényvel szállítva kitűnő lisztet állíthatunk elő.

Kérje 10. számú árjegyzékünket.

Fehér Miklós Gépgyár R.-T. Budapest, Váci-ut 80. sz.

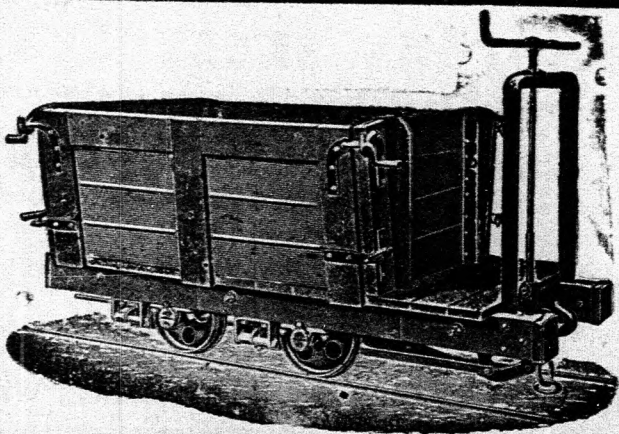
Özv. DÖRY VILMOSNÉ felsőleperdi gazdaságában
eladásra

kerül 16 darab 16-22 hónapos koru, tisztavérű

218

szimmentáli tenyészbika.

Érdeklődők forduljanak az intézőséghez, u. p. Kocsolaódalmand.

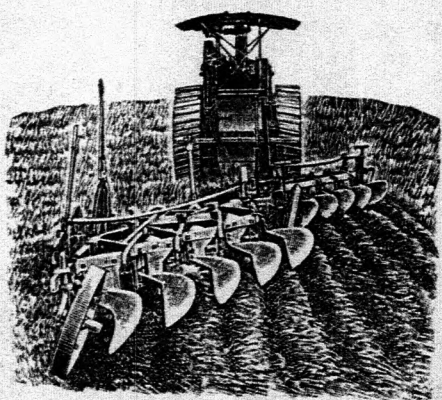
Gazdasági, erdei és ipari keskenyvágányu vasutak.

Sinek, hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok szállítása új és használt állapotban, több évi részletfizetésre is.

Nyom jelzés, tervezés, építés.

A MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T., GYŐR keskenyvágányu gyártmányainak eladása és bérbeadása.

Magyar Bank és Kereskedelmi R.-T. Keskenyvágányu Vasutosztály
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 32.

A galántai ekeversenyen is újból beigazolódtott, hogy a

MacLAREN tulhevitős GÖZEKE

50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legsolidabb, legmegbízhatóbb és a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást egy ezen kettősrendszerű gőzekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű valághírű gőzcsepítőkről, gőzterhelő autókról, gőzúthengerekről stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselő:

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

A DIÓSZEGHI CUKORGYÁR

egy teljes idény tapasztalata alapján meggyőződött arról, hogy

az eredeti STOCK MOTOREKE

minden tekintetben kifogástalanul dolgozik.

☛ A második gép utban van DIÓSZEGH felé. ☛

VEZÉRKÉPVISELET:

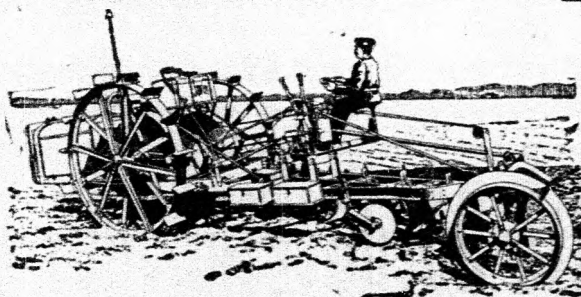
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okleveles gépészmérnökök mérnöki irodája,

BUDAPEST, V., KLOTILD-UTCA 4.

Sürgöncim: „Diplings“

Telefon: 76-94.

MEZEI EGEREK és PATKÁNYOK

végleg **kipusztulnak** egérméreggel preparált búzám felhíntése után. Két évtized óta Dunántul legtöbb uradalmaiban használják.

Erőssége folytán ötödresze kell, mint más irtószerből, vagyis dacára magas árának, mégis legolcsóbb.

Árak:	5 kg.-os láda	13 kor.
	10	25 kor.
	50	120 kor.
	100	230 kor.

A pénz előzetes beküldése, vagy utánvét mellett 3 napon belül küldi

Dr. FLESEN E. „Magyar korona“ gyógytár, chemiai laboratóriuma, 690R.

A megrendeléshez „Strychninbuzára“ szóló hatósági engedély csatolandó.

ZSEBATLASZ

1915.

az összes harctéri térképekkel és számos statisztikai adatokkal

2 korona 95 fill.

előzetes beküldése ellenében ajánlva küldi meg a „Patria“ r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Finom és goromba

buzakorpa, valamint rozskorpa, takarmányliszt, malomkonkoly, malombükköny, bükkönydara, buzaocsu

egész évi kötésre is, frankó bármely állomásra, jutányosan kapható.

Mandl Zsigmond, Makó.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. Kutató Bányahivatal EgbeII községi mélyfűzőüzemeihez vizsgázott

kazánfűtőket keres.

Pályázatok a fizetési igények kazánfűtői és szolgálati bizonyítványok csatolása mellett fenti hivatal címére Kolozsvárra küldendők.

Telefon a marhavásártéren: József 18-81.

A Budapesti Állatvásár-pénztár Részv.-Társaság

foglalkozik: szarvasmarhák, borjúk, juhok, bárányok, kecskék, sertések és husfélék **bizományi eladásával.**

Előleglet nyújt hatóságilag megállapított kamatláb mellett

Előállított üdémények oimzendők: Budapest-Ferencváros

Husküldemények oimzendők: Budapest Központi Vásárcsarnok.

Telefon a sertésvásártéren: József 18-35.

VETŐMAGVAK

GRÓF TELEKI ARVÉD drassói uradalma, posta: KONCZA, előjegyzést elfogad

RÉPAMAGRA (ÓVÁRI, SUBSTANTIA, OBERNDORF)

TENGERIRE (SZÉKELY, PUTYI, PRERI, FUNK)

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér és buzatakarmány-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány,** proteintartalma 20-22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdagosabban érvényesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagy hizlalóknál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgálnak a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T. takarmánygyár vezérképviselői:

Lemberger, Schön és Szász
s. sertéshizlalók, Baja. s.

Bauer B. Gyula
sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u. 10.

!! Aratógépeladás !!

12 darab „JOHNSTON“ eredeti amerikai, 5 láb széles, legújabb modellű aratógép, két-kerekű rudhordóval és szállítókészülékkel, raktárhelyiség hiányában előnyös ár és fizetési feltételek mellett, egy tételben, vagy darabonként eladó és azonnal szállítható.

Bővebbet:

Rotter Bernátnál, Nagyatád.

Tíz darab Pinzgaueri bika

tiszta vérben tenyésztve **ELADÓ. Schwarcz Gyula, Zsujta, posta Göncz.**

2 drb 3 éves fajtisza szimmentáli

BIKA

eladó: Huppert B. és Fiai cég Puzstacséri birtokán, Pest megye, felsőjárás. Érdeklődni lehet Monoron, a cégtulajdonosoknál.

Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület

felügyelete alatt álló burgonyaértékesítő iroda, NYIREGYHÁZA.

Ajánl Szabolcs vármegye területén termelt, feltétlen megbízható gazdaságokból származó, gondosan válogatott, fajtisztán kezelt

vetőburgonyát

Prof. Wolthmann, Präs. Krüger, Böhm's Erfolg, Hortensia Imperator, Magyar Kincs, Rózsa, Hépehely, Ella, sárgahusu St. Wentzel, Weise Königin, Up-to-Date stb. stb. fajokat **Vagonrakományban és kisebb tételekben is.** Felhívásra árajánlattal és a burgonyafajoknak talajviszonyok szerinti termőképessége és keményítőtartalmára vonatkozólag felvilágosítással készséggel szolgál a fenti iroda. Rövidített levél cím: **Burgonyaértékesítő Iroda, Nyiregyháza.** Távirati cím: **Burgonyaértékesítő Nyiregyháza.** Interurb. telefonsz. 336.

12 drb elsőrangú eredeti

BELGA
TENYÉSZMÉN

rendkívül jutányos árban eladó.

Bővebbet:

MENZELES TESTVÉREKNÉL, NAGYKANIZSA.
Ugyanott egy elsőrangú eredeti Belga mén bérbeadatik.

Az 1915. évi tengerivetéshez. Eredeti törzskönyvezett tengerivetőmag.

Koránérő lófogu **tengeri**, a rumai uradalom növénynevelő telepén nemesített, az I. országos **kukoricakiállítás**on 1914-ben **aranyéremmel** díjaztatott. Szállítás március közepétől. Legkisebb eladási mennyiség 50kg.

Rumai uradalmi igazgatóság, Szerém megye.

12/1915. con., 26/1915. tkv. szám.

Haszonbérbeadási hirdetménykivonat.

Szalay Ferenc végrehajtónak dr. Gvarmathy Dezső végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási zárlat alá vett és a homoródmási 702. sz. tjkvben foglalt 4 + 6732. hrsz. kaszálónak, 6733. hrsz. kaszálónak, 6734. hrsz. kaszálónak, 6735. hrsz. kaszálónak, 6736. hrsz. kaszálónak, 6737. hrsz. kaszálónak, 6738. hrsz. kaszálónak, 6739. hrsz. kaszálónak, 6740. hrsz. kaszálónak, 6723/1. hrsz. legelőnek, 6742/1. hrsz. legelőnek, kivéve az e ingatlanok között levő erdős területet, továbbá a homoródszentpáli 11. sz. tjkvben foglalt 4 + 22. 25-27. hrsz. kertnek, 322/a, 322/b, 322/c hrsz. kertnek és háznak, 386. hrsz. kertnek, 638. hrsz. erdőnek, 708. hrsz. erdőnek, 1586. hrsz. szántónak, 1587. hrsz. szántónak, 1588. hrsz. rétnek, 1589. hrsz. szántónak, 1590. hrsz. szántónak, 1592. hrsz. rétnek, 1593. hrsz. rétnek, 1594. hrsz. régi pataknak és ároknak, 1595. hrsz. rétnek, 1596. hrsz. pataknak, 1599. hrsz. rétnek, 1597. hrsz. rétnek, 1598. hrsz. szántónak, 1604. hrsz. szántónak, 1606. hrsz. nádassnak, 1605. hrsz. rétnek, 1607. 1608. hrsz. nádassnak, 1609. hrsz. nádassnak, 1610. hrsz. rétnek, 1611. hrsz. rétnek, 1612. 1613. hrsz. szántónak, 1614. hrsz. rétnek, 1615. 1616. hrsz. nádassnak, 1617. hrsz. szántónak, 1618. hrsz. szántónak, 1619. hrsz. szántónak, 1620. hrsz. legelőnek, 1621. hrsz. rétnek, 1622/2. hrsz. szántónak, 1622/3. hrsz. legelőnek, 1623. hrsz. erdőnek, 1633. hrsz. erdőnek, 1644/1. hrsz. legelőnek, 1644/2. hrsz. erdőnek, 1658. hrsz. rétnek, 1646. hrsz. legelőnek, 1647. hrsz. legelőnek, 1655. hrsz. szántónak, 1656. hrsz. rétnek, 1657. hrsz. szántónak, 1658. hrsz. rétnek, 1659. hrsz. szántónak és 1647/2. 1648/2. hrsz. legelőnek, összesen mintegy 600-700 holdnyi területű ingatlanoknak az

1915. évi gazdasági évre nyilvános árlejtésen való haszonbérbeadását előrendelete.

Az árlejtési **1915. évi február hó 4-ik napján, délelőtt 9 órakor, Homoródszentpáli község-házánál** fogják megtartani.

Az árlejtés alá kerülő ingatlanok együttes kikiáltási ára: 3600 korona, azonban az ingatlanok a kikiáltási áron alól is haszonbérbe adhatók.

A haszonbéri összeg előleges negyedévi részletekben fizetendő; az első részlet már az árlejtés napján esedékes.

A haszonbérrelni szándékozók kötelesek bánatpénzt az árlejtés megkezdésekor a kikiáltási ár 10%-át köszpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában meghatározott arányammal számított, övadékképes értékpapírosban a zárgondnoknál letenni, vagy a bánatpénznek előlegesen bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kikiáltásnak átadni és a haszonbérbeadási feltételeket aláírni. Az előre lefizetett bánatpénz a legtöbbet ígérő javára az első negyedévi haszonbérösszegbe lesz beszámítva.

Haszonbérbe vevő köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az 1/4 évi bérösszeg erejéig kiegészíteni. Ha ennek a kötelezettségnek eleget nem tesz, ígérete figyelmen kívül marad és az árlejtésen, amelyet haladéktalanul folytatni kell, részt nem vehet.

A részletesebb feltételek a tkvi hatóság, Homoródszentpáli község-házánál és id. Dimény Dénes zárgondnok, homoródszentpáli lakosnál megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

Óklánd, 1915. évi január hó 7-én.

A kiadmány hitelűl:

Agyagási s. k.
jb. telekkönyvvezető.

Kelemen s. k.
kir. járásbíró.

261

Ris- és közép gazdaságok számviteléhez legalkalmasabb

ORMÁNDY JÁNOS: GAZDASÁGI SZÁMTARTÁSI NAPLÓJA

Ára tartós kötésben 6 korona.

Kiadta az O. M. G. E. könyvkiadóvállalata.

Megrendelhető a „PÁTRIA“ r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., ÜHÖI-ut 25. szám.

Drága a benzin és kevéssé.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a
Szab. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszénét fogyaszt óralóerőnként és
hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége,
Budapest, Vilmos-császár-ut 32.

KÉTGÉPRENDSZERŰ GŐZEKÉSZLETEK

.....

UGYSZINTÉN

.....

W.D. MOTOROS SZANTÓGÉPEK

azonnal szállíthatók!

GANZ ÉS TÁRSA — DANUBIUS

GÉP-, WAGGON- ÉS HAJÓ-GYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

≡ (EKE-OSZTÁLYA) ≡

TÁVIRATI CIM:
„GANZCOM.“

BUDAPEST,
X., KÖBÁNYAI-UT 31. SZ.

TELEFONSZÁM:
JÓZSEF 504.

42 év óta kartellen kívül! Uj és egyszer használt
hazai zsák-és ponyva-
 gyár és kölcsönintézet.
 Eredeti importált amerikai manillazsineg, kézi kévekötel.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagár,
 kölcsönintézet,

BUDAPEST,

Arany-János-utca 10. sz.

Sürgőnyeim:

NAGELA BUDAPEST

Videki telefon 104-10. és 35-92.

Zadák József

törvényesen bejegyzett sertésbizományos
Budapest, VIII., Rákóczi-tér 6.

Telefon (Interurbán):
 József 41-38.

Sürgőnyeim:
 Zadajos Budapest.

LANGEN és WOLF

motorgyárosok

Budapest, VI., Váci-körút 59.

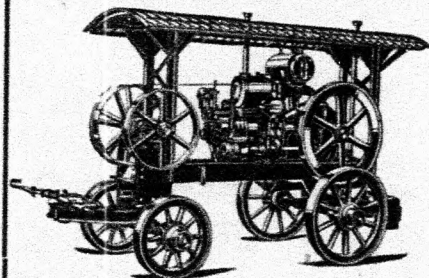
Szállítják a világhírű eredeti

„**OTTO**”

motorokat,

benzin-
 lokomobilokat.

Kitűnő referenciák!

Zsák- és ponyvakölcsönzés.
 Mindennemű új és használt

zsák, ponyva,

legmegbízhatóbb szállítója

SCHILLINGER MIKSA

Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az országház mellett)

Telefon: 45-26.

7614

Alapított 1878.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Vegyvizsgáló Állomása
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-UT 25.

Talaj, trágya, abrak, víz, szén, répa, valamint minden
 egyéb gazdasági és ipari **vegyvizsgálatok.**

■ Szakvélemények mezőgazdasági vegyipari kérdésekben ÖMGE.
 tagoknak az állami díjazásból 10% engedély.

Hofherr-Schrantz és Clayton-Shuttleworth R.-T.
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 57.

Ajánlja: Egyesített „FFK” jegyü,
 tolókerékrendszerü, páratlansoru és
 „PPK” jegyü, állitható kanalas vető-
 tárcsákkal ellátott páros soru

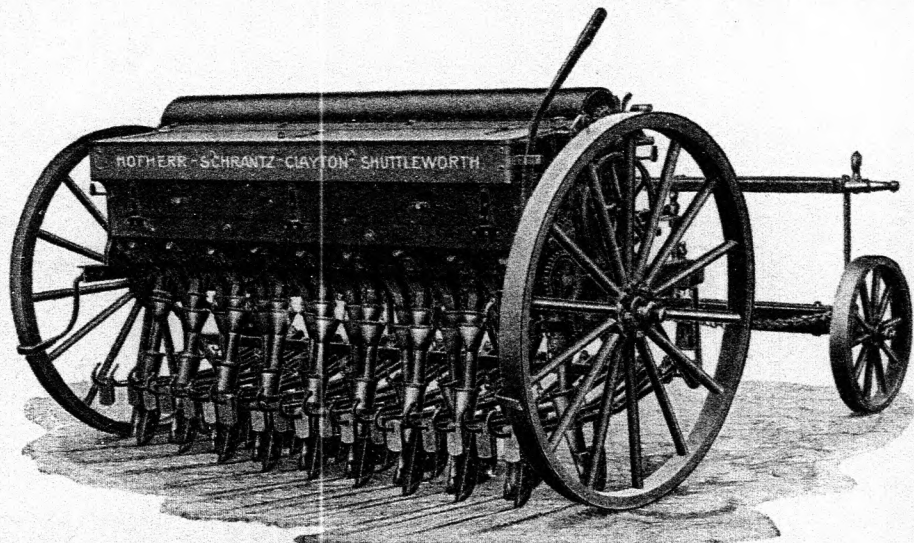
vetőmag- és műtrágya-
vetőgépeit,

melyek a vetőmagot és a mű-
 trágyát egyidejűleg sorba
 vetik.

Egyszerű szerkezet. **KÖNNYŰ KEZELÉSI MÓD.** Megbízható vetés.

Ajánlja továbbá „Voss”-féle szabadalmazott trágyaszórógépeit, melyek mindenütt a legjob-
 baknak vannak elismerve.

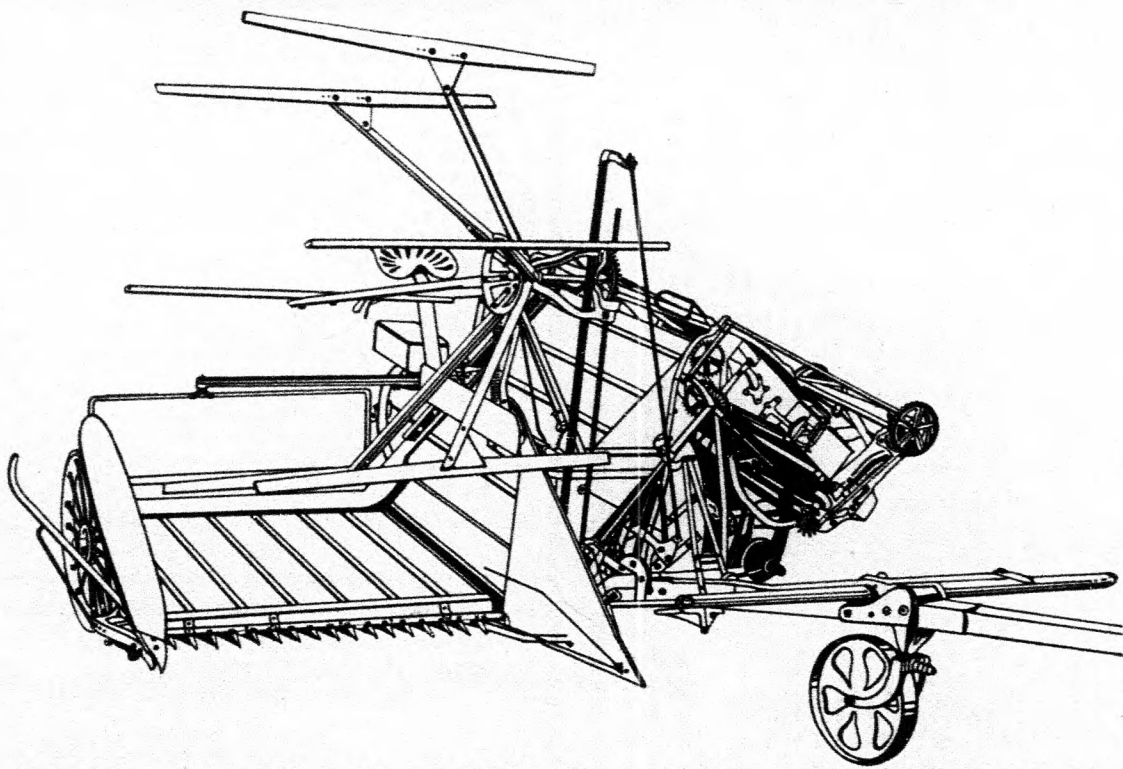
➤ **Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.** ➤

Kartellen kívül

ajánljuk a **legjobb, a legtartósabb**
és a hazai viszonyoknak megfelelően gyártott

KNOTEK-féle kévekötőaratógépet, marokrakót és fűkaszálót.

Minden gépet elszállítás előtt kipróbálunk!!!

Szerkezete a legegyszerűbb.

Kifogástalan munkateljesítményért garantálunk.

Ajánlattel készséggel szolgál a

Közgazdasági és Parcellázó Bank R.-T. Áruosztálya, Pozsony.

Eladás

ELADÓ faállomány

Zala megyében, Felsőszenterzsébet község határában kb. 200 hold, melynek 1/10 része fenyő, 9/10 része vegyes tölgy-, bükk- és gyertyánfa. Épület, valamint műipari fának is használható. Bővebbet a tulajdonosnál **OSVÁLD JÓZSEF**, Zala-Baksa, Zala m. 5301

Az istállótrágya kezelése

takarmánnyal annak üzemi jóvedelmességére. : :
Írta: **Schrecker János**, 23 ábrával és 7 tárgyatáblával.

Ára füze 5 korona.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedésében Budapest, IX., Csögt-ut 25. sz.

Olesó takarmány.

Lengbócséplés után maradt 15-20 vagon **lenpolyva**, vevő zsákjaiban vagonba rakva **eladó**. Budapest, V., Nádor-utca 14., I. emelet, I. Telefon 140-03. 5302

Vétel

Keresek vételre 30-50 hold szántóföldet, lehetőleg épületekkel, vagy bérletre 100-150 holdat. Cím: „Tehénészet” a kiadóhivatalban. 5220

Nyulszapuka mag tisztára készítőre keresek és mintázott árajánlatot kér Uradalmi Intézőség, Mikosd, posta Mikosdpusztá, Vas megye. 5277

Keresünk megvételre 10 db használt, de még jó karban levő ökrös szekeret. Ajánlatokat kér: Özv. Deutseh Adolfiné gazdasága, Nagyréde, Heves m. 5304

Burgonyát márciusi vagy későbbi szállításra minden mennyiségben legnagyobb áron előzetes készíltetés mellett vásárol Ellner Iván, Budapest, V., Újnyok-utca 24. 5303

Fűzfavesszőt gazdasági kocsinak fonásához megvételre keresek Hofmann Ede, Nagyménmetegyháza, u. p. Bicske, Fejér m. 5335

Burgonyát bármilyen fajtájú étkezési célra minden mennyiségben veszek. Kérek legelőször árajánlatot: **Schönwald Lipót**, Budapest, IX., Bakács-tér 9. Telefon: József 23-49. 5329

Jókarban lévő használt igazkocsikat veszek. Cím: Farkas Adolf Intéző, Erd. 5196

Burgonyát,

válogatott és válogatatlant, bármily fajtát, bármily mennyiségben veszek 5968

Schreiner és Schleifer burgonyazuzógyár, 233 Budapest, VIII., Gólya-u. 10. Telefon: József 45-02.

Veszek

szénát és szalmát

minden mennyiségben, szállítom próbelve és fuvarmentesen minden vasúti állomásra

Böhm Arnold takarmánygyártó Budapest, VII. ker., Vörösmarty-s. 20. Telefon: József 41-81.

Nyerslen!!

Minden fajta áztatott és nyerslent veszek azonnali, vagy későbbi átvételre, készpénzfizetés mellett. Keresem már most a közvetlen összeköttetést oly tulajdonosokkal, kik 1915-ben a g y o b b mennyiségben akarnak lent termelni. Ajánlatot kér: **Johann Leier**, Flachsgeschäft, in Löchau bei Wekelsdorf, Böhmen. 200

Bérlet

Szalmaprés bérlésre keresek, részli tes leírást méretekről, munkaképességről, feltételekről kér: Drassóli uradalom, posta Kónya. 5151

Kiadó Biharban 300 kis hold birtok október 1-ére. Cím: Özv. Rigó Ferenéné, Nagyvárád, Gerlőcy-u. 4. 5221

A premontrei prépostság csornai (Sopron megye gazdasága) vetőmagnak tavaszi buzát

ajánl; ára vevő zsákjaiban ab magtár, vagy vasutállomás 48 kor. Megrendelések a jóságfelügyelőséghez, Csorna intézendők. 260

GAZDÁK BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZETE
ALAPÍTOTT 1900-BAN.

Igazgatóság: Budapest, IX., Kálvin-tér 10., saját székházában.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szorint, előnyös feltételek mellett. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek. A lefolyt 13 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díj szatérítésben. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával

Tartalékok	K	2,527.960.-
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	"	3,846.903.-
"	"	12,385.000.-
Biztosított érték tűzben 1913. évben " jégkárokból	"	6,000.000.-
"	"	930.000.000.-
Riétület állománya	"	62,500.000.-
"	"	17,370.144.-

A „GONDVISELÉS”

Országos Központi Segélyző-Társulat, Budapest, IX., Kálvin-tér 10. szám, mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít minden országi vívmányát nélkül. — A „Gondviselés” Társulat elnöke: Emőd József, igazgatólag tagok: László József, Lovag Ember Áry, Czobor László, Mosko Pál, Nérel Ödön és ügy. igazg.: Paur Ödön

Várható áruhiány miatt alábbi aruk gyors beszerzését ajánlom:

I ^a rézgálic	pr.	100 kg.	K	140.-
Dr. Aschenbrandt rézkénpor	"	100 "	"	54.-
Extra majunga raffia	"	100 "	"	145.-
I ^a barna kocsikenőcs	"	100 "	"	36.-
II ^a anthracit fekete kocsikenőcs	"	100 "	"	24.-
I ^a gépszir	"	100 "	"	120.-
Szerszámkenőcs, sárga vagy fekete	"	100 "	"	110.-
Gépkenőolaj	"	100 "	"	100.-
Motorkenőolaj	"	100 "	"	106.-
Dieselmotorhengerolaj	"	100 "	"	160.-
Géphengerolaj, telített gőzhöz	"	100 "	"	195.-
Géphengerolaj, 280° tulhevített gőzhöz	"	100 "	"	220.-
Motorbenzol	"	100 "	"	90.-
Autobenzol	"	100 "	"	110.-

Benzol kölcsönhordókban, minden egyéb ingyen edényben és csomagolásban, helyt raktáramon, utánvétellel

FENYŐ BÉLA műszaki nagykereskedő, Budapest, V., Csáky-utca 34. TELEFON: 121-64.

Haszonbérbeadandó birtok.

A gyulafehérvári róm. kath. székeskáptalan az 1915. évi október hó 1-től kezdődőleg haszonbérbe adja az **Alvinc-Borberek-Sibisán község** (Alsófehér megye) határán fekvő tagosított mezőgazdasági birtokát 6 (hat) egymásután következő évre.

Ezen birtok áll mintegy

583 kat. hold szántóból, 156 hold rét és 24 hold legelőből.

Külön egyezség szerint haszonbérbe adja még Alvinc községben levő következő ingatlanait és jogait:

1. Egy háromkövű lisztelő vizimalmot.
 2. Két lakosztálylyal bíró belső telket.
 3. Az ugynevezett „Galamb” vendéglőt.
 4. A két országos vásáron a vámszedési jogot.
- A bérleti feltételek megtekinthetők a székeskáptalannál. Pályázati határidő **1915. február hó 20.**

Gyulafehérvár, 1915. január hó 18-án.

A csegöldi és ungszennai báró Vécsey uradalmaknak számtalanszor kitüntetett s Budapesten is többször első díjat nyert magyar alföldi gulyáiból

eladó
32 darab két éves és 4 darab három éves magyar fajbika.

Az eladás szabott árak mellett történik. Községek és köztényeszetek részére az uradalmak megfelelő kötelezvény ellenében a vételár egy részére elhullás elleni biztosítás mellett **egy évig terjedhető hitelt nyújtanak**. Bővebb értesítés szerezhető és a vasúti állomásokra kocsit kérhető az eladást eszközölő uradalmi intézőségektől: **Csegöld**, Szatmár m., u. p. és távirda: Jánk, vasúti állomás; **Jánk-Majtis**, vagy **Ungszenna**, Ung m., u. p.; Pályin, távirda és vasúti állomás: Nagymihály.

PETHO GYÖRGY, jóságigazgató.

GŐZEKESZÁNTÁSHOZ az egész kontinensen legjobban bevált
különö minőségű sodronyköteleit ajánlja:

MAGYAR ACÉLSODRONY DRÓTMŰVEK ÉS KÖTÉLGYÁR
DEICHSEL, A. MISKOLC. Kifünetelések, elismerő-levelek.

Tessék
ajánlatot
kérni

A Magyar Minimax Részvénytársaság
Budapest, VI., Rózsa-utca 85.

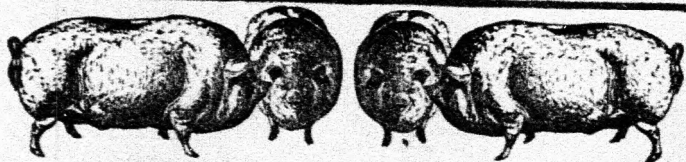
Képviseleti osztálya szállít:

gép-, teveszór- és balataszijákat, elektromotorokat, vízvezetési és csatornázási berendezéseket, transzmissziókat stb. Csiga-fogas-csavárkerékeket, tejes csigafőtetelet vasból, fémből, acélból és nyersbőrből, valamint azok marását is elvállalja.

5732

TELEFON
37 — 31.

BUDAPEST
Népszínház-u. 22.

TELEFON:
József 22-41.

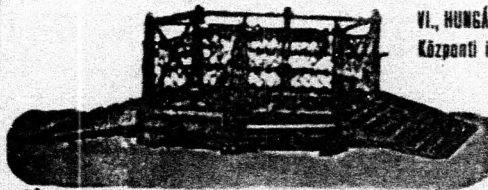
Sertéstenyésztők és serteshizlalók!!

Ha jószágukat értékesíteni kívánják, forduljanak bizalommal

URL REZSÓ sertésbizományi céghez

Vevők állandóan előjegyezve!

SCHEMBER G. és FIAI csász. és királyi udvari
HIDMÉRLEG- ÉS GÉPGYÁR BUDAPEST

GYÁRAN:
VI., HUNGÁRIA-UT 83. és I., FEHÉRVÁRI-UT 100.
Központi iroda: I., FEHÉRVÁRI-UT 100. SZ.

Ajánlják legjobb szerkezettű
üzemi- és földműly-,
marha- és székérid-
mérlegeket.

Önműködő mérlegser-
kezetek.

Kívánatra különleges
ajánlattal szolgálnak.

Gőzeke-bérszántás!

Nagyobb területek szántását, mélyrigolozását azelő- és
gyümölcsösöstelepítéshez, valamint gyöptörést elvállal!

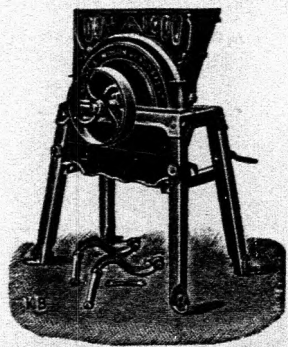
IZERI IZSÁK GYULA

„ „ gőszántási vállalata „ „

BUDAPEST — KELENFÖLD.

A szántás eredeti FOWLER-féle géppel történik.

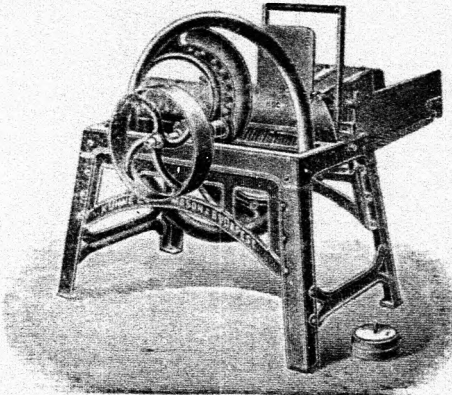
**Idénygépek: Szecskavágók, répavágók,
hengeres és tárcsás darálók,
tengerimorzsolók kézi- és
erőhajtásra, olajpogácsatorók,
gyökmosógépek, takarmányfüllesztők stb. ::**

„KÜHNE“ mezőgazdasági
gépgyár r.-t. ::
MOSON.

Főraktár:
BUDAPEST, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Piókraktárak: Debrecen, Kaposvár,
Szabadka, Temesvár.

== Teljes ==
takarmánykészítőberendezések
és tejgazdasági felszerelések.

ZSÁK

minden célra: lenből és kenderből szöv; sávoly szövésű (drill) kenderzsákok, dupla szálú lenzsákok

legjutányosabb gyári arban kaphatók a

HAZAI LEN- ÉS KENDERSZÖVŐ GYÁRBAN

BUDAPEST, VII. KER., GIZELLA-UT 55. SZÁM.

5450

Betöltendő állás

Gőzekegépész keresetkelt a gazdaságba. Hadmentes egyének...

Vincellért keresek azonnali belépésre 120 holdas borsói szőlőtelep kezelésére...

Allást keresők

Ideiglenes, vagy állandó állást keresek 45 éves, egészséges, jó megjelenésű gazdasági vezetőnek...

Intelligens leány házi felügyelőnek keresek. Ajánlatok „Házfelügyelő” címen a kiadóhivatalba...

Allást keresek bármikori belépésre, debreceni m. kir. felsőbb tanintézetet jó sikerrel végzett, keresztény, okleveles gazdasági vezető, 42 éves, nős, teljesen hadmentes...

Földmivésiskolát végzett, 20 éves, román, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva...

Számvevő, nős, kiscsaládú, hadmentes, 8 évi nagy uradalmakban szerzett gyakorlati, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Hadmentes, teljesen szakmunkás, gépkész, ki az összes gazdasági gépek kezelését és javítását érti, azonnali belépésre áras konvenció állást keres. Cím: Kalocsai János, Alsószemeréd, u. p. Fejésszemeréd, Hont m. 5096

Szülőkezelői, pinceszteri, tejjgazdasági szakiskolát igen jó sikerrel végzett, 31 éves, nős, hadmentes egyén, azonnali belépésre állandó alkalmazást keres, 7 évi magánpraxis van, jelenleg mint segédített van alkalmazva...

Onálló intézői Allást keresek bármikori belépésre, 40 éves, ref. vallású, nős, családtag, okleveles gazdasági vezető, hosszabb onálló gazdasági gyakorlattal, melyet nagyobb intézkéven kezelt gazdaságokban szerzett. Beszél magyarul, tótul és törvénytől. Szives megkeresését a kiadóhivatalba...

Intézői Allást keresek osztrák főiskolát végzett, 29 éves, keresztény gazdasági vezető, ki jelenleg magyar cukorgyári gazdaságban van alkalmazva, beszélt szlovák és német nyelven és kevésebb magyarul. Cukorgyári munkában és mező gazdasági munkában teljesen jártas. Szives megkeresését „Pistal” néven a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett, 29 éves, ispan bal karjának sértése folytán a hadseregben elbocsátva megfelelő állást keres. Cím: Erber István, Komárom, Gazda u. 7. 5072

Okleveles mernök megfelelő gazdasági gyakorlattal, széleskörű világgazdasági tapasztalattal, nagyobb uradalmi vagy bányagazdaság vezetésére ajánlatok. Cím: Béthy Áll vállalkozó mérnök, Debrecen, Ferencz-József-utca 24. 5043

Idősb magán, képzett gazdasági vezető állást keres. Cím: Biro Gábor, Kolozsvár, Petőfi-utca 12. 4290

Középbirtokban ispani állást keres, ahol szorgalma mellett állandó ottléte mellett nyerne a később megnevelhető, józansággal, 29 éves, szerény igényű, román, kat. vall. középiskolát egyén, 7 évi gyakorlati Somogy megyei tantervvel készült magán és bányagazdaságban szerzett, melyről igen jó bizonyítvány, külön ajánlólevele is van. 4 középiskolát végzett, önálló gazdasági megfigyelési és irányítási tevékenységben, állatok eladásában és értékelésében, és sertés nevelésében, valamint gépezetkezelésében teljes jártassággal bír. Magyar és horvát nyelvet teljesen bírja. Az állást febr. 1-én, vagy később elfoglalhatja. Szives megkereséseket kér Duda József, Bobocsa. 5070

Földbirtokos uraim, ispani, jobb gazdasági állást keres, 48 éves, nős, román, kat. vallású, földmivésiskolát végzett, 15 évi gyakorlati, a gazdaság minden ágában szakértelmű, erélyű és megbízhatóan működött. Allást bármikor elfoglalhat. Cím: Földmivésiskolát végzett gazdasági. Kisházi, Komárom m. 5074

Földmivésiskolát végzett, 20 éves, román, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

Számvevő, nős, kiscsaládú, hadmentes, 8 évi nagy uradalmakban szerzett gyakorlati, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Hadmentes, teljesen szakmunkás, gépkész, ki az összes gazdasági gépek kezelését és javítását érti, azonnali belépésre áras konvenció állást keres. Cím: Kalocsai János, Alsószemeréd, u. p. Fejésszemeréd, Hont m. 5096

Szülőkezelői, pinceszteri, tejjgazdasági szakiskolát igen jó sikerrel végzett, 31 éves, nős, hadmentes egyén, azonnali belépésre állandó alkalmazást keres, 7 évi magánpraxis van, jelenleg mint segédített van alkalmazva...

Onálló intézői Allást keresek bármikori belépésre, 40 éves, ref. vallású, nős, családtag, okleveles gazdasági vezető, hosszabb onálló gazdasági gyakorlattal, melyet nagyobb intézkéven kezelt gazdaságokban szerzett. Beszél magyarul, tótul és törvénytől. Szives megkeresését a kiadóhivatalba...

Intézői Allást keresek osztrák főiskolát végzett, 29 éves, keresztény gazdasági vezető, ki jelenleg magyar cukorgyári gazdaságban van alkalmazva, beszélt szlovák és német nyelven és kevésebb magyarul. Cukorgyári munkában és mező gazdasági munkában teljesen jártas. Szives megkeresését „Pistal” néven a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett, 27 éves, román, kat. vallású, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

Számvevő, nős, kiscsaládú, hadmentes, 8 évi nagy uradalmakban szerzett gyakorlati, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát kitűnő sikerrel végzett, 4 évi gyakorlati, 30 éves, román, kat. vall. német, hadmentes, erős, egészséges, fáradságot nem ismerő, koránkezdő azonnali belépésre gazdaságban megfelelő állást keres. Cím: a kiadóhivatalba. 5125

Gépész, 44 éves az összes gazdasági gépek, gépek, motorok, gazdasági, szeszgyári, földmivésiskolát végzett, az összes gépek és berendezések javítását érti egyén azonnali belépésre állást keres. Cím: Tóth Márton, Hódmezővásárhely, Imre u. 1. 5194

Hadmentes, gazd. akadémiát végzett, 43 éves nyug. intéző, azelőtt nagyobb uradalmakban működött, kitűnő gyakorlati bizonyítványokkal, bármikori belépésre állást keres. Cím: a kiadóhivatalba. 5170

Fogépész, vagy jobb gépész Allást keresek tanult lakatos, tanfolyamig vizsgázott az összes szeszgyári, földmivésiskolát végzett, az összes gépek és berendezések javítását érti egyén azonnali belépésre állást keres. Cím: Tóth Márton, Hódmezővásárhely, Imre u. 1. 5194

Azonnali belépésre állást keresek egy 40 éves, nős, román, kat. vallású, m. kir. földmivésiskolát végzett egyén, ki jelenleg is szolgálatban van. Előtag kertész, vinoról, majorgazdai magtáros állást, ért a motorkezeléshez is. Szives megkereséseket kér Varga Mihály, Győrszemély, Tápai-puszta, Győr m. 5106

Allást keresek nagy gazdaságban, akár szeszgyári, akár földmivésiskolát végzett, 33 éves, keresztény, német, katonasági mentes, okleveles gazdasági vezető, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Kertész, 40 éves, nős, 5 gyermekkel, febr. 1-én, vagy később állást keres. Szives megkereséseket kér a kiadóhivatalba. Cím: Sándor, Hátasok, Tolna megye. 5177

Gazdatiszti, ispani állást keresek, 25 éves, román, kat. vallású, hadmentes, józan, szorgalmas egyén, 3 évi gyakorlattal, jelenleg 1 évig gróf Károlyi Mihály uradalmában volt alkalmazva 1915. január 1-ig. Család állandó alkalmazást kér. Cím: Kovács János, Jászszentpály. 5183

Intézői Allást keresek 33 éves, hadmentes, szeszgyári, tejjgazdasági szakiskolát, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Gazdatiszti, ispani állást keresek, 25 éves, román, kat. vallású, hadmentes, józan, szorgalmas egyén, 3 évi gyakorlattal, jelenleg 1 évig gróf Károlyi Mihály uradalmában volt alkalmazva 1915. január 1-ig. Család állandó alkalmazást kér. Cím: Kovács János, Jászszentpály. 5183

Földmivésiskolát végzett, 27 éves, román, kat. vallású, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

Számvevő, nős, kiscsaládú, hadmentes, 8 évi nagy uradalmakban szerzett gyakorlati, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

GŐZMIVELÉS. Eredeti Fowler-féle gőzekével nagyobb területek szántását épügy mélyrigolozást szőlőtelepítésekhez elvállal WOLFF ERNŐ GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ BUDAPEST-KELENFÖLD.

Botosispán, földmivésiskolát keres 1915. évi április 1-ére, vagy azonnali belépésre, józan, hadmentes, erős, egészséges, fáradságot nem ismerő, koránkezdő azonnali belépésre gazdaságban megfelelő állást keres. Cím: a kiadóhivatalba. 5125

Gazdatiszti Allást keresek 42 éves, keresztény, nős, intéző, hadmentes, magyar és tót nyelvet beszél, 18 évi gyakorlati bír, földmivésiskolát végzett és gyakorlati gazdasági vizsgát tett, teljesen jártas tehetséges és önkorlátmentes. Szives megkereséseket kér A. Gy. u. p. Borota, Bács megye. 5224

Felsőkereskedelmi végzettségű, 25 éves, szeszgyári, tejjgazdasági szakiskolát, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett és kitűnő sikerrel végzett, 40 éves, nős, 5 gyermekkel, febr. 1-én, vagy később állást keres. Szives megkereséseket kér a kiadóhivatalba. Cím: Sándor, Hátasok, Tolna megye. 5177

Gazdatiszti, ispani állást keresek, 25 éves, román, kat. vallású, hadmentes, józan, szorgalmas egyén, 3 évi gyakorlattal, jelenleg 1 évig gróf Károlyi Mihály uradalmában volt alkalmazva 1915. január 1-ig. Család állandó alkalmazást kér. Cím: Kovács János, Jászszentpály. 5183

Intézői Allást keresek 33 éves, hadmentes, szeszgyári, tejjgazdasági szakiskolát, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Műkertes, prima erő, uradalmi munkában, a kertészet minden ágában teljesen jártas és a legmagasabb igényeknek megfelelő, hosszú, sikeres munkatapasztalattal rendelkező, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Gazdatiszti, ki a gazdasági vezetőnek minden tevékenységét elvégző, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Uradalmi intéző, 30 éves, katonasági mentes, a gazdaság minden ágában 12 évi gyakorlattal van, legelőbbitre Felsőmagyarországon működött, onálló intézői Allást keres azonnali belépésre. Szives ajánlatot a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett, 27 éves, román, kat. vallású, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

34 éves, ref. vallású, erős, egészséges egyén, hadmentes, gazd. akadémiát teljes sikerrel végzett, nagyobb gyakorlati tapasztalattal, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Botosispáni Allást keresek 42 éves, keresztény, nős, intéző, hadmentes, magyar és tót nyelvet beszél, 18 évi gyakorlati bír, földmivésiskolát végzett és gyakorlati gazdasági vizsgát tett, teljesen jártas tehetséges és önkorlátmentes. Szives megkereséseket kér A. Gy. u. p. Borota, Bács megye. 5224

Felsőkereskedelmi végzettségű, 25 éves, szeszgyári, tejjgazdasági szakiskolát, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett és kitűnő sikerrel végzett, 40 éves, nős, 5 gyermekkel, febr. 1-én, vagy később állást keres. Szives megkereséseket kér a kiadóhivatalba. Cím: Sándor, Hátasok, Tolna megye. 5177

Gazdatiszti, ispani állást keresek, 25 éves, román, kat. vallású, hadmentes, józan, szorgalmas egyén, 3 évi gyakorlattal, jelenleg 1 évig gróf Károlyi Mihály uradalmában volt alkalmazva 1915. január 1-ig. Család állandó alkalmazást kér. Cím: Kovács János, Jászszentpály. 5183

Intézői Allást keresek 33 éves, hadmentes, szeszgyári, tejjgazdasági szakiskolát, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Műkertes, prima erő, uradalmi munkában, a kertészet minden ágában teljesen jártas és a legmagasabb igényeknek megfelelő, hosszú, sikeres munkatapasztalattal rendelkező, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Gazdatiszti, ki a gazdasági vezetőnek minden tevékenységét elvégző, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Uradalmi intéző, 30 éves, katonasági mentes, a gazdaság minden ágában 12 évi gyakorlattal van, legelőbbitre Felsőmagyarországon működött, onálló intézői Allást keres azonnali belépésre. Szives ajánlatot a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett, 27 éves, román, kat. vallású, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

Gőzekegépésznek ajánlatok a gazdaságba. Hadmentes egyének... Cím: Kollár Gyula, u. p. Kál, Pusztaszentgyörgy. 5227

Onálló rendelkezésű intézői Allást keresek 40 éves, kat. vallású, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

Számvevő, nős, kiscsaládú, hadmentes, 8 évi nagy uradalmakban szerzett gyakorlati, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Hadmentes, teljesen szakmunkás, gépkész, ki az összes gazdasági gépek kezelését és javítását érti, azonnali belépésre áras konvenció állást keres. Cím: Kalocsai János, Alsószemeréd, u. p. Fejésszemeréd, Hont m. 5096

Szülőkezelői, pinceszteri, tejjgazdasági szakiskolát igen jó sikerrel végzett, 31 éves, nős, hadmentes egyén, azonnali belépésre állandó alkalmazást keres, 7 évi magánpraxis van, jelenleg mint segédített van alkalmazva...

Onálló intézői Allást keresek bármikori belépésre, 40 éves, ref. vallású, nős, családtag, okleveles gazdasági vezető, hosszabb onálló gazdasági gyakorlattal, melyet nagyobb intézkéven kezelt gazdaságokban szerzett. Beszél magyarul, tótul és törvénytől. Szives megkeresését a kiadóhivatalba...

Intézői Allást keresek osztrák főiskolát végzett, 29 éves, keresztény gazdasági vezető, ki jelenleg magyar cukorgyári gazdaságban van alkalmazva, beszélt szlovák és német nyelven és kevésebb magyarul. Cukorgyári munkában és mező gazdasági munkában teljesen jártas. Szives megkeresését „Pistal” néven a kiadóhivatalba...

Földmivésiskolát végzett, 27 éves, román, kat. vallású, német, beszélt a magyar, román és kevésebb a német nyelvet, 4 évi gyakorlati, gazdasági nevelkedett, jelenleg mint segédített van alkalmazva, megfelelő állást keres. Cím: Forgách Andor, Füleki uradalom, u. p. Nagygyenes, Vas m. 5083

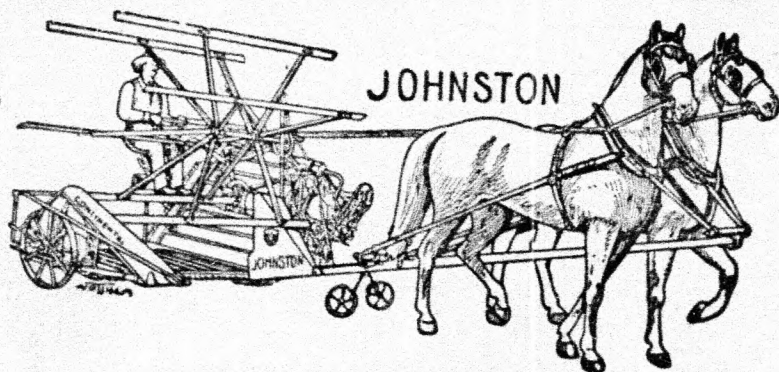
Számvevő, nős, kiscsaládú, hadmentes, 8 évi nagy uradalmakban szerzett gyakorlati, azonnali belépésre megkereséseket tiszteleg megjelölésével a kiadóhivatalba...

Hadmentes, teljesen szakmunkás, gépkész, ki az összes gazdasági gépek kezelését és javítását érti, azonnali belépésre áras konvenció állást keres. Cím: Kalocsai János, Alsószemeréd, u. p. Fejésszemeréd, Hont m. 5096

A 33 év óta fennálló ZSÁK ÉS PONYVA -gyártása BUDAPEST, Valódi MANILA-kéveketők, amely az ország legmagasabb beszerzési forrásainak SZÖLÖKÖTÖZŐ-FONALAK jobb és olcsóbb mint a raffia. Egyszer használt ponyvak, termény- és lisztzsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

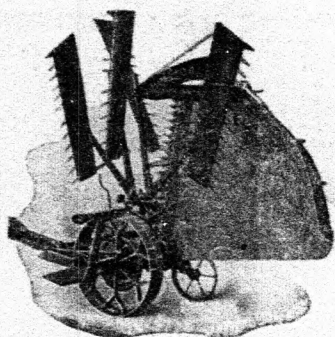
„JOHNSTON“ aratógépek

a legtökéletesebbek,
kötő anyagból
egyszerű szerkezettel.

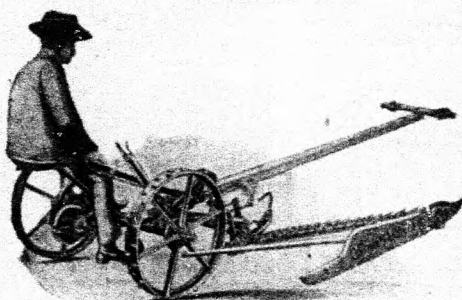
kevés vonóerőt igénylő
megbízható üzemű
számtalan előnnyel.

Kéveköözőgép

Marokrakó aratógép.

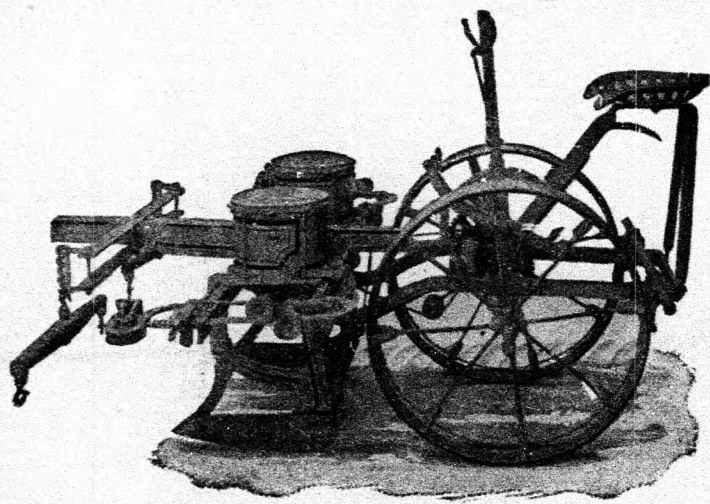
Sürgős beszerzését ajánljuk,
míg raktárkészletünk tart!

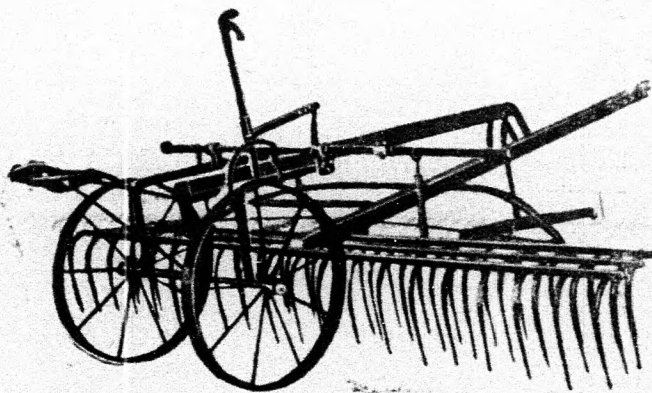
Fűkaszálógép.

Tengeriművelőeszközöket azonnal szállíthatunk.

Legelterjedtebb és legismertebb „Avery“ gyártmányu

„Avery“ tengeriültetőgép.

„Weeder“ amerikai művelőeszköz.

Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND

Budapest, VI. kerület, Teréz-körut 26. szám.
Állandó gépkiallításunk megtekintését kérjük.